

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2562

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ผลงานและทัศนะทางวิชาการสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นแหล่งในการนำเสนอผลงานวิจัยบทความวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ปรึกษา

รศ.ดร. ประกาศิต อานภาพแสนยาก

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ผศ.ดร. เอมอร แสนภูวา

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาภาษาและภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การพัฒนาชุมชน วรรณคดี สังคมวิทยา มานุษยวิทยา นิเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ศิลปกรรม เศรษฐศาสตร์ ศาสนาและปรัชญา จิตวิทยา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กำหนดการออกเผยแพร่

วารสารเผยแพร่ราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ)

มกราคม – มิถุนายน

กรกฎาคม – ธันวาคม

เจ้าของ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 319 ถนนไทยพันทา ต.โพธิ์

อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ 33000

โทรศัพท์: 095-6129690, 085-4620325 โทรสาร 0-4564-3607

<http://huso.sskru.ac.th/main2014/>

คณะกรรมการกองบรรณาธิการ

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนันต์ศักดิ์ พวงอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

กองบรรณาธิการ

ดร.สุรีย์ฉาย สุคันธรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ดร.อุษา กลมพันธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผศ.ดิชิตชัย เมตตาริกานนท์

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผศ.ดร.คำภีรภาพ อินทะนุ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ดร.สุธิศักดิ์ ปลอดสูงเนิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

อาจารย์สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ยุพิน ประทุมมี

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

อาจารย์จุฑาสินี ชนะศึก

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

อาจารย์พัฒนิตา นันทะกาล

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ผศ.อุมาพร ประชาชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

อาจารย์รัตตัญญู ศิลาบุตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ผู้พิจารณาตรวจสอบภาษาอังกฤษ

อาจารย์อินทิรา ศักดิ์เมียนแก้ว

อาจารย์กวิณวัฒน์ หิรัญบุรณะ

อาจารย์วศณ มังชาดา

นายตรีเทพ ศรีสุข

ผู้พิจารณาตรวจสอบภาษาไทย

อาจารย์ยุภาพร วิวัฒน์พัฒนกุล

อาจารย์ณลิณี อำพันธ์

อาจารย์ปิ่นอนงค์ จำปาเงิน

อาจารย์ชุตินา ช่างขำ

ฝ่ายประสานงาน

นางนิลวรรณ จันทา

นางสาวนงนุช แสงพุกข์

นางสาวปวีศา แดงงาม

นายทินกร กมล

นายรุ่งทิวา เนื่อนา

ออกแบบรูปเล่ม

อาจารย์โพธิ์พงศ์ ฉัตรนันทภรณ์

อาจารย์รัตต์ญู ศิลาบุตร

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2562

ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ

รองศาสตราจารย์ สมหมาย ชินนาค

รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา ภาณุรัตน์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ ไชยอำพร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธณูวรรณ กำคำ

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มีกุล

รองศาสตราจารย์ จำเริญ อุ่นแก้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ ศิลาบุตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มีบทความที่ผ่านการคัดเลือกเพื่อตีพิมพ์ในฉบับนี้จำนวน 8 บทความ ทั้งจากบุคลากรภายในคณะ ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และนักวิชาการจากภายนอกมหาวิทยาลัย

จากบทความทั้ง 8 บทความนี้ล้วนแต่เป็นบทความที่น่าสนใจ ท่านผู้อ่านสามารถที่จะนำไปพัฒนางานหรือใช้ประกอบการเรียนการสอน การทำวิจัย ตลอดจนเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ได้ทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นบทความเรื่อง “ความหลากหลายทางเทคโนโลยีวัฒนธรรมการสื่อสารในยุคปัจจุบัน” “เทคโนโลยีสัญลักษณ์นกยูงที่สัมพันธ์กับการปกครองในวิถีพุทธของชุมชน” รวมทั้ง “ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของตำรวจในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ทั้ง 3 บทความนี้เป็นงานวิจัยระดับคุณวุฒิพนธ์ที่ผ่านการศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นกองบรรณาธิการจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ จากวารสารฉบับนี้ นอกจากนั้น หากท่านผู้อ่านมีความสนใจเกี่ยวกับภาษาจีน สามารถที่จะอ่านบทความเรื่อง การศึกษาการใช้คำปัจจัยภาษาจีน “X 子” กับ “X 儿” บทความที่น่าสนใจอีกบทความหนึ่งคือ “การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ” ซึ่งเราจะได้ทราบถึงการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในมหาวิทยาลัย ซึ่งนักวิจัยหรือนักวิชาการควรต้องรับรู้เพื่อนำไปปรับใช้กับการสืบค้นสารสนเทศให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ท้ายสุด กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้มีส่วนสนับสนุนวารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษทุกท่าน ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ผู้ส่งบทความ ตลอดจนผู้อ่านทุกท่าน หากมีข้อติชมเพื่อสร้างกำลังใจหรือการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้ดีขึ้น ทางกองบรรณาธิการก็น้อมรับด้วยความยินดียิ่ง หากท่านมีความประสงค์จะเผยแพร่บทความวิจัยหรือบทความทางวิชาการ ท่านสามารถส่งบทความได้ตามที่อยู่ในการวารสารฉบับนี้ กองบรรณาธิการยินดีรับพิจารณาครับ

กองบรรณาธิการ

ความหลากหลายทางเทคโนโลยีวัฒนธรรมการสื่อสารในยุคปัจจุบัน	
บุญเทิด อุทยานิน.....	7
เทคโนโลยีสัญลักษณ์กยุงที่สัมพันธ์กับการปกครองในวิถิพุทธของชุมชน	
ศิริพงษ์ จารุรัตน์มงคล.....	20
ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของตำรวจในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	
วรรณมนัส ทรงเจริญ.....	38
การศึกษาการใช้คำปัจจัยภาษาจีน “X 子” กับ “X 儿”	
กมลทิพย์ รักเกียรติยศ.....	53
การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	
ลำพึง บัวจันอัฐ.....	67
“ต่อแต่นี้ไป ขอให้ความแค้นแค้นจงสูญสลายจากไปจนหมดสิ้น”: พระราชดำรัสและพรพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรที่จารึกอยู่ในประวัติศาสตร์ของชาวจังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ.2498	
ฉันทพงศ์ สารรัตน์.....	87
แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	
รุ่งทิวา เนื่อนา.....	103
แนวทางการพัฒนาการให้บริการ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	
นนุช แสงพฤกษ์.....	113

ความหลากหลายทางเทคโนโลยีวัฒนธรรมการสื่อสารในยุคปัจจุบัน Diversification of Cultural Technology on Communication in Presented Era

บุญเทิด อุทยานิน*

Boonterd Uthayanin

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงเพชร ส่งเสริม**

Asst. Prof. Dr. Kingpet Songserm

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ธงไชย**

Asst. Prof. Dr. Sompong Thongchai

ดร.ปิยศักดิ์ สีดา**

Dr.Piyasak Seeda

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหลากหลายทางเทคโนโลยีวัฒนธรรมการสื่อสารในยุคปัจจุบัน โดยศึกษาในพื้นที่ของกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยนและคนภูเขาในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำแม่โขง ใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สทนหาอย่างไม่เป็นทางการ และสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน แล้วสรุปใจความสำคัญเกี่ยวกับความหลากหลายทางเทคโนโลยีวัฒนธรรมการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ผลการวิจัย พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. พัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารมนุษย์ได้พัฒนาการสื่อสารจากอดีตกาล โดยมีหลักฐานทางโบราณคดีบางอย่างที่สื่อสารเพื่อสื่อความหมายมาเรื่อย ๆ

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิทยุศาสตร์การพัฒนภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

**อาจารย์ที่ปรึกษา

จนถึงยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารทั้งข้อความ อินเทอร์เน็ต ภาพนิ่ง วิดีโอและอื่น ๆ ที่รวดเร็วภายในระยะเวลาสั้นๆ ในปัจจุบัน

2. องค์ประกอบของเทคโนโลยีการสื่อสาร ที่สำคัญมี 3 ประการ ได้แก่ ระบบประมวลผล ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และการจัดการข้อมูล

3. วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร คือ เพื่อควบคุม เพื่อรวบรวมข้อมูล เพื่อการสังคม และเพื่อลดความตึงเครียด

4. ความสำคัญของการสื่อสาร ได้แก่ ก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทั้งตัวบุคคลและสังคม

5. ลักษณะของการสื่อสาร มี 3 ประการ ดังนี้คือ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดความหมายให้กับผู้ฟัง เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการส่งข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง และเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเตือนหรือการชักนำให้บุคคลคล้อยตามหรือเห็นด้วยกับข้อมูลนั้น ๆ

คำสำคัญ : ความหลากหลาย, เทคโนโลยีวัฒนธรรมการสื่อสาร

ABSTRACT

This article has an objective to study the diversity of cultural technology on communication in the present day by studying in the areas of Mien ethnic group and hill tribe people in The Greater Mekong Subregion. By using a qualitative methods to collect data from secondary sources by reviewing related literature, informal conversations and in-depth interviews with 10 key informants who had experiences on using communication technologies. And conclude the important information about diversity in communication cultural technology in present day.

The results of this research found out the interesting issues as follows:

1.The development of human communication technology has gradually developed from the past with some archaeological evidences revealing that communication has been used to convey meaning and developed through time until the era of communication technology, including instant messaging, images, videos and others in the present day.

2. There were 3 important communication technology elements, which are, processing system, telecommunication system, and information management.

3. The purpose of communication were to control, to collect and gather information, to socialize and to reduce tension.

4 .The importance of communication was to created a coordination between people and society. it is an important factor in human life of all sex and all ages. And it is also an important factor in the development of both individuals and society.

5. There were 3 characteristics of communication as follows: It was about creating meaning for the listener. It was related to sending information from one place to another, a was related to urging or inducing people to conform to each other or agree with the information.

Keywords: diversity, communication cultural technology

บทนำ

สิ่งสำคัญที่สุดของมนุษย์ในชีวิตประจำวันทุกวันนี้จนกลายเป็นปัจจัยที่ห้า คือ การสื่อสาร ซึ่งการติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่กับมนุษย์เมื่อ 19,000,000 ปี เนื่องจากมนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นสังคมมีการใช้ภาษาเป็นสื่อในการส่งข้อมูล แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต การติดต่อสื่อสารจะทำได้ด้วยการให้สัญญาณมือ รูปภาพ สัญลักษณ์ต่าง ๆ หรือการใช้กิริยาท่าทาง เพื่อสื่อให้ผู้อื่น

ทราบความต้องการ หรือต้องการให้ผู้อื่นทำอะไร หรือต้องการอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจ การใช้สัญลักษณ์เพื่อการสื่อสารแทนสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นการแสดงความหมายบางอย่าง โดยเฉพาะแทนจุดเด่นของสิ่งของเหล่านั้น (เสนาะ ดีเยาว์. 2541 : 45-46) อย่างเช่น หลักฐานทางโบราณคดีบางอย่างที่สื่อสารเพื่อสื่อความหมาย จนมนุษย์ได้พัฒนาการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพสูงจนกระทั่งในปัจจุบันมีโทรศัพท์ ที่สามารถแปลงคลื่นสัญญาณเป็นไฟฟ้าและมีการส่งต่อไปตามสายไฟฟ้าจนกลายเป็น โทรศัพท์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ทวิตเตอร์ ออนไลน์ จากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้สังคมเข้าสู่ยุคของการสื่อสารข้อมูลทั้งข้อความ อินเทอร์เน็ต ภาพนิ่ง วิดีโอและอื่น ๆ ที่รวดเร็ว ภายในระยะเวลาสั้น ๆ ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ การประกอบอาชีพและการผลิตที่แตกต่างไปจากยุคเดิม



ภาพที่ 1 ภาพการสื่อสารมวลชนของมนุษย์ในยุคอดีต
(บุญเทิด อุทยานิน, ภาพถ่าย 2558, พฤศจิกายน 10)

วิธีการวิจัยการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้เทคนิควิธีการเชิงคุณภาพ ด้วยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ อาทิ เอกสารบันทึกประวัติศาสตร์ต่าง ๆ และการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ผู้เขียนได้พบเห็น ในช่วงของการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง นโยบายสารสนเทศในกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยนและคนภูเขาในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำแม่โขง ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาคมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ รุ่นที่ 11 ช่วงปี พ.ศ. 2557-2560 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ศึกษา และสรุปประเด็นข้อค้นพบ เพื่อเรียบเรียงนำเสนอเป็นบทความวิชาการ และนำไปเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาในเล่มวิทยานิพนธ์ด้วย

ผลการศึกษาพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสาร จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาได้ส่งสัญญาณหลายอย่างเกิดขึ้นในปัจจุบันและสิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดคือการเปลี่ยนแปลงของสังคมเข้าสู่ยุคของการสื่อสารข้อมูลจากควันทันที การใช้คอมพิวเตอร์สื่อสาร จนกระทั่งการใช้โทรศัพท์ที่สามารถแปลงคลื่นสัญญาณไฟฟ้าและส่งต่อสัญญาณไปตามสายไฟฟ้าจนกระทั่งเป็นโทรศัพท์ไร้สาย เพชบุ๊ก โลก เป็นต้น ที่ทำให้ข้อมูลการสื่อสารไปได้อย่างรวดเร็วแพร่หลาย และสามารถกระจายไปได้ทั่วโลกจึงเป็นเหตุนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีการสื่อสารอย่างกว้างขวาง มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประชาชนในสังคมโลกที่สามารถแลกเปลี่ยนซึ่งกันได้อย่างรวดเร็ว การสื่อสารจะเข้ามาทำให้เส้นแบ่งระหว่างชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานไม่ชัดเจนรวมถึงการขยายให้เกิดการแบ่งแยก บุคลากรซึ่งสามารถทำงานที่ใดก็ได้ความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีการสื่อสารจากระบบคอมพิวเตอร์ กลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อระบบสังคม เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็ว อุปกรณ์ดิจิทัลที่มีราคาถูกและให้ความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การจัดงานต่าง ๆ รวมถึงการผลิต เหตุของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่ซับซ้อนจากการเข้ามาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่กลายเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมโลก ซึ่งการใช้เครื่องมือในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างกัน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้และการทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบของผู้ใช้กับผู้ไม่ได้ใช้ ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางเทคโนโลยีและการสื่อสารของคนที่มีโอกาสกับผู้ด้อยโอกาส

ปัจจุบันการใช้และการสร้างข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้น การใช้เทคโนโลยีมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีอัตราการเติบโตของจำนวนข้อมูลที่สูงมาก การสร้างข้อมูลข่าวสาร ได้เปลี่ยนรูปแบบไปมาก มีการพัฒนาเว็บไซต์ที่ผู้ใช้สามารถส่งผ่านข้อมูลโต้ตอบได้ทันที จนทำให้รูปแบบของการสื่อสารมวลชนเปลี่ยนก้าวเข้าสู่ สื่อใหม่ (New media) หรือ สื่อสังคม (Social media) การใช้งานเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบัน ดังกล่าว มีการใช้ในรูปแบบไม่สร้างสรรค์ ใช้เพื่อการบันเทิง ใช้เพื่อการแสดงออกแบบไร้ขอบเขต หรือ สื่อสารในเรื่องที่ไม่มีประโยชน์ ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร

เพื่อแสวงหาความรู้ และใช้อย่างสร้างสรรค์ จึงทำให้การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ทำให้มนุษย์ในสังคมปัจจุบันไม่มีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างก่อให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างคนในสังคม คนในชุมชน หรือระหว่างคนในครอบครัวมีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่มากเกินไปจนเกิดความจำเริญ และไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ลักษณะคล้ายกับอาการ “สาลิกเทคโนโลยี” ความทันสมัยของเทคโนโลยีที่จะเข้ามามีบทบาทต่อมุมมองวิธีคิด ต่อวิถีทางการตัดสินใจมีบทบาทในการกำหนดชีวิตหรือแม้แต่กำหนดชะตากรรมของตัวเรา ของสังคม ของประเทศหรือแม้แต่กระทั่งโลกทั้งโลกที่ได้ถูกค้นคิด ประดิษฐ์และถูกพัฒนาขึ้นมา (ชัชวรินทร์ ไชยวัฒน์. 2557 : 10)

ระบบการสื่อสารเชิงแสงและการสื่อสารผ่านดาวเทียมเป็นเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกันประมาณช่วงคริสต์ทศวรรษที่ 60 (ประมาณช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2508-2512) ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนประวัติการสื่อสารโลกจากการใช้สื่อนำสัญญาณแบบเดิมที่เป็นสายทองแดง เปลี่ยนเป็นสื่อนำสัญญาณผ่านดาวเทียมและผ่านใยแก้วนำแสงโดยเริ่มต้นจากการสื่อสารผ่านดาวเทียม ในเดือนตุลาคมปี พ.ศ. 2500 ซึ่งศักยภาพของเทคโนโลยีทั้งสอง ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานการสื่อสารจนนำไปสู่การให้บริการทั้งทางด้านเสียง และข้อมูลผ่านเครือข่ายความเร็วสูง เพิ่มความสะดวกและรวดเร็ว สามารถขยายระยะทางการสื่อสารให้สามารถเชื่อมต่อถึงกันได้อย่างทั่วถึงทุกมุมต่างๆของโลก นอกจากการขยายเครือข่ายการสื่อสารข้อมูลแล้ว ยังมีการพัฒนาการประยุกต์ใช้งานเครือข่ายให้มีความหลากหลาย และการใช้งานระบบเครือข่ายการสื่อสารข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่นการพัฒนาเครื่องมือการสืบค้นข้อมูล (การสื่อสาร. 2557 : 1)



ภาพที่ 2 เทคโนโลยีการสื่อสารในแต่ละยุค
ที่มา : เทคโนโลยีการสื่อสาร.ออนไลน์, 2558.
<http://suwanneepiwsee.blogspot.com/>

องค์ประกอบของเทคโนโลยีการสื่อสาร

ณัฐพันธ์ เจริญนันท์ (2542 : 31) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ต่อไปนี้

1. ระบบประมวลผลความซับซ้อนในการปฏิบัติงานและความต้องการสารสนเทศที่หลากหลายทำให้การจัดการและการประมวลผลข้อมูลด้วยมือไม่สะดวก ลำช้าและอาจผิดพลาด ปัจจุบันองค์กรจึงต้องทำการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สนับสนุนในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อให้การทำงานถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

2. ระบบสื่อสารโทรคมนาคมการสื่อสารข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการจัดการและการประมวลผลตลอดจนการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจระบบสารสนเทศที่ดีต้องประยุกต์อิเล็กทรอนิกส์และผู้ใช้ที่อยู่ห่างกันให้สามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดการข้อมูล ปกติบุคคลที่ให้ความสนใจกับเทคโนโลยีจะอธิบายความหมายของเทคโนโลยี โดยใช้ความสำคัญกับส่วนประกอบสองประการแรก แต่ผู้ที่สนใจในการจัดการ (Data/Information Management) จะให้ความสำคัญกับส่วนประกอบที่สาม ซึ่งมีความเป็นศิลปะในการจัดรูปแบบการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่ง ครรชิต มาลัยวงศ์ (2537 : 26-27) กล่าวว่าเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วยเทคโนโลยีที่สำคัญสองสาขา คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม ทั้งสองมีการทำงานที่สัมพันธ์กัน

องค์ประกอบของการสื่อสารข้อมูลมี 5 องค์ประกอบได้แก่

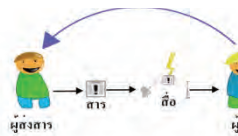
1. ผู้ส่ง (Sender) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการส่งข่าวสาร (Message) เป็นต้นทางของการสื่อสารข้อมูลมีหน้าที่เตรียมสร้างข้อมูล เช่น ผู้พูด โทรศัพท์ กล้องวิดีโอ เป็นต้น

2. ผู้รับ (Receiver) เป็นปลายทางการสื่อสาร มีหน้าที่รับข้อมูลที่ส่งมาให้ เช่น เครื่องรับ โทรศัพท์ เครื่องพิมพ์ เป็นต้น

3. สื่อกลาง (Medium) หรือตัวกลาง เป็นเส้นทางการสื่อสารเพื่อนำข้อมูลจากต้นทางไปยังปลายทาง สื่อส่งข้อมูลอาจเป็นสายคู่บิดเกลียว สายโคแอกเชียล สายใยแก้วนำแสง หรือคลื่นที่ส่งผ่านทางอากาศ เช่น เลเซอร์ คลื่นไมโครเวฟ คลื่นวิทยุภาคพื้นดิน หรือคลื่นวิทยุผ่านดาวเทียม

4. ข้อมูลข่าวสาร (Message) คือสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผ่านไบบระบบสื่อสาร ซึ่งอาจถูกเรียกว่า สารสนเทศ (Information) โดยแบ่งเป็น ข้อความ (Text) ตัวเลข (Number) รูปภาพ (Images) เสียง (Audio) และวิดีโอ (Video)

5. โพรโทคอล (Protocol) คือ วิธีการหรือกฎระเบียบที่ใช้ในการสื่อสารข้อมูลเพื่อให้ผู้รับ และผู้ส่งสามารถเข้าใจกันหรือคุยกันรู้เรื่อง โดยทั้งสองฝั่งทั้งผู้รับและผู้ส่งได้ตกลงกันไว้ก่อนล่วงหน้าแล้ว ในคอมพิวเตอร์โปรโตคอลอยู่ในส่วนของซอฟต์แวร์ที่มีหน้าที่ทำให้การดำเนินงาน ในการสื่อสารข้อมูลเป็นไปตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ (การสื่อสาร. 2557 : 1-2)



ภาพที่ 3 รูปแบบของการสื่อสาร

ที่มา : ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร.ออนไลน์. 2558. <http://www.ipesp.ac.th/>

วัตถุประสงค์ของการสื่อสารการสื่อสารจะกระทำในรูปแบบใดล้วนมีวัตถุประสงค์ที่แบ่งออกได้เป็น 4 อย่าง คือ (เสนาะ ดิยาวร. 2541 : 19-23)

1. เพื่อควบคุม การสื่อสารเพื่อการควบคุมมักถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรมบางอย่างของคน เช่น เปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้ให้เป็นไปในที่ต้องการ ทั้งนี้เพราะเป็นความต้องการของคนที่จะควบคุมสิ่งแวดล้อมหรือพยายามที่จะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการกระทำของตน ไม่ว่าการสื่อสารจะกระทำในรูปแบบใดๆ ก็จะทำให้กระทำเพื่อที่จะควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในแนวทางที่ต้องการ

2. เพื่อรวบรวมข้อมูล การสื่อสารนั้นจะทำให้เราข้อมูลต่างๆ 3 เรื่องคือ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเราเอง ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลอื่นและข้อมูลความเป็นไปที่อยู่รอบตัวเรา การสื่อสารนั้นเป็นเสมือนภาพสะท้อนที่ทำให้เราเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ได้ แม้ตัวเราเอง การเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่นเช่นเดียวกันหากไม่มีการสื่อสารก็ยากที่จะรู้จักข้อมูลของบุคคล

อื่น เพราะขณะที่เราสื่อสารกับบุคคลเรามักจะสังเกตกิริยาอาการ ความคิดเห็น แล้วเอามาประเมินเกี่ยวกับตัวเขาว่าเป็นคนอย่างไร บางครั้งการประเมินของเราอาจผิดพลาด แต่ทำให้เราได้เรียนรู้ทัศนคติ ความเชื่อ ความคิดเห็นและค่านิยม

3. เพื่อการสังคม มนุษย์ต้องการอยู่ร่วมกับคนอื่นไม่สามารถอยู่ได้คนเดียว ความต้องการที่จะสังคมกับคนอื่นทำให้เราต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม มนุษย์มีความสุขกับการติดต่อกับคนอื่นและจะพยายามรักษาความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นไว้ ทำให้มีความมั่นใจ มีความสบายใจ เพราะตัวเองมีความหมายและไม่ว่าเหว ดังนั้นการสื่อสารจึงเป็นกิจกรรมที่กระทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการทางด้านสังคมของคนด้วย

4. เพื่อลดความตึงเครียดในการทำงาน ในการเรียนหนังสือ การดำเนินชีวิต มนุษย์มักจะประสบกับความผิดหวัง ความสับสน ความไม่แน่ใจ ความขัดแย้ง และความไม่พอใจต่างๆ หากเก็บไว้เราก็จะตึงเครียดมากขึ้น ดังนั้นหากได้ระบายความคับแค้นใจออกมาบ้างก็จะทำให้สถานการณ์ดีขึ้น (เสนาะ ตีแยว. 2541 : 19-23)

ความสำคัญของการสื่อสาร การสื่อสารมีความสำคัญดังนี้

1. การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ไม่มีใครที่จะดำรงชีวิตได้ โดยปราศจากการสื่อสาร ทุกสาขาอาชีพก็ต้องการสื่อสารในการปฏิบัติงาน การทำธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะสังคมมนุษย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตลอดเวลาพัฒนาการทางสังคม จึงดำเนินไปพร้อม ๆ กับพัฒนาการทางการสื่อสาร

2. การสื่อสารก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลและสังคม ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในสังคม ช่วยสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี สะท้อนให้เห็นภาพความเจริญรุ่งเรือง วิถีชีวิตของผู้คน ช่วยธำรงสังคมให้อยู่ร่วมกันเป็นปกติสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

3. การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทั้งตัวบุคคลและสังคม การพัฒนาทางสังคมในด้านคุณธรรม จริยธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ รวมทั้งศาสตร์ในการสื่อสาร จำเป็นต้องพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ

คุณสมบัติของผู้ส่งสาร

1. เป็นผู้ที่มีความเจตนาแน่วแน่ที่จะให้ผู้อื่นรับรู้จุดประสงค์ของตนในการส่งสาร แสดงความคิดเห็นหรือวิจารณ์ ฯลฯ
2. เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของสารที่ต้องการจะสื่อออกไปเป็นอย่างดี
3. เป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะที่ดี มีความน่าเชื่อถือ แคล่วคล่องเปิดเผยจริงใจ และมีความรับผิดชอบ ในฐานะเป็นผู้ส่งสาร
4. เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความพร้อมและความสามารถในการรับสารของผู้รับสาร
5. เป็นผู้รู้จักเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการส่งสารหรือนำเสนอสาร (การสื่อสาร. 2558)

ลักษณะของการสื่อสาร สามารถรวมสาระสำคัญได้ 3 ประการคือ

ประการแรก การสื่อสารเป็นเรื่องเกี่ยวกับการก่อให้เกิดความหมายให้กับผู้ฟัง หมายความว่าผู้รับข่าวหรือผู้ฟังจะเข้าใจความหมายของการสื่อสารนั้น ถึงแม้จะตรงหรือไม่ตรงกับ ความหมายของผู้ส่งข่าว เพราะว่าความหมายของสิ่งต่างๆ ไม่อาจส่งถึงกันได้และทั้งสองฝ่ายมีประสบการณ์และการรับรู้ต่างกัน

ประการที่สอง การสื่อสารเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการส่งข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง การส่งข้อมูลกระทำโดยการอาศัยสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายใดๆ ที่กำหนดขึ้น เครื่องหมายที่ใช้ อาจเป็นที่เข้าใจกันระหว่างทั้งสองฝ่ายคือ ใช้ภาษาเดียวกัน หรือเป็นอย่างอื่นที่ทั้งสองฝ่ายอาจเข้าใจกันหรือไม่เข้าใจกันก็ได้ เช่น การใช้กิริยาอาการทางร่างกาย เวลาและสิ่งของ การส่งข้อมูลโดยใช้สัญลักษณ์จะต้องกระทำโดยผ่านสื่อต่างๆ หลายอย่างเพื่อทำให้ข้อมูลไปถึงผู้รับ

ประการที่สาม เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเตือนหรือการชักนำให้บุคคลคล้อยตามหรือเห็นด้วยกับข้อมูลนั้นๆ การทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นด้วยจะต้องอาศัยตัวข่าวสารที่ดีเหมาะสมและอาศัยกระบวนการที่รวดเร็ว น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ เช่น การสื่อสารด้วยการพูดดีกว่าการสื่อสารด้วยการเขียนหรือการพูดทางโทรศัพท์มีประสิทธิภาพในการชักนำให้คนคล้อยตามมากกว่าการพูดทางวิทยุ เป็นต้น (เสนาะ ตีแยว. 2541 : 25)



ภาพที่ 4 การสื่อสารที่ไร้พรมแดน

ที่มา : โลกไซเบอร์.ออนไลน์. 2558. <https://cakeinfinite26952>.

วิจารณ์และสรุปผล เทคโนโลยีการสื่อสารได้สร้างประโยชน์และโทษต่อวงการธุรกิจและการปกครอง ธุรกิจมีการขยายการลงทุนด้วยการใช้ระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร การเชื่อมโยงเครือข่ายเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้สังคมโลกเป็นสังคมแบบไร้พรมแดน การเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทำให้อินเทอร์เน็ตมีอัตราการขยายตัวสูงจนเป็นอัตราการขยายตัวแบบทวีคูณ และอีกไม่นานคนบนโลกจะสามารถติดต่อสื่อสารกันโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่ การขยายตัวอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดสังคมใหม่ การกระจายและการไหลของข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว การเชื่อมต่อกันเหมือนกับทางด่วน (Super Highway) ทำให้ระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ต่างส่งผลกระทบต่อกันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน

การเข้ามาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงกลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมโลก เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ระหว่างกัน ช่วยให้เข้าถึงแหล่งข้อมูล ช่วยในการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบของผู้ที่ใช้เทคโนโลยีกับผู้ที่ไม่ได้ใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางเทคโนโลยีและการสื่อสารของคนที่มีโอกาสกับผู้ด้อยโอกาส อีกทั้งการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีการสื่อสารส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อเกิดการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ส่งผลกระทบต่อความเป็นส่วนตนน้อยลง บางครั้งการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในรูปแบบที่ไม่สร้างสรรค์ หรือขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร จึงเป็นเหตุให้การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารไม่

ก่อให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างก่อให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างคนในสังคม คนในชุมชน หรือระหว่างคนในครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

- ครรชิต มัลลียงศ์. (2537). **เทคโนโลยีสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- เค้กอินฟินิตี. =ชีวิตในโลกไซเบอร์และการสื่อสารไร้พรมแดน .
<https://cakeinfinite26952>. (13 มิถุนายน 2557).
- ชุดพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์. (2557). **ชุดที่ 6 ทักษะการสื่อสาร**.
ความหมาย. www.stou.ac.th/Schools/Sed/upload/ชุดที่%2006.pdf.
(13 มิถุนายน 2557).
- ชัชรินทร์ ไชยวัฒน์. (2557). **สู่คลื่นลูกที่สี่...หลังจาก..เทคโนโลยีเปลี่ยนคนเป็นควาย**.
กรุงเทพฯ : เอ.พี.กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์.
- ณัฐพันธ์ เจริญนนท์. (2542). **การจัดการทรัพยากรบุคคล**. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทยกู๊ดวิว. (2558). **ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร**.
www.thaigoodview.com. (18 มีนาคม 2558).
- บุ๊คแรมอีบุ๊ก. (2557). **บทที่ 4 องค์ประกอบของการสื่อสาร**.
<http://www.book.ram.edu/e-book/m>. (12 มิถุนายน 2557).
- มหิตลเวป.(2557). **การสื่อสาร**. http://www.il.mahidol.ac.th/e-media/computer/network/net_datacom1. Htm.
(30 สิงหาคม 2557).
- วสิตาวิกิตอดคอม. (2557). **ทฤษฎีการรับรู้เกี่ยวข้องกับสื่อสาร**.
wasita.wikidot.com/false. (12 มิถุนายน 2557).
- เสนาะ ดิยาว. (2541). **การสื่อสารในองค์กร**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพล นาถะพินธุ. (2550). **รากเหง้าบรรพชนไทย: พัฒนาการทางวัฒนธรรมก่อนประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มติชน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554).

การทรงงานพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ:
ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.

ไสว บุญมา. (2555). หายนะ ฤลีน อารยธรรม. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯธุรกิจ มีเดีย.

อัจฉรา ภาณุรัตน์, สุภักดิ์ ตลับทอง และปิ่นเพชร ชูทรงเดช. (2539).

เส้นทางช้างสุรินทร์. สุรินทร์ : รุ่งชนเกียรติออฟเซต.

อคิน รพีพัฒน์. (2551). วัฒนธรรมคือความหมาย: ทฤษฎีและวิธีการของคลิฟฟอร์ด

เกียร์ช. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี และรสขงพร โกมลเสวิน. (2552). รูปแบบการสื่อสารของ

นักการเมืองท้องถิ่น. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 29(4)

ตุลาคม-ธันวาคม : 56 -60.

อุดม บัวศรี. (2546). วัฒนธรรมอีสาน. กรุงเทพฯ: คลังนานาวิทยา.

เอरिक ชมิดท์. (2557). ดิจิตอลเปลี่ยนโลก = The New Digital Age. กรุงเทพฯ :
โพสต์บุ๊กส์.

โอเคนชั่นเน็ต. (2558). เทคโนโลยี. www.oknation.net/blog. (7 กรกฎาคม 2557).

ไอเพรส. (2558). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. www.ipesp.ac.th (16 ตุลาคม 2557).

ไฮไลท์กระปุกดอตคอม. เทคโนโลยีการสื่อสารย้อนรอยจากอดีตสู่ปัจจุบัน.

highlightkapook.com/view/87986. (16 มีนาคม 2558).

เทคโนโลยีสัญลักษณ์นิกายที่สัมพันธ์กับการปกครองในวิถีพุทธของชุมชน PEACOCK SYMBOLIC TECHNOLOGY IN RELATION TO THE RULES OF BUDDHIST COMMUNITIES

ศิริพงษ์ จารุรัตน์มงคล*

Siripong Jaruratmongkol

รองศาสตราจารย์ ดร.อัครา ภาณุรัตน์**

Assoc. Prof. Dr.Achara Phanurat

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ธงไชย**

Asst. Prof. Dr Sompong Thongchai

ดร.ทองอินทร์ ไหวดี**

Dr.Thongin Waidee

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาและความเชื่อเรื่องนิกายของพุทธศาสนิกชนทั่วไปที่สัมพันธ์กับการปกครองในวิถีชุมชนของประเทศไทย โดยศึกษาพื้นที่เทศบาลตำบลศรีวิชัย จังหวัดลำพูน มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ปราชญ์ท้องถิ่น พระสงฆ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ช่างฝีมือ จำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเชื่อเกี่ยวกับนิกาย เป็นความสัมพันธ์ร่วมระหว่างคนในชุมชน สัญลักษณ์ตัวแทน และพระพุทธรูป โดยมียอดประกอบที่สัมพันธ์กับวิถีพุทธของคนในชุมชน 4 ด้าน ได้แก่ (1) หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาด้านการอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยใช้พื้นฐานของศีลห้าและพรหมวิหาร 4 (2) ภาวะผู้นำต้นแบบ (3) วัดเป็น

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธศาสน์การพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

**อาจารย์ที่ปรึกษา

ศูนย์กลางของชุมชนในการสร้างแรงยึดเหนี่ยวจิตใจผ่านสัญลักษณ์นกยูง และ (4) การอยู่ร่วมกันระหว่างนิเวศวิทยาสัตว์ มนุษย์ ระบบนิเวศ และธรรมชาติ

2. ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีสัญลักษณ์นกยูง เป็นกลไกสำคัญของคนในชุมชนที่ศรัทธาต่อสัญลักษณ์ที่ผลิตสร้างออกมาในรูปแบบการประกอบพิธีกรรม และเป็นเครื่องมือในการนำไปใช้ยึดเหนี่ยวให้คนในชุมชนได้มีหลักคิดและวิถีชีวิตร่วมกันตามครรลองของชุมชนภายใต้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา

3. นกยูงกับสัญลักษณ์ทางการปกครองตามแนวคิดของชุมชน เป็นความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนาและสัญลักษณ์ผู้นำที่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงศูนย์รวมทางด้านจิตใจของคนในชุมชนที่น้อมนำหลักคำสอนมาเป็นต้นแบบของการปกครองของคนในชุมชน

คำสำคัญ : เทคโนโลยีสัญลักษณ์นกยูง การปกครองในวิถีพุทธ

ABSTRACT

This article has an objective to study wisdom and beliefs on peacocks in Buddhists in relation to the administrative in the community way of life in Thailand. The area of this study was in Sri Vichai Sub-district municipality, Lampun province. The key informants consisted of 14 peoples including local philosophers, Buddhist monks, local cultural experts, community leaders, and craftsmen. The results of this study found out that

1. The beliefs on peacocks are a relationship between people in the community, representative symbol, and Buddhism which has a common element related to Buddhist way of people in the community in 4 aspects. (1) The principle of Buddhism in human coexistence based on the Five Precepts and the Four Sublime States of Mind (2) Leadership role model (3) Temples as the center of community in creating a strong

bond of mind through the symbol of peacock and (4) the coexistence between animal ecology, human, ecological and natural.

2. Wisdom and Peacock Symbol Technology are the important mechanism of people in the community who believe in the symbols produced by the ritual and become a tool to hold people in the community to have the same principles and ways of life accordance with the principles of the community under the teachings of Buddhism.

3. Peacocks and the administrative symbol, according to the community concept, are the relationship of Buddhism and the symbol of leader that indicate as the central of mind to the peoples in the community that use the Buddhist teaching to be the role model to administrate people in the community.

Keywords: Peacock Symbolic Technology, Administration in Buddhist way

บทนำ

สังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความเชื่อและความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาผ่านทางสัญลักษณ์ที่เปรียบเสมือนตัวแทนความดีงามของพระพุทธศาสนา อาทิ ธรรมจักร พระพุทธรูป ดอกบัว ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีสัญลักษณ์ในวรรณคดีที่เกิดจากการผสมผสานจินตนาการด้านความเชื่อของคนในชุมชนแต่ละท้องถิ่น ถูกผลิตสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนหรือศูนย์กลางของคนในชุมชนที่มีต่อพระพุทธศาสนาและพัฒนาเป็นสัญลักษณ์ประจำกลุ่มชน

การศึกษาเทคโนโลยีสัญลักษณ์ในมิติพระพุทธศาสนาเป็นรูปแบบของการสืบค้นสัญลักษณ์ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม โดยการสื่อให้เห็นถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีการนำสัญลักษณ์มาประกอบ ดังเช่น ชาวจีนมีความเชื่อว่ามีมังกรเป็นสัตว์แห่งเทพนิยายและเป็นราชาแห่งสัตว์ทั้งปวง มีพลัง มีอำนาจจึงถูกเปรียบให้เป็นสัญลักษณ์โอรสแห่งสวรรค์หรือจักรพรรดิจีน (ฮ่องเต้) และเป็นสัญลักษณ์แห่งชนชาติจีน

(ปิยะ แสงจันทร์วงศ์ไพศาล. 2552 : 145) คนจีนแต่ละตระกูลจึงมีรูปแกะสลักสัตว์เป็นเครื่องหมายประจำตระกูล ต่อมาในแต่ละพื้นที่ได้รวมตัวกันนำเอาส่วนของสัตว์ประจำตระกูลแต่ละส่วนมาผสมกันจนได้สัญลักษณ์ใหม่ที่มีรูปลักษณะเป็นตัวมังกรเพื่อให้เป็นศูนย์รวมของทุกตระกูลหรือทุกคนเผ่า มังกรจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการรวมพลของรัฐอิสระหลายๆ รัฐให้รวมเป็นหนึ่งจนเป็นแผ่นดินจีนและเป็นพลังอำนาจของกษัตริย์ มีการเช่นไหว้บูชาพญามังกร มีเทศกาลแห่โคมมังกร ตามคติความเชื่อกล่าวกันว่า รูปร่างของมังกรมีหัวของหมู หูของวัว หนวดของแพะ เขากวาง ลำตัวเป็นงู มีเกล็ดปลา และอุ้งเท้าเหยี่ยว ด้วยเหตุนี้มังกรจึงเปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งการปกครองของคนจีนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (มอนเทจ คัลเซอร์. 2551 : 114) หรือแม้กระทั่งสังคมไทยก็จะเห็นได้ว่ามีสัญลักษณ์ช้างเป็นสัญลักษณ์ประจำชาติ แสดงถึงความยิ่งใหญ่และมีอำนาจ สัญลักษณ์ต่างๆ นี้ยังค้นพบสืบย่อยลงไปในพื้นที่ที่มีความเชื่อแตกต่างกันออกไปตามกลุ่มชาติพันธุ์

จากการลงพื้นที่ศึกษาบริเวณชุมชนล้านนาหรือทางภาคเหนือของประเทศไทยพบว่า มีสัญลักษณ์เด่นที่พบได้ตามชุมชนและศาสนสถาน คือ นกยูง ซึ่งเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ตัวแทนของครุบาเจ้าศรีวิชัย ผู้ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือในเรื่องนี้มีปราชญ์ล้านนาหลายท่านพยายามช่วยกันถอดรหัสสัญลักษณ์เรื่องนกยูงของครุบาเจ้าศรีวิชัยที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับนกยูงเข้ามาผูกพันมากมายหลายมิติ โดยสภาพพื้นที่ในชุมชนบ้านแม่ป๋อกในตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน มีนกยูงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากจนกลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่เป็นตัวแทนของครุบาเจ้าศรีวิชัย และมีการนำสัญลักษณ์นกยูงมาทำเป็นพัตขนนกยูงที่ได้จากหางนกยูงที่สลักร่วงมาประดิษฐ์เป็นพัต ซึ่งการใช้ขนนกยูงยังเป็นสัญลักษณ์ในเชิงเมตตากรุณาต่อสรรพสัตว์ การถวายพัตขนนกยูงเชื่อกันว่าเป็นการสดับกิเลสลง (เพ็ญสุภา สุขคตะ. 2558 : 84) นอกจากนี้นกยูงยังเป็นสัตว์ที่มีการนำมาใช้ประกอบทางสถาปัตยกรรมทางพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ดังจะพบได้จากภาพแกะสลักตามผนังประตูโบสถ์ ภาพวาดสีในพระอุโบสถของวัดทางภาคเหนือในประเทศไทย การนำขนนกยูงมาใช้ประกอบการบูชาเทพในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และการนำหางนกยูงมาประกอบการไหว้พระพุทธรูปในบ้านหรือตามวัดต่างๆ จะเห็นได้ว่าสัญลักษณ์นกยูงส่วนใหญ่จะมีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพุทธคุณ หรือการเสริมสร้างบารมี และความโชคดี นั่นหมายถึง แนวคิดจากความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่มีความเชื่อกันว่าพระพุทธเจ้าทรงเคยเสวยพระชาติเป็นนกยูง

มาก่อน ดังปรากฏในนิบาตชาดกที่เกี่ยวกับนกยูง คือ โมรชาดกและมหาโมรชาดก กล่าวคือ เมื่อครั้งพระโพธิสัตว์ได้เสวยพระชาติเป็นนกยูงมีขนสีเหลืองอร่ามดังทองคำ มีชื่อว่า นกยูงทอง ได้พักอาศัยอยู่บนภูเขาแห่งหนึ่ง ตามปกติทุกเช้านกยูงทองจะหันหน้าไปทางทิศตะวันออกดูแสงแรกของอาทิตย์แล้วก็เจริญมนต์สวดโมรปริตร ซึ่งการเจริญมนต์สวดโมรปริตรทั้งเช้าและเย็นของนกยูงทองก็เพื่อคุ้มครองตนในเวลากลางวัน และเวลากลางคืนให้อยู่อย่างมีความสุขปราศจากอันตราย (พระมหาสุนทร สุนทรธมโม (เสนาชูย). 2551)

สำหรับความเชื่อเรื่องนกยูงของชาวมอญและพม่าก็ได้ถูกถ่ายทอดลงในรูปแกะสลักธรรมาสน์ด้วยเช่นกัน สะท้อนให้เห็นถึงการนับถือและปฏิบัติตนตามแนวทางของพระพุทธศาสนา เสมือนหนึ่งธรรมาสน์ลายนกยูงคือสัญลักษณ์หนึ่งของพระพุทธศาสนา อันหมายความว่าภิกษุรูปใดได้รับนิมนต์นั่งบนธรรมาสน์แล้วช่วงเวลานั้นจะมีบทบาทสำคัญที่สุดในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เทคโนโลยีสัญลักษณ์นกยูงหากพิจารณาในมิติของการปกครองของชุมชนจะพบว่า เป็นการสะท้อนวิถีชีวิตและร่องรอยวัฒนธรรมความเชื่อของกลุ่มที่ถ่ายทอดผ่านทางสัญลักษณ์ภายใต้พื้นฐานของนิเวศวิทยาวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ สัญลักษณ์นกยูงเป็นตัวแทนของการนำพาไปสู่สันติภาพด้านการปกครองโดยใช้ฐานคติของพระพุทธศาสนาเป็นแกนหลักในการดำเนินชีวิตที่เป็นกลไกของการอยู่ร่วมกันภายใต้กรอบระเบียบและครรลองทางคำสอนของพระพุทธศาสนา

บทความนี้จะนำเสนอสาระสำคัญที่ผ่านการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีสัญลักษณ์นกยูงกับการปกครองในวิถีพุทธของชุมชนโดยสะท้อนแนวคิดที่เกี่ยวกับสัญลักษณ์นกยูงในมิติการปกครองตามแนวคิดของชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการในการพัฒนาเทคโนโลยีสัญลักษณ์ชุมชนให้เป็นกลไกการพัฒนาหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral History) เป็นการวิจัยทางด้านมานุษยวิทยา (Anthropological Methods) ใช้การสรุปความจากข้อมูลเชิงประจักษ์และทำการ

ตีความหมายข้อมูลในรูปแบบชาติพันธุ์วรรณนา (Ethnography) เพื่อศึกษาภูมิรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาและเทคโนโลยีสัญลักษณ์นิกยungที่สัมพันธ์กับการปกครองในวิถีชุมชนของประเทศไทย

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลภาคสนามจากการลงพื้นที่เพื่อสืบค้นภูมิปัญญาและความเชื่อเรื่องนิกยungของพุทธศาสนิกชนทั่วไปที่สัมพันธ์กับการปกครองในวิถีชุมชนของประเทศไทย สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับนิกยung

นิกยungเป็นสัตว์ที่มีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาและยังเป็นสัตว์ที่แสดงบทบาทพิเศษซึ่งสื่อถึงความงาม ความอ่อนโยน ด้วยสรีระทางกายภาพของนิกยung จึงทำให้กลุ่มคนบางส่วนได้นำสัญลักษณ์นิกยungมาใช้ทั้งในแง่มุมของรูปธรรมและนามธรรม จากการสัมภาษณ์ผู้รู้ในพื้นที่จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับบริบทความเชื่อทั่วไปของนิกยung สามารถสรุปสาระสำคัญจากการให้สัมภาษณ์ได้ ดังนี้

“...ศาสนาพุทธรับอิทธิพลมาจากอินเดีย ชาวบ้านเชื่อกันว่า นิกยungเป็นสัตว์ชั้นสูง ซึ่งมาจากพระพุทธเจ้า เป็นสัตว์ที่เกี่ยวพันกับพระพุทธศาสนามาตั้งแต่อดีต พระครูบาศรีวิชัยเป็นผู้ที่นำนิกยungมาเลี้ยงเป็นคนแรก นิกยungเป็นสัตว์ป่าที่ค่อนข้างดุร้ายแต่ก็ไม่ทำร้ายคนเลี้ยง (ครูบาศรีวิชัย) เนื่องจากเป็นพระผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ มีจิตใจเมตตาทำให้นิกยungไม่กลัวที่จะเข้าใกล้และทำร้าย ชาวบ้านในละแวกนั้นก็ไม่น่ากลัวที่จะจับนิกยungมาทำเป็นอาหารเพราะเป็นนิกยungของครูบาศรีวิชัยซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านมาก ครูบาศรีวิชัยเป็นผู้ที่สร้างวัดจำนวนมากประมาณร้อยกว่าวัด โดยมีการกล่าวขานถึงครูบาศรีวิชัยว่า “นั่งหนัก” หมายถึง อยู่ที่ไหนก็ตามจะต้องสร้างวัดให้สำเร็จ...”

(ชนาดุล แสนทวีสุข. สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 6)

บทสัมภาษณ์ดังกล่าว สามารถถอดความจากการสร้างสัญลักษณ์ทางความเชื่อเกี่ยวกับนกยูงในทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า ครูปาคริวิชัยได้พยายามสอนหลักการอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยใช้พื้นฐานของศีลห้าเป็นแก่นนำทางในการครองตน การละเว้นจากการฆ่าสัตว์ และการอยู่ร่วมกันระหว่างนิเวศวิทยาสัตว์กับมนุษย์ จึงทำให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ภาวะผู้นำต้นแบบจากครูปาคริวิชัยที่เป็นตัวแทนของความดี ความงาม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เป็นผู้นำชุมชนด้านการปกครองและจิตวิญญาณของชาวบ้าน โดยใช้นกยูงเป็นสัญลักษณ์ของการสื่อความหมายให้เกิดพรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุติตา อุเบกขา

นอกจากนี้ ยังมีมุมมองที่สื่อถึงการนำสัญลักษณ์นกยูงมาใช้ในลักษณะรูปธรรม โดยผสมทางความเชื่อของคนในท้องถิ่นที่แสดงให้เห็นว่าเป็นสัญลักษณ์สืบทอด โดยมีรายละเอียดการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

“...นกยูงเป็นสัตว์ในชาดกของพระพุทธศาสนาที่มีการเล่าสืบทอดกันมานานในชุมชนเรานี้มีความเชื่อเกี่ยวกับนกยูงถึงการเป็นตัวแทนของครูปาคริวิชัยที่ได้นำมาเลี้ยงไว้ หลังจากท่านมรณะก็นำนกยูงไปปล่อยตามป่า (บ้านแม่ป๋อกใน) การนำสัญลักษณ์นกยูงมาขึ้นเป็นประติมากรรมที่ประดับหน้าบันของโบสถ์ จึงเป็นตัวแทนของครูปาคริวิชัย ซึ่งมีการสืบทอดต่อกันมาของครูบาทั้ง 3 ท่าน คือ 1) ครูปาคริวิชัย 2) ครูบาวาวปี และ 3) ครูบาวงศ์ชัยวงศา เป็นเสมือนตัวแทนของการส่งเสริมพระพุทธศาสนาเนื่องจากครูปาคริวิชัยได้สร้างวัดจำนวนมากและมีสัญลักษณ์สืบทอดคือ ภาพหรือรูปปูนปั้นนกยูง...”

(พระครูวิบูลย์ ธรรมพินิจ, สัมภาษณ์, 2561 : สิงหาคม 6)

บทสัมภาษณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการสร้างสัญลักษณ์ทางความเชื่อเกี่ยวกับนกยูงในทางพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเชื่อต่อแรงศรัทธาในสมัยก่อนโดยมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน มีการนำสัญลักษณ์นกยูงซึ่งเป็นตัวแทนของครูปาคริวิชัยมาใช้ประกอบการถ่ายทอดเชิงสัญลักษณ์เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์พื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางทางบุญของคนในชุมชนและเป็นการการส่งเสริมพระพุทธศาสนาจากความศรัทธาต่อคุณความดีของครูปาคริวิชัยจึงมีสัญลักษณ์ของชุมชนร่วมกันเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความมีเมตตาธรรมเพื่อให้ชุมชนมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ

ความเชื่อเรื่องนกกุงในมิติต่างๆ ที่สัมพันธ์กับพระพุทธศาสนา จากการสัมภาษณ์กลุ่มคนในพื้นที่ได้สะท้อนให้เห็นในมิติต่างๆ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

“...มีความเชื่อของคนกลุ่มหนึ่งที่กล่าวกันว่า หัวใจของนกกุงมีฤทธิ์ทางยา บำรุง จึงมีคนกลุ่มหนึ่งที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในชุมชนไปผ่านกุงเพื่อนำหัวใจมาต้มกิน ซึ่งชาวบ้านในพื้นที่จะไม่ทำเนื่องจากเป็นนกกุงของพระครูบาฯ มีการเล่าสืบต่อกันว่าผู้ที่ผ่านกุงก็จะมีอันเป็นไป เกิดความทะเลาะเบาะแว้งกันไม่มีความสงบสุขภายในครอบครัว...”

(พระมหาญาณวงศ์. สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 8)

“...ในอดีตก่อนที่ครูบาศรีวิชัยจะนำนกกุงมาเลี้ยง ก็มีนกกุงอาศัยอยู่ในบริเวณป่าแถวนี้ก่อนแล้ว ความเชื่อเรื่องนกกุงถ้ามีใครยิงนกกุงตายให้เอาใบไม้ใบอ่อนมาคลุมไว้ หากใบไม้เหี่ยวก็กินได้ แต่ถ้าใบเหี่ยวก็ถือว่าเป็นภัย ห้ามกิน เช่นเดียวกับงูหลาม หากงูนั้นมีรูจมูกเดียวก็ห้ามกินเพราะเชื่อว่าจะมีอันเป็นไป...”

(พระวินัย อภินันโท. สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7)

“...ฝูงนกกุงประมาณ 30-40 ตัว จะบินลงมาจากป่าแถวนี้ลงมากินข้าว (ต้นอ่อน) ช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ก็จะใช้การไล่ไป ไม่ทำร้าย ไม่กล้าฆ่า และกินเนื้อ เพราะเชื่อว่านกกุงจะเป็นนกเจ้านกนายและเป็นตัวแทนของครูบาศรีวิชัย...”

(หล้า ; นอ ; โจ ; เน, ชาวกะเหรี่ยงบ้านแม่ป๋อใน.
สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7)

“...ฝูงนกกุงจะบินลงมากินเมล็ดพืช เศษต่างๆ ในบ้าน แต่ก็ไม่ได้ไล่มาก เพราะเป็นสัตว์ตัวแทนของครูบาศรีวิชัยที่เคารพศรัทธา พอนกกุงกินเสร็จ ขนก็จะมีการร่วงตามพื้นบ้าน ก็จะเก็บขนนกกุงไปถวายที่วัด...”

(ชาติ แก้ววงศา ; อ่อน แก้ววงศา. สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 9)

บทสัมภาษณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการสร้างสัญลักษณ์ทางความเชื่อเกี่ยวกับนกยูงในทางพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนกยูงในอดีตจนถึงปัจจุบันยังคงแนบแน่นและมีทัศนคติความเชื่อกันว่า นกยูงเป็นสัตว์มงคล เป็นตัวแทนของครุฑาครีวชัย ซึ่งถือได้ว่าเป็นพระสงฆ์ นักพัฒนาที่เป็นผู้นำชุมชนของชาวบ้าน การสร้างสัญลักษณ์ตัวแทนโดยใช้นกยูงเป็นตัวแบบจึงทำให้คนในชุมชนไม่เบียดเบียนสัตว์ ละเว้นการฆ่าสัตว์ และยังเป็นการอยู่ร่วมกันกับระบบนิเวศสัตว์ป่า และธรรมชาติได้อย่างสมดุล

กล่าวโดยสรุปแล้ว ความเชื่อเกี่ยวกับนกยูงเป็นความสัมพันธ์ร่วมระหว่างคนในชุมชน สัญลักษณ์ตัวแทน และพระพุทธศาสนา โดยมีองค์ประกอบร่วมที่สัมพันธ์กับวิถีพุทธของคนในชุมชน 4 ด้าน ได้แก่ (1) หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาด้านการอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยใช้พื้นฐานของศีลห้าและพรหมวิหาร 4 (2) ภาวะผู้นำต้นแบบ (3) วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการสร้างแรงยึดเหนี่ยวจิตใจผ่านสัญลักษณ์นกยูง และ (4) การอยู่ร่วมกันระหว่างนิเวศวิทยาสัตว์ มนุษย์ ระบบนิเวศ และธรรมชาติ

2. ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีสัญลักษณ์นกยูง

ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีสัญลักษณ์นกยูงถูกถ่ายทอดออกมาในรูปแบบพิธีกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งพิธีกรรมดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ต่างก็มีความเชื่อทางด้านพิธีกรรมที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะสัญลักษณ์นกยูงในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา จากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ในชุมชนจะพบว่า นกยูงได้ถูกนำมาเข้ามาผนวกกับพิธีกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

“...นกยูงได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการนำขนนกยูงมาใช้ทำพิธีเบิกเนตรพระพุทธรูป โดยการเบิกเนตรจะใช้นกยูงโบกพัดไปบริเวณหน้าพระพุทธรูปเพื่อเป็นการพัดฝุ่นไม่ให้องค์ลี้เข้ามาปนเปื้อน โดยจะทำการพัดโบกไปมาระหว่างการสวดมนต์เบิกเนตร 3-5 นาที จนกว่าจะสวดมนต์เสร็จ หมายความว่า เป็นการปิดเป่าเอาสิ่งไม่ดีออกไปเพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์...”

(พระครูวิบูลย์ ธรรมพินิจ. สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 6)

“...ขนนกยูงถูกนำมาถวายพระโดยเป็นส่วนประกอบทางพิธีกรรมที่ใช้ในการเบิกเนตรพระพุทธรูป นกยูงกับพระพุทธเจ้าตามตำนานจะเป็นพี่น้องกัน คือ

พระเจ้าห้าพระองค์ ที่เห็นสัญลักษณ์นกกุงต่างๆ ในวัด เช่น ธรรมาสน์ คือ เป็นสื่อแสดงถึงพระพุทธเจ้าที่ครั้งหนึ่งเคยเสวยพระชาติเป็นนกกุง...

(อินปัน มาเรื่อน ; เสาคำ วงศา. สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7)

“...นกกุงในตำนานได้กล่าวไว้ คือ นกกุงต้องการทำบุญกับพระพุทธเจ้า จึงเอาขนของตนเองไปถวาย ส่วนข้างก็ใช้วงกะเทาะหินเพื่อให้เกิดประกายไฟ และต้มน้ำร้อนให้พระพุทธเจ้าอาบ และลึงก็อยากถวายบ้างจึงได้เก็บรังผึ้ง และน้ำผึ้งไปถวายพระพุทธเจ้าเช่นกัน โดยถวายช่วงเช้าพรรษา และนกกุงยังมีที่มาเกี่ยวกับพระเจ้าห้าพระองค์ ซึ่งพระชาติของพระพุทธเจ้าในปัจจุบัน คือ สัมมนโคดม การสมโภชพระเจ้าจะต้องมีตาลปัตรที่เป็นขนนกกุง...”

(พระนาท อุตตะสาโร ; พระสมชาย วชิรญาณ. สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7)

“...บทสวดนกกุงเกิดจากสาวกของพระพุทธเจ้าที่สร้างขึ้นเองเพื่อใช้สวดระลึกถึงพระพุทธเจ้าเพราะเชื่อว่านกกุงเป็นชาติหนึ่งของพระพุทธเจ้า...”

(พระวินัย อภินันโท. สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7)

บทสัมภาษณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่านกกุงในมุมมองทางพิธีกรรมเป็นกลไกการใช้สรีระบางส่วนของนกกุงซึ่งถือว่าเป็นสัตว์มงคลในการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของคนในชุมชนเป็นภูมิรู้เชิงนามธรรมที่ตกผลึกและสืบทอดต่อกันมา โดยนกกุงเป็นสัตว์ที่มีความเกี่ยวข้องในทางพระพุทธศาสนา มีเรื่องเล่าตามตำนานต่างๆ การประกอบพิธีกรรมในสมัยก่อนจึงได้นำขนนกกุงมาใช้เป็นองค์ประกอบในการทำพิธีกรรม เช่น การเบิกเนตรพระพุทธรูป การทำตาลปัตร และการนำรูปนกกุงมาสร้างเป็นเครื่องหมายติดธรรมาสน์ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากการให้ความสำคัญต่อคุณค่าของนกกุงที่เป็นเครื่องหมายแสดงความคิดดี ความกตัญญู และเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ประจำของครูบาศรีวิชัย ผู้ซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาต่อคนในชุมชน การผลิตถ่ายทอดสัญลักษณ์เกี่ยวกับนกกุงและการประกอบพิธีกรรมในทางพระพุทธศาสนาของคนในชุมชนจึงปรากฏพบเห็นอยู่ทุกวัด เทคโนโลยีสัญลักษณ์นกกุงจึงได้สืบทอดกันมาเสมือนหนึ่งเป็นตัวแทนของความดีของผู้นำต้นแบบชุมชนเพื่อให้ระลึกและปฏิบัติตามหลักคำสอนที่ได้สอนไว้

กล่าวโดยสรุปแล้ว ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีสัญลักษณ์นกกุง เป็นกลไกสำคัญของคนในชุมชนที่ศรัทธาต่อสัญลักษณ์ที่ผลิตสร้างออกมาในรูปแบบการประกอบ

พิธีกรรม และเป็นเครื่องมือในการนำไปใช้ยึดเหนี่ยวให้คนในชุมชนได้มีหลักคิดร่วมกัน มีวิถีชีวิตร่วมกันตามครรลองของชุมชน ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับสัญลักษณ์นิกายจึงเป็น อัตลักษณ์ร่วมที่คนในชุมชนต่างให้ความสำคัญต่อการนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนา คุณภาพชีวิตภายใต้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาได้อย่างสมดุล

3. นิกายกับสัญลักษณ์ทางการปกครองตามแนวคิดของชุมชน

แนวคิดด้านการปกครองเป็นระเบียบปฏิบัติของกลุ่มคนที่ต้องยึดถือและใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินชีวิตร่วมกัน กล่าวคือ กรอบในเชิงกฎหมาย กรอบระเบียบตามจารีตประเพณี และกรอบการปฏิบัติตนตามความคิดของคนในชุมชนร่วมกัน ทั้งนี้สังคมไทยเป็นสังคมวิถีพุทธ การครองตนและการใช้ชีวิตจึงผูกพันและผูกติดอยู่กับพระพุทธศาสนาเป็นศูนย์กลางในการน้อมนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติ โดยหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาได้มีรูปแบบการปกครองแบบธรรมาธิปไตยเพื่อใช้เป็นหลักของความดี ความถูกต้อง และมีความเสมอภาคกัน สังคมจึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยยึดหลักทางสายกลาง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และใช้สติในการครองตน

การนำเสนอประเด็นด้านการปกครองตามแนวคิดของชุมชนเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของสัญลักษณ์นิกายกับรูปแบบการปกครองว่ามีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะใด จากการสืบค้นข้อมูลเชิงประจักษ์ในจังหวัดลำพูนทำให้ทราบว่า นิกายมีผลต่อการปกครองในมิติทางใจ และสามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบของการนำไปประยุกต์ใช้ด้านการปกครองกลุ่มคน จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มชาวบ้านที่ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลวัดและมีความสัมพันธ์อันแนบแน่นกับพระสงฆ์ ประกอบด้วย นายอินปัน มาเรื่อน อายุ 82 ปี นางเสาคำ วงศา อายุ 69 ปี (บ้านผาหนาม) ตำบลป่าไผ่ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน และนางกัญหา ลินจัย อายุ 58 ปี (บ้านปาง) ตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มพระสงฆ์ในวัด ประกอบด้วย พระนาท อัดตะสาโร (พรรษา 5) พระสมชาย วชิรญาณ (พรรษา 7) พระบาทพระธาตุผาหนาม ตำบลป่าไผ่ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน และ พระวินัย อภินันโท (พรรษา 10) วัดบ้านปาง ตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน สามารถแสดงทัศนะที่สอดคล้องและแตกต่างกันออกไป โดยประเด็นสำคัญในหลักคิดการปกครองสืบเนื่องมาจากความเคารพศรัทธาที่มีต่อครูบาเจ้าอภิชัยชาวปี (ลูกศิษย์ครูบาเจ้าศรีวิชัย) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

“...หลักธรรมที่ครูบาเจ้าขาวปีได้สั่งสอน คือ ศีล 5 ครูบาเจ้าขาวปีไม่ฉันเนื้อสัตว์ (ปฏิบัติศีล 5) ครูบาเจ้าขาวปีเคยถูกลอบสังหารแต่ก็ไม่สามารถทำอะไรได้ สืบความได้ว่าคนที่มาฆ่ามันถูกจำมา ด้วยความทุกข์ร้อนเรื่องเงินจึงต้องทำ แต่ครูบาเจ้าขาวปีก็ยังเมตตาให้เงินไปตั้งตัว และบอกให้เลิกหาเงิน คำสอนของครูบาเจ้าขาวปี คือ ก่อนนอนให้ไหว้พระ ถือนิธิ และทำทานแจกเงินเด็ก...”

(อินปัน มาเรื่อน ; เสาคำ วงศา. สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7)

การตีความหมายของหลักคิดการปกครองดังกล่าวจะพบว่า สิ่งที่ชาวบ้านในชุมชนได้น้อมนำหลักธรรมคำสอนของครูบาเจ้าอภิชัยขาวปีไปใช้ในการดำเนินชีวิตจะต้องประกอบด้วยหลักธรรมพื้นฐานสำคัญ คือ ศีล การมีศีลจะช่วยให้ลดการเบียดเบียนกับสรรพสิ่งในโลก ดังเช่น เว้นจากการฆ่าสัตว์ และยังแสดงให้เห็นถึงหลักเมตตาธรรม และการให้อภัยทาน โดยไม่คิดโกรธแค้นกับผู้ที่คิดร้าย และยังให้ความช่วยเหลือกลับไป หลักคิดนี้ได้สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของครูบาเจ้าอภิชัยขาวปี ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทภาวะผู้นำสูงมากและเป็นผู้นำตามธรรมชาติ (Natural Leadership) ส่งผลให้ผู้ตามหรือคนในชุมชนศรัทธา เชื่อมั่น และนำแนวทางคำสอนไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างสันติสุขต่อกันในชุมชน โดยมีพื้นฐานมาจากหลักธรรมคำสอนเบื้องต้นของพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการสั่งสอน

หลักการปกครองและแนวคิดในการพัฒนาชุมชนเพื่อนำมาประกอบรวมกันกับคำสอนวิถีพุทธที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา ซึ่งแนวคิดในการปกครองเชิงพุทธของพระสงฆ์ผู้ปกครอง (เจ้าอาวาส) ได้น้อมนำหลักการของพระครูบาเจ้าอภิชัยขาวปี เป็นแกนนำทางในลักษณะเดียวกันกับข้างต้น โดยมีสาระสำคัญเพิ่มเติมคือ ความเสียสละในการเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนจากการลงมือและพัฒนาชุมชนให้เป็นแบบอย่างเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้นำไปปฏิบัติ สามารถสรุปสังเคราะห์การตีความหมายได้ 7 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้ (พระนาท อัดตะสาโร ; พระสมชาย วชิรญาณ ; พระวินัย อภินันโท. สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7)

1. หลักความเมตตา หมายถึง การมีไมตรีต่อกัน ปรารถนาดีต่อกัน โดยไม่หวังร้าย สังคมจะอยู่ร่วมกันได้ต้องไม่มีการคิดร้ายต่อกัน หรือการสร้างสัมพันธ์ที่ติดต่อกันไม่

ว่าจะเป็นคนในชุมชนด้วยตนเอง หรือคนในชุมชนกับพระสงฆ์ ซึ่งล้วนแล้วแต่จะต้องใช้หลักเมตตาต่อกันทั้งสิ้น

2. ภาวะผู้นำกับการปกครอง หมายถึง การอยู่ร่วมกันภายใต้คนจำนวนมาก จะต้องมีการศึกษา คนในสังคมต้องรักษากฎได้ รับความยุติธรรม เพราะฉะนั้นการมีศีลและรักษาระเบียบวินัยเสมอกัน มีหลักการ มีอุดมการณ์ร่วมกัน และต้องเป็นไปด้วยความปราศจากอคติ ผู้นำจะต้องเป็นแบบอย่างให้กับผู้ตามเพื่อให้นำแบบอย่างไปปฏิบัติต่อ การปกครองของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในชุมชนจะยึดหลักอย่างเดียวกัน คือ ศีลห้า ถ้ายึดถือศีลห้า และปฏิบัติตามสังคมก็จะไม่วุ่นวาย ไม่มีความเดือดร้อน

3. หลักความเสมอภาค หมายถึง การที่มนุษย์มีโอกาสเท่าเทียมกันถึงแม้จะมีความสามารถแตกต่างกันก็ต้องอยู่ร่วมกันได้ในชุมชน ไม่แบ่งแยกชั้นวรรณะ เชื้อชาติ ฐานะทางสังคม เช่นเดียวกับการปกครองสงฆ์ก็ต้องไม่แบ่งแยกหรือลำเอียง ฉะนั้นความเสมอภาคจะทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ไม่มีความขัดแย้งต่อกัน

4. การเป็นแบบอย่างที่ดีและลงมือปฏิบัติให้กระทำตาม หมายถึง พระสงฆ์เปรียบเสมือนผู้นำชุมชนทางจิตวิญญาณ พระสงฆ์เป็นผู้ทรงศีล ดังนั้นการบอกกล่าวหรือสั่งสอนให้กับคนในชุมชนจึงต้องมีหลักการที่ถูกต้องและเป็นธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา แต่การเป็นแบบอย่างที่ดีจะต้องลงมือทำให้เห็นจริงจากการรู้แจ้งซึ่งต้องผ่านการฝึกฝนและปฏิบัติ

5. การจัดการและส่งเสริมการศึกษา หมายถึง พระสงฆ์ที่วัดจะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม โดยจะต้องเข้าเรียนปริวัตรและศึกษาให้จบปริญาตรี นอกจากนี้ยังต้องช่วยงานพัฒนาวัดในด้านช่างฝีมือ ฉาบปูน ก่อสร้างอื่นๆ เป็นการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด อีกทั้งยังช่วยให้วัดมีการพัฒนามากขึ้น

6. การปฏิบัติตามข้อวัตรของสงฆ์ หมายถึง พระสงฆ์จะต้องปฏิบัติตามข้อวัตรโดยการสวดมนต์ นั่งสมาธิ และปฏิบัติตามกิจของสงฆ์อย่างเคร่งครัดเพื่อให้อยู่ในระเบียบวินัยของสงฆ์ และเป็นการฝึกบริหารสติให้มีความสุข

7. การส่งเสริมสาธารณะประโยชน์ให้กับสังคม หมายถึง การดำเนินรอยตามต้นแบบ คือ พระครูบาเจ้าภีษัชชาปี ซึ่งเป็นผู้ที่อุทิศตนในการสร้างโรงเรียน สถานี

ตำรวจ โรงพยาบาล และสาธารณะประโยชน์อื่นๆ ขึ้นจำนวนมาก การที่พระสงฆ์จะเป็นส่วนช่วยพัฒนาชุมชนก็เป็นการให้อีกรูปแบบหนึ่ง

กล่าวโดยสรุปแล้ว นกยูงกับสัญลักษณ์ทางการปกครองตามแนวคิดของชุมชนเป็นสิ่งที่เกิดจากความสัมพันธ์กันในมุมมองของพระพุทธศาสนาที่มาจากตำนานชาดก และยังเป็นสัญลักษณ์ของผู้นำ (ครูบาเจ้าศรีวิชัย) จึงทำให้คนในสังคมเชื่อกันว่า นกยูงเป็นสัตว์ที่เป็นมงคล สัญลักษณ์นกยูงยังเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงอัตลักษณ์ของครูบาเจ้าศรีวิชัยซึ่งเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจของคนในชุมชนสมัยนั้น และเป็นผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ และยังสอดคล้องกับแนวทางการสั่งสอนตามพระธรรมวินัยที่ทำให้คนในชุมชนเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา และนำไปเป็นแบบอย่าง คนในชุมชนจึงได้น้อมนำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และครูบาเจ้าศรีวิชัยมาเป็นต้นแบบของการปกครองของคนในชุมชน โดยชุมชนจะเชื่อว่าหากปฏิบัติตามคำสอนดังกล่าวแล้วจะส่งผลให้มีชีวิตที่สงบสุข ด้วยเหตุนี้สัญลักษณ์นกยูงจึงเป็นสัญลักษณ์ตัวแทนศูนย์กลางทางด้านการปกครองเพื่อให้คนในชุมชนได้นำไปปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

วิจารณ์และสรุปผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง เทคโนโลยีสัญลักษณ์นกยูงที่สัมพันธ์กับการปกครองในวิถีพุทธของชุมชน ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามาสังเคราะห์ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาพิจารณาตามประเด็นผลการศึกษา ดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับนกยูง

ความเชื่อเกี่ยวกับนกยูงเป็นความสัมพันธ์ร่วมระหว่างคนในชุมชน สัญลักษณ์ตัวแทน และพระพุทธศาสนา โดยมีองค์ประกอบร่วม 4 ด้าน ได้แก่ (1) หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาด้านการอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยใช้พื้นฐานของศีลห้าและพรหมวิหาร 4 (2) ภาวะผู้นำต้นแบบ (3) วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการสร้างแรงยึดเหนี่ยวจิตใจผ่านสัญลักษณ์นกยูง และ (4) การอยู่ร่วมกันระหว่างนิเวศวิยาสัตว์ มนุษย์ระบบนิเวศ และธรรมชาติ เป็นความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมชุมชนที่เกิดจากการเรียนรู้จดจำ และนำมาใช้เป็นต้นแบบจากการสั่งสมประสบการณ์ หลอมรวมกันเป็นสังคมที่มีขอบเขตของการอยู่ร่วมกัน การปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และการมีระบบคิด ความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐานที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สอดคล้องกับ Gordon (1964

: 62) ที่อธิบายถึงกระบวนการเชื่อมโยงวัฒนธรรมเข้าหากันจะทำให้กลุ่มบุคคลมีความต้องการจดจำสิ่งต่างๆ ที่เป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มอื่น และมีส่วนร่วมในประสบการณ์เดียวกัน ซึ่งจะนำไปสู่วิถีทางวัฒนธรรมร่วมกัน และยังสอดคล้องกันกับ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2552 : 3-4) ที่อธิบายองค์ประกอบของสังคมไว้ 8 ด้าน คือ การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม (Group Living) การมีอาณาเขตที่อยู่ร่วมกัน (Territory) การรู้จักเป็นพวกเดียวกันไม่รังเกียจกีดกัน (Absence of Discrimination) การติดต่อกระทำระหว่างกัน (Interaction) มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Relationship) การแบ่งหน้าที่และร่วมมือกัน (Division of Labor and Cooperation) มีระบบ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐาน (Idea, Belief, Value, Norms) และการมีสถาบันที่ให้บริการตอบสนองความต้องการของสมาชิกในสังคม (Institutions)

2. ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีสัญลักษณ์นงู

ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีสัญลักษณ์นงู เป็นกลไกสำคัญของคนในชุมชนที่ศรัทธาต่อสัญลักษณ์ที่ผลิตสร้างออกมาในรูปแบบการประกอบพิธีกรรมและเป็นเครื่องมือในการนำไปใช้ยึดเหนี่ยวให้คนในชุมชนได้มีหลักคิดร่วมกัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน ตามครรลองของชุมชน ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับสัญลักษณ์นงูจึงเป็นอัตลักษณ์ร่วมที่คนในชุมชนต่างให้ความสำคัญต่อการนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาคุณภาพชีวิตภายใต้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาได้อย่างสมดุลผ่านทางสัญลักษณ์หรือรหัสจนกลายเป็นเอกลักษณ์เด่นของชุมชน ซึ่งจะต้องมีการตีความหมายเพื่ออธิบายความเป็นมาของสัญลักษณ์ได้ สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ พิมพ์นารา กิจโชติประเสริฐ (2550) ที่ทำการศึกษา การเข้ารหัสเครื่องหมายสัญลักษณ์บ้านเชียงเพื่อการสื่อสารสาธารณะ ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่า การเข้ารหัสสัญลักษณ์บ้านเชียงให้สื่อสารกับสาธารณชนทำได้ด้วยการเปลี่ยนหน้าจากสื่อพิธีกรรมเป็นสื่อในชีวิตประจำวันด้วยการอุปลักษณ์ภาพเหมือน/คล้ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกันหอยกับเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงลายกันหอยเพื่อเป็นอนุชนมัยโยงคู่ความสัมพันธ์กับสถานที่ ทั้งนี้ป้ายเป็นรหัสที่เปิดให้ตีความจำเป็นต้องใช้ควบคู่ไปด้วยกันกับไวยากรณ์ภาษาผ่านชื่อประเภทสถานที่/องค์กรเพื่อไม่ให้ตีความเป็นอื่น และยังสอดคล้องกันกับงานวิจัยของ อติศร อรรถกฤษณ์ (2554) ที่ศึกษาเรื่องสัญลักษณ์ภาพเกี่ยวกับความดีในจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง พระเวสสันดร วัดคูเต่า จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่า สัญลักษณ์ภาพเกี่ยวกับความดีและความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่พบในงานจิตรกรรมฝาผนังวัดคูเต่า

จำแนกได้ 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) สัญลักษณ์ภาพเรือนร่าง (2) สัญลักษณ์ภาพการกระทำที่ดี (3) สัญลักษณ์ภาพผลกรรมที่ดี (4) สัญลักษณ์ภาพบริบทของสถานที่ และ (5) สัญลักษณ์ในระบบสัญลักษณ์ภาพอื่น ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่า สัญลักษณ์เป็นภูมิปัญญาของคนในชุมชนที่ได้พยายามรังสรรค์ให้เกิดการพัฒนาเป็นเอกลักษณ์เด่นในการสื่อความหมายในภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถพัฒนาเป็นเทคโนโลยีสัญลักษณ์ขึ้นไปพร้อมกับพลวัตทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งยังสอดคล้องกับ มงคล นาฏกระสูตร (2548 : 34-35) ที่เห็นว่าสัญลักษณ์เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กัน มนุษย์จะไม่ใช้สัญลักษณ์ในการสร้างพฤติกรรมเพื่อความอยู่รอด มนุษย์จึงสร้างระบบสัญลักษณ์ขึ้นมาและต้องอยู่ในโลกแห่งการตีความหมาย (World of Meaning) คือ การตีความหมายต่อสิ่งกระตุ้นและตอบสนองต่อสิ่งนั้น การใช้สัญลักษณ์ร่วม (Common Symbols) จึงเป็นวิธีเดียวที่มนุษย์จะปฏิสัมพันธ์ได้ จึงต้องรู้จักความหมายของสัญลักษณ์ที่ไปสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือที่เรียกว่า การรับรู้บทบาท (Role-Taking) จะทำให้เราทราบความหมายและความตั้งใจของผู้อื่นและสามารถตอบสนองการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างดี

3. นกยูงกับสัญลักษณ์ทางการปกครองตามแนวคิดของชุมชน

นกยูงกับสัญลักษณ์ทางการปกครองตามแนวคิดของชุมชนเป็นสิ่งที่เกิดจากความสัมพันธ์กันในมุมมองของพระพุทธศาสนา และยังเป็นสัญลักษณ์ของผู้นำ (ครูบาเจ้าศรีวิชัย) จึงทำให้คนในสังคมเชื่อกันว่านกยูงเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงอัตลักษณ์ของผู้นำที่ต้องปฏิบัติตาม คนในชุมชนจึงได้นำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นต้นแบบของการปกครองของคนในชุมชน ด้วยเหตุนี้สัญลักษณ์นกยูงจึงเป็นสัญลักษณ์ตัวแทนศูนย์กลางทางด้านการปกครองเพื่อให้คนในชุมชนได้นำไปปฏิบัติตามแบบอย่างของผู้นำที่ได้ถ่ายทอดแนวทางด้านการปกครองคนภายใต้หลักธรรมไว้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิดา แสงสีหนาท (2549) ที่ศึกษาเรื่อง ภูมิปัญญาบูรณาการบนฐานคิดพุทธปรัชญา : ยุทธศาสตร์ทางเลือกในการพัฒนาสังคมไทย เป็นการเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาบูรณาการสำหรับสังคมไทยจากแนวคิด 3 ฐาน คือ (1) พุทธปรัชญา (2) ทฤษฎีระบบโลกที่ครอบคลุมแนวคิดฟิสิกส์ใหม่และทฤษฎีเคออส และ (3) แนวคิดข้ามพ้นการพัฒนา ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนมีรูปธรรมในการปฏิบัติจริง เริ่มด้วยการเปลี่ยนทิวหรือปรัชญาการ

มองโลก ให้ความหมายใหม่ต่อการปฏิบัติธรรม ได้แก่ บุญ เมตตา ความรัก และตามด้วยค่านิยมและรูปแบบการปฏิบัติที่เน้นการให้ ผลที่ได้คือ การพัฒนาระดับบุคคลหรือการพัฒนาระดับชุมชนอย่างที่ยกกันไม่ได้ ส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนาจะต้องมีทั้งแนวลึกในระดับบุคคลและชุมชน และแนวกว้างในระดับสังคมและระดับโลก ในระดับบุคคลและชุมชนมียุทธศาสตร์ คือ การมีเป้าหมายชีวิตที่ไม่ทุกข์ด้วยศีล การเปลี่ยนตนเองโดยใช้กิจกรรมทางโลกเป็นเครื่องมือพัฒนาทางธรรม กระบวนการ ชัดเจน ความรัก และพลังกลุ่มหรือชุมชน ในระดับสังคมมียุทธศาสตร์ คือ พลังเครือข่ายแห่งความรักและการทำประโยชน์สู่สังคม ส่วนในระดับโลก หลักสำคัญยังคงเป็นการให้เพื่อให้เกิดพลังเครือข่ายแห่งความรักของประเทศพันธมิตรและจุดยืนของประเทศ คือ เป็นประเทศแห่งการพัฒนาจิตใจ

เอกสารอ้างอิง

- ชาติ แก้ววงศา. (สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 9). บ้านแม่ป๋อกใน จังหวัดลำพูน.
- ธนาคุณ แสนทวีสุข. (สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 6). ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2.
- ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล. (2552). **108 สัญลักษณ์จีน**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พระครูวิบูลย์ ธรรมพินิจ. (สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 6). เจ้าอาวาสวัดหลวง (เก่า) หมู่ 5 ตำบลลี่ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน.
- พระนาท อุตตะสาโร. (สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7). พระบาทพระธาตุผาหมาม ตำบลป่าไผ่ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน.
- พระมหาญาณวงศ์. (สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 8). วัดหนองขวาง หมู่บ้านแม่ป๋อกใน ตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน.
- พระมหาสุนทร สุนทรธมโม (เสนาชูย). (2558). **หนังสือนิทานชาดก (มหาโมรชาดก) เรื่อง พญานกยูงทอง.** <http://www.dhammathai.org/chadoknt/chadoknt29.php>. (7 กรกฎาคม 2558).
- พระวินัย อภินันโท. (สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7). วัดบ้านปาง ตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน.

- พระสมชาย วชิรญาณโณ. (สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7). พระบาทพระธาตุผาหนาม ตำบลป่าไผ่ อำเภอสี จังหวัดลำพูน
- พิมพ์นารา กิจโชติประเสริฐ. (2550). การเข้ารหัสเครื่องหมายสัญลักษณ์บ้านเชียง เพื่อการสื่อสารสาธารณะ. ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญสุภา สุขคตะ. (2558). “ครูบาเจ้าศรีวิชัยกับนัยแห่ง ‘นกยูง’” ใน “สุตสัปดาห์ มติชน”. กรุงเทพฯ : มติชน.
- มงคล นาฏกระสูตร. (2548). ทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- มอนเทจ คัลเลอร์. (2551). ประตูลัทธิวัฒนธรรมจีน. แปลโดย วรรณภา เชื้อจีน. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2552). ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิดา แสงสีหนาท. (2549). ภูมิปัญญาบูรณาการบนฐานคิดพุทธปรัชญา : ยุทธศาสตร์ทางเลือกในการพัฒนาสังคมไทย. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสาคำ วงศา. (สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7). บ้านผาหนาม ตำบลป่าไผ่ อำเภอสี จังหวัดลำพูน.
- หล้า ; นอ ; โจ ; เน. (สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7). ชาวกะเหรี่ยงบ้านแม่ป๋อกใน จังหวัดลำพูน.
- อดิสร อรรถกฤษณ์. (2554). สัญลักษณ์ภาพเกี่ยวกับความดีในจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง พระเวสสันดร วัดคูเต่า จังหวัดสงขลา. ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อ่อน แก้ววงศา. (สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 9). บ้านแม่ป๋อกใน จังหวัดลำพูน.
- Gordon, Milton, M. (1964). *M. Assimilation in American Life*. New York : Oxford University. Press.
- อินปัน มาเรือน. (สัมภาษณ์. 2561 : สิงหาคม 7). บ้านผาหนาม ตำบลป่าไผ่ อำเภอสี จังหวัดลำพูน.

ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตาม
หลักเศรษฐกิจพอเพียงของตำรวจในประเทศไทย
Social Change Agents According To Philosophy
of Sufficiency Economy of Police In Thailand

วรรณมนัส ทรงเจริญ*

Wanmanat Songjaroen

ศาสตราจารย์ ดร.อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์**

Prof.Dr.Anurak Panyanuwat

รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา ภาณุรัตน์**

Assoc.Pro.Dr.Achara Phanurat

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนวย ปิ่นพิลา**

Asst.Prof.Amnuay Pinphilla

รองศาสตราจารย์ ดร.สารภี วรรณตรง**

Assoc.Pro.Dr.Sarapee Wantrong

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทประเทศไทย บทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิเคราะห์องค์ประกอบผู้นำการเปลี่ยนแปลงพร้อมกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาบทบาทผู้นำ ใช้วิธีวิจัยด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ในกรณีศึกษา 7 คน

ผลการวิจัยพบว่า บริบทของประเทศไทยมีการปรับใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงและหลักพุทธธรรมแบบพึ่งพาตนเอง ทำให้เกิดดุลยภาพระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอาศัยกระบวนการปฏิบัติที่น่า่องจนมีอิทธิพลต่อความศรัทธา และนำไปสู่

* นักศึกษา, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค (รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

**อาจารย์ที่ปรึกษา

การเปลี่ยนแปลงความคิดของชาวบ้านด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ ข้อเสนอเชิงนโยบาย การพัฒนาบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ ตำรวจในบริบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยได้ 6 นโยบาย 12 มาตรการ

คำสำคัญ: ผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ตำรวจ

Abstract

This research aimed to study contexts of Thailand, roles of leaders of social changes in the countries, and the leaders' key elements. The social change agents were analyzed and introduced policy recommendations for leadership role development. The data was collected by observation and interview with the 7 social change leaders.

The study results showed that the contexts involved living the principles of sufficiency economy and Buddhist self-reliance, which helped keeping the balance between nature and human needs, and eventually leading to sustainable development. Many pilot programs, with 4 key elements, had been conducted and influenced people thoughts and beliefs. In the end, 6 policies and 12 measures for leadership role development were introduced in accordance with the principle of sufficiency economy for police officers in the northeastern region of Thailand.

Keyword: Social Change Agent, Police

บทนำ

อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงที่ประกอบด้วยกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง คือ จีน พม่า ลาว ไทย กัมพูชา และเวียดนาม (อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์, 2548: 5) มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี ความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ แม่น้ำ แหล่งประมง แร่ธาตุ พลังงาน และความหลากหลายทางชีวภาพและชาติพันธุ์ (อัจฉรา ภาณุรัตน์, 2555: 47) การอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์ย่อมส่งผลต่อการดำรงชีวิตทั้งในทางบวกและทางลบ ผลดังกล่าวมีมิติเชื่อมโยงกันในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม (อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์, 2548: 11) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีบริบททางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในด้านศาสนา ประเพณี การแต่งกาย ที่อยู่อาศัย ผสมผสานระหว่างความเป็นสมัยใหม่กับการเป็นสังคมแบบเดิม (อัจฉรา ภาณุรัตน์, 2555: 45, 74)

เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในด้านน้ำและดิน คุณภาพของการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว ได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาไปพร้อมกันด้วยความเข้าใจของประชาชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 (อภิชัย พันธเสน, 2560: 25) ส่งผลให้มีการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมและนิเวศวิทยา อันเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติที่ให้ประชาชนเรียนรู้จากการกระทำด้วยความเข้าใจจนเกิดทัศนคติต่อการรักษสิ่งแวดล้อมโดยธรรมชาติ (อัจฉรา ภาณุรัตน์, 2555: 18) ดังตัวอย่างของ ร.ต.ต.วิชัย สุริยุท (ดาบวิชัย) ที่ทำการปรับปรุงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมจนสำเร็จ โดยได้รับความร่วมมือจากประชาชนบูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (อภิชัย พันธเสน, 2560: 23) และความเชี่ยวชาญที่สั่งสมมาจากการปลูกต้นไม้เป็นเวลานานกับความวิริยอุตสาหะมาจาก 2 ตัวแปรหลัก คือ บรรยากาศทางวัฒนธรรมชุมชนและบริบททางสิ่งแวดล้อมของชุมชน และองค์ประกอบที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าวที่สำคัญมี 4 ประการ คือ ความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ บุคลิกภาพ และคุณสมบัติส่วนตัวของผู้นำ (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2557: 113) ซึ่งเกิดจากการบำเพ็ญความดีมาโดยตลอดจนเป็นที่ยอมรับนับถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามของผู้อื่น ภายใต้เงื่อนไขของความรู้และภูมิปัญญาชาวบ้าน

ในสังคมไทยมีการนำแนวคิดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้เพื่อให้การพัฒนาสู่ความสมดุลและยั่งยืน มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร เช่น ดินที่ดีและน้ำ และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ที่เหมาะสมบนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์, 2548: 79) เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และช่วยให้สังคมสามารถอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ ของสำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560)

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามวิธีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบุคคลที่มีอาชีพตำรวจในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงบริบทที่มีผลกระทบและวิเคราะห์องค์ประกอบทางด้านบวกและด้านลบที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความเป็นอยู่ของประชาชน ทำให้เกิดการสร้างแนวทางการเปลี่ยนแปลงในลักษณะพลวัต สามารถนำมาปรับใช้ในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาตำรวจไทยและผู้นำชุมชนที่เหมาะสม จึงคิดว่าจะมีความจำเป็นต้องวิเคราะห์ในด้านการพัฒนาชุมชน ความมั่นคงและยั่งยืนของสังคมและจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาภาวะและบทบาทผู้นำของตำรวจในบริบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของไทยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. วิเคราะห์บทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และองค์ประกอบผู้นำการเปลี่ยนแปลง
3. ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาภาวะและบทบาทผู้นำของตำรวจในบริบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานแบบแผนสามเส้า (Triangulation Design) การใช้เทคนิควิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (quantitative and qualitative method as technique) ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ใช้การสังเกตแบบมีโครงสร้างโดยผู้วิจัยได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของกรณีศึกษา และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง เป็นการวางแผนไว้ล่วงหน้าด้วยการกำหนดข้อคำถามกับกรณีศึกษาจำนวน 4 นาย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย ร.ต.ต.วิชัย สุริยทร (ดาบวิชัย) พล.อ.พิเชษฐ์ วิสัยจร ลุงสอน กล้าศึก และ ร.ต.ท.ราชันย์ ชมสุวรรณ โดยการแปลงข้อมูลเชิงคุณภาพสู่ข้อมูลเชิงปริมาณ ทำแบบการตรวจสอบความตรงของข้อมูลเชิงปริมาณก่อนทำการวิเคราะห์

2. การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามแบบปิด (Closed-ended Form) ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.91 ในประเด็นการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่แบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวนทั้งสิ้น 500 คน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เลือกจากการใช้พื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ของกรณีศึกษาราย ร.ต.ต.วิชัย สุริยทร (ดาบวิชัย) 5 อำเภอ คือ ตำบลตูม อำเภอปรังคัง ตำบลชำ อำเภอกันทรลักษ์ ตำบลวังหิน อำเภอวังหิน ตำบลใจดี ตำบลโคกเพชร อำเภออุซัน และตำบลลือลิ่ง อำเภอศิลาลาด

3. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ช่วงเวลาเดือนพฤศจิกายน 2559 – กุมภาพันธ์ 2560

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เทคนิคการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ในการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการตามกรอบแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนวิธีวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์มาสังเคราะห์เพื่อสร้างประเด็นคำถามจากการสกัดคำสัมภาษณ์มาตั้งเป็นกระทงคำถามเพื่อให้ได้แบบสอบถาม และได้นำกลับไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์สถิติเชิงปริมาณในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

(Factor Analysis) โดยแบ่งออกเป็น ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้สถิติ ร้อยละ ตอนที่ 2 ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของตำรวจ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบเชิงสำรวจ ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ด้วย KMO and Bartlett's Test (Kaiser – Meyer – Olkin) ได้ค่าเป็น 0.897 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าสู่ 1 ผู้วิจัยได้พิจารณาค่า Factor Loading แล้วนำผลมากำหนดเป็นองค์ประกอบหรือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของตำรวจในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 6 องค์ประกอบ รวมทั้งสิ้น 53 ข้อ และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของตำรวจ

ผลการศึกษา

1. ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต และการส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ประยุกต์ และค้นคิดสิ่งใหม่ ความรู้ใหม่เพื่อประโยชน์สุขของสังคม

ตัวอย่างผู้นำชุมชนที่ได้ทำตัวเป็นแบบอย่างข้างต้นอย่างชัดเจนได้รับการ ยินย้นจากผู้ให้ข้อมูลหลักและกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกันว่า สามารถค้นพบได้จาก ข้าราชการตำรวจหลายนาย โดยเฉพาะ ร.ต.ต.วิชัย สุริยทอ (ดาบวิชัย) ที่สามารถทำตัว เป็นต้นแบบและแบบอย่างของการพึ่งพาตนเอง พัฒนาระบบการเรียนรู้ จนส่งผ่าน เข้าสู่ความศรัทธาและยอมรับของประชาชนในพื้นที่ผ่านห้วงเวลา วัฒนธรรม การไม่ แสดงอาการต่อต้านต่อการติฉินนินทา ว่าร้าย จนนำไปสู่ความเป็นผู้นำแห่งการ เปลี่ยนแปลงได้

2. ผลการวิจัยบ่งบอกว่า บทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตาม หลักเศรษฐกิจพอเพียงของตำรวจในบริบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีการใช้ ศิลปะในการครองใจด้วยวิธีการปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง ใช้ความอดทน มีเมตตา ธรรม อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้อง ให้การศึกษาอย่างต่อเนื่องกัน มีความ เสมอภาคทั่วถึงและเท่าเทียม และความเพียรพยายามที่จะนำเสนอหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง สามารถจูงใจ ยึดหลักการพึ่งพาตนเอง ร่วมคิดร่วมทำ อยู่ร่วมกันกับ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกัน การจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ ของชุมชนอย่างครบ ร่วมคิดร่วมทดลอง สนับสนุนกลไกชุมชน ในส่วนของกรณีศึกษา สรุปพบว่า มีบทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงมุ่งการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (Paradigm shift) ของประชาชนด้วยความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และมีการกระจาย อำนาจหรือเสริมสร้างพลังใจ (Empowering) เป็นผู้มีคุณธรรม (Moral agent) และ กระตุ้นผู้ตามให้มีสถานการณ์และบริบททางวัฒนธรรมชุมชนของพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่ามีความต้องการผู้นำชุมชนโดยเฉพาะ ข้าราชการตำรวจที่เข้ามาดำเนินการเป็นแกนหลักของชุมชน เพื่อทำการโน้มน้าวจิตใจ ของประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เน้นการลงมือปฏิบัติจริงด้วย กระบวนการปฏิบัติงานที่ครบวงจร สามารถรับรู้ได้ มองผลงานเป็นรูปธรรม เห็นผลประโยชน์ที่ชุมชนที่จะได้รับ สังคมที่มีความมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้หลักการ ดำรงชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท มีเหตุมีผล ความเพียงพอ รู้จัก ประมาทตน ใช้ความรู้และคุณธรรม มีการดำรงชีวิตใช้จารีตทางสังคม คือ ฮีต 12 และ คอง 14 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสองประเทศ ผู้วิจัยสามารถจำแนกลักษณะผู้นำได้จาก การประชุมเพื่อชี้แจงความก้าวหน้า ปัญหา แนวความคิดวิธีการปฏิบัติแบบใหม่ ๆ ใน การตัดสินใจร่วมกันของชุมชน โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน ยังมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านไปศึกษาดูงานกับปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ที่มีความชำนาญเฉพาะ ด้าน การสร้างความพร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลง รู้จักสภาพแวดล้อม และรู้จักการ ประมาทตนเอง การพึ่งตนเอง การพึ่งพิงกัน และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การทำ ให้ดูเป็นตัวอย่างสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบ ความเป็นผู้นำ และเป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงหน่วยงานในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง องค์การ ประกอบไปด้วย

2.1 รูปแบบการเข้าสู่ภาวะผู้นำ (Characteristics) เป็นคุณลักษณะของ รูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนล่วงหน้าด้วยตนเอง (Self-planned social change) ตามแนวคิดของ บอยล์ (Boyle, 1981)

2.2 ในมิติของการจัดการความรู้และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ชุมชนได้ รับรู้วิธีการเปลี่ยนแปลงชุมชนจากการทำให้ดูเป็นตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่างที่ยกเป็น ต้นแบบของความเป็นผู้นำ เรียนรู้จากผลงานที่สำเร็จแล้วนำไปปรับใช้ในพื้นที่อื่น ๆ

ใกล้เคียง และมีการส่งเสริมให้มีการลงมือปฏิบัติกับพื้นที่ของตน ทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงของชุมชนไปในทางที่ดีขึ้น เจริญรุ่งเรืองขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ (Self-reliance) ในการคิด ตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขปัญหา เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและชุมชน

2.3 ชุมชนยอมรับบุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาว่า เป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลงที่รับผิดชอบจากการร่วมกำหนดเป้าหมายที่ดีกว่าเดิม เป็นคนกล้าและเปิดเผย กล้าเสี่ยง มีเชื่อมั่นในชาวบ้าน ไม่เผด็จการ ใช้คุณค่าเป็นแรงผลักดันเป็นผู้จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถที่จะเผชิญกับปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน ด้วยการมองการณ์ไกล ซื่อสัตย์ จริงใจ ตรงไปตรงมา และมีศีลธรรมประจำใจ

2.4 บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดของชาวบ้านในชุมชนที่สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ การกำหนดแนวทางหลัก (Path finding) ได้ชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ชาวบ้านในชุมชนจะได้รับจากความสำเร็จในอนาคต การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (Aligning) และกำหนดแนวทางให้ชุมชนดำเนินไปในทิศทางเดียวกันเสมือนเป็น การมอบอำนาจ (Empowering) การตัดสินใจให้ชุมชนกำหนดทางเลือกที่จะไว้วางใจจนทำให้บรรยากาศในการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการสร้างตัวแบบผู้นำ (Modeling) ที่มีความน่าเชื่อถือต้องมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลิกภาพ บทบาท และลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของตำรวจที่กลุ่มตัวอย่างใช้ศึกษา พบว่าเห็นด้วยอยู่ระดับมาก กล่าวคือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ความคิดเห็นต่างกันอยู่ในระดับปานกลาง วิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้วิธีการสกัดองค์ประกอบ และการหมุนแกนด้วยวิธีออร์โธโกนอล (Orthogonal rotation) แบบแวนริแมกซ์ (Varimax) ผลการหมุนแกนได้ค่า Factor loading 6 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 ชื่อ “ตำรวจผู้มีศีลธรรม ตามสัปปุริสธรรม 7” เป็นผู้ทำหน้าที่เสมือนหมอดินที่ไต่รับยกย่องเสมือน ตาเมือง (นักปราชญ์ผู้มีความรอบรู้ในวิชาการบ้านเมือง รู้หลักธรรม นำคุณธรรมมาสู่บ้านเมือง) ใจเมือง (ผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองบ้านเมืองที่ดี) หูเมือง (บุคคลที่พูดจาไพเราะ อ่อนหวาน พูดจริง นำความเจริญมาสู่บ้านเมือง ต้องหนักแน่น หูไวทันเหตุการณ์ ฟังเหตุฟังผล กลั่นกรองข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้านและรอบคอบ) มีค่าไอเกนเท่ากับ 26.322

องค์ประกอบที่ 2 ชื่อ “ตำรวจที่เชื่องกฏแห่งกรรม” คือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเสมือนบทบาท แก่นเมือง (ผู้ทรงคุณธรรม ยุติธรรม นำคำสอนมาสู่บ้านเมือง เชื่อมมั่นในศาสนา เป็นผู้นำในการประพฤติที่งดงาม ซึ่งจะทำให้เป็นที่เคารพศรัทธาเชื่อฟังของผู้ตาม) มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.582

องค์ประกอบที่ 3 ชื่อ “บุญประเพณี 12 เดือน” คือ โอกาสที่ตำรวจได้แสดงความรับผิดชอบ แก้ปัญหาที่เหตุ และรู้จักรอและเข้าใจผลเสมือนมีงานตลอดทั้งปี เป็นที่รู้จักจนเป็นที่ศรัทธาของชุมชน มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.056

องค์ประกอบที่ 4 ชื่อ “การหยั่งรู้บทบาทหญิง ชาย และเด็ก” เป็นการเข้าถึงความรู้การบำบัดรักษาหรือหมอสมุนไพรเบื้องต้น คือบทบาทผู้นำแบบประตูเมือง (ผู้มีความสามารถในการใช้ศาสตร์ราชู ยุทธโศภรณ์ที่ก้าวหน้าทันสมัยในการป้องกันข้าศึกศัตรู มีความสามัคคียอมเกิดความเข้มแข็งดังประตูเมือง) และสติเมือง (ผู้รู้จักการประหยัดโดยการหาทางให้มีรายได้เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรม การตั้งจำกัดรายจ่ายให้พอควรแก่กำลังทรัพย์ที่หามาได้ การเก็บรวบรวมรายได้อันจะเก็บไว้สำหรับทำประโยชน์เพื่อตน คนอื่น และชาติบ้านเมืองในภายหน้า รวมถึงประหยัด) มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.912

องค์ประกอบที่ 5 ชื่อ “การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและการอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมือง” คือ บทบาทผู้พิทักษ์รักษาให้เมืองมีค่า ดังค่าเมือง (ผู้พิทักษ์รักษาให้เมืองมีค่า มีเงินทอง ติดต่อกำขาย รู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณและกตัญญูต่อบ้านเมือง เชิดชูส่วนที่เป็นคุณ ขจัดปัดเป่าส่วนที่เป็นโทษ) มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.760

องค์ประกอบที่ 6 ชื่อทักษะสัมพันธ “บวร” (บ้าน-วัด-โรงเรียน-โรงพัก) และเป็นผู้ที่การรักษาดี 5 เป็นตัวอย่าง คือ ผู้นำเสมือนรากเมือง (ผู้มีวิชาความรู้ ซึ่งจะทำให้คิดชอบ ทำชอบ รอบรู้ และหยั่งรู้ในเหตุผลของเรื่องราวต่าง ๆ) มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.547

4. ข้อเสนอเชิงนโยบายได้จัดเป็น 6 นโยบาย ประกอบด้วย ปลุกฝังให้ตำรวจตำรวจชีพโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม พัฒนางานของวิชาชีพตำรวจ ส่งเสริมกิจกรรมงานฤดูบุญประเพณี 12 เดือน ส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านบทบาทหญิง ชาย และเด็ก ส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและการอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมือง และส่งเสริมและยกย่องตำรวจตัวอย่างที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตพอเพียง และ 12 มาตรการ ใน 3 ระดับ คือ

4.1 ระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนด 1) แนวทางในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่ข้าราชการตำรวจทุกระดับ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาจะต้องเป็นต้นแบบในการประพฤติ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 2) ให้กองบัญชาการ และกองบังคับการในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จัดโครงการส่งเสริมให้ข้าราชการตำรวจและครอบครัวประกอบอาชีพเสริมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีพให้อยู่ในความพอเพียง และ 3) กองสวัสดิการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จัดทำกิจกรรมอบรมเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามวิถีพอเพียง

4.2 ระดับหน่วยฝึกอบรมต่างๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนด 4) ให้มีหลักสูตรการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้ตำรวจยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมตามสัปปุริสธรรม 7 เพื่อสร้างความศรัทธาเชื่อถือ 5) ปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพตำรวจให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม นิเวศวิทยาพื้นเมือง 6) การอบรมการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหญิงชาย และเด็กในสังคมผ่านการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีพื้นบ้าน และ 7) พัฒนาหลักสูตรการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงิน และกิจกรรมตามแนวทางการลดภาระหนี้สินและเงินออมไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น

4.3 ระดับสถานีตำรวจทุกแห่ง ควรดำเนินการดังนี้ 8) ส่งเสริมการสร้างทัศนคติและวัฒนธรรมในการทำงานให้เป็นตำรวจที่ดีมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 9) สนับสนุนให้ตำรวจและครอบครัวร่วมกิจกรรมงานฤดูบุญประเพณี 12 เดือน และกิจกรรมมวลชนสัมพันธ์ 10) ส่งเสริมให้มีศูนย์อำนวยการและรักษาความปลอดภัยในงานฤดูบุญประเพณี 12 เดือน เพื่อการให้ความรู้แก่ประชาชนในการสร้างวินัยอย่างยั่งยืน และส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกให้ตำรวจได้มีการบังคับใช้กฎหมาย 11) สนับสนุนให้ตำรวจและครอบครัว เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ของชุมชน และ 12) ทำการประชาสัมพันธ์และจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและการอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมืองและสิ่งแวดล้อมในท้องที่ตั้งของสถานีตำรวจ เพื่อสร้างความตระหนักและความรักท้องถิ่นของชุมชน

วิจารณ์และสรุปผล

1. สถานการณ์และบริบททางวัฒนธรรมชุมชนของประเทศไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการผู้นำชุมชนโดยเฉพาะข้าราชการตำรวจที่ดีมาเป็นแกนหลักของชุมชน เพื่อทำการโน้มน้าวจิตใจของประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เน้นการลงมือปฏิบัติจริงด้วยกระบวนการปฏิบัติงานที่ครบวงจร สามารถรับรู้ได้ มองผลงานเป็นรูปธรรม เห็นผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ดำรงชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท มีเหตุมีผล ความเพียงพอ รู้จักประมาณตน ใช้ความรู้และคุณธรรม ทำตัวเป็นแบบอย่างของการพึ่งพาตนเอง พัฒนาระบบการเรียนรู้ จูงส่งผ่านเข้าสู่ความศรัทธาและยอมรับของประชาชนในพื้นที่ ผ่านห้วงเวลาวัฒนธรรม (Fisher, 2010: 28) การอยู่ร่วมกันในสังคมดั้งเดิม โดยมีผู้เฒ่าที่ชาวบ้านเคารพนับถือเป็นผู้นำ ให้คำแนะนำปรึกษา มีความแม่นยำในกฎระเบียบประเพณีการดำเนินชีวิต ใช้การตัดสินไกล่เกลี่ยหากเกิดความขัดแย้งและช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (Koont'z and Welhrich, 1994 : 121) พื้นฐานวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนรวมกับการส่งเสริมให้ชาวบ้านไปศึกษาดูงานกับปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน (Baker. W.E. and Sinkula, J.M.,1999 : 36) ที่ใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์สถานการณ์ สร้างแรงบันดาลใจ ความเชื่อถือและมั่นใจ ความอดทน และความรับผิดชอบในงาน โดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญปัญหา พร้อมยอมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่มาจากทั้งภายในและภายนอก การเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายหลักการนี้ถือเป็นพื้นฐานของการออม การฉลาดซื้อ ฉลาดใช้ในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต วิถีพอเพียงที่ทำให้ชุมชนพอเพียงได้ต้องสร้างวินัยให้ตนเองและสร้างชุมชนเล็กๆ อย่างครบครันให้เป็นชุมชนที่พอเพียงเสียก่อน การเฝ้าติดตามรายจ่าย พร้อมทั้งบริหารการใช้จ่ายให้เหมาะสมกับชีวิตจริงของตน (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2559 : 6)

2. บทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของตำรวจในบริบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย กรณี ร.ต.ต.วิชัย สุริยทอ (ดาบวิชัย) และคนอื่นๆ คือบทบาทของผู้นำที่ใช้ศิลปะในการครองใจคน การปฏิบัติงานให้ดูเป็นตัวอย่าง ใช้ความอดทนในการดำเนินชีวิตภายใต้ความเมตตาธรรม อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้อง มีการส่งเสริมการศึกษาภายในชุมชนอย่างต่อเนื่องกัน มีความเสมอภาคทั่วถึงและเท่าเทียม และมีความเพียรพยายามนำเสนอหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สามารถจูงใจให้ชุมชนดำเนินชีวิตโดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง ร่วมคิดร่วมทำ อยู่ร่วมกันกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกัน การจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างครบ ร่วมคิดร่วมทดลอง สนับสนุนกลไกชุมชน (Seers, 1969 : 26) การพัฒนา คือการจัดความยากจน ความอดอยาก โดยมุ่งเน้นให้มีรายได้ มีงานทำ มีเสรีภาพขั้นพื้นฐาน การสร้างสภาพการณ์ด้านต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงเสริมสร้าง คุณภาพชีวิต (Quality of life) ให้ดีขึ้น ตัวอย่างเชิงประจักษ์ที่หาได้จาก รต.ต.วิชัย สุริยุท (ดาบวิชัย) ได้สร้างเครือข่ายแนวร่วมพัฒนาสังคมด้านสิ่งแวดล้อมขยายวงออกไปอย่าง กว้างขวาง ใช้การปลูกต้นไม้ใหญ่ที่หยั่งรากลึกลงในใจชาวบ้านกลายเป็นจิตสำนึกที่ ตระหนักถึงคุณค่าของต้นไม้ที่พร้อมให้ผลผลิต ทั้งในหมู่ข้าราชการหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนฝูงที่เป็นตำรวจ เด็ก นักเรียน ครู รวมทั้งชาวบ้านทั่วไปก็เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา สังคมด้านสิ่งแวดล้อม และยังสร้างโลกสีเขียวในหัวใจคนหลังจากมองเห็นคุณค่าที่ใช้ ระยะเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์เนิ่นนานพอควร (พรทิพย์ แก้วมูลคำ, 2560: 14)

3. บุคลิกภาพ บทบาท และลักษณะผู้นำมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 6 องค์ประกอบ (รัตติกรณ จงวิศาล, 2557: 51-55) ผู้นำ ที่ต้องมีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม งานบุญประเพณี 12 เดือนที่เสมือนโอกาสให้ ตำรวจได้แสดงความรับผิดชอบอย่างเป็นที่จดจำของชุมชน (Bass, 1990: 231-272) ภาวะผู้นำในฐานะที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของกลุ่มเป็นผลหรือสิ่งที่ งามเจตตามาที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลต่าง ๆ ในกลุ่มเป็นหลักของการใช้ ความหยิ่งรู้บทบาทหญิง ชาย และเด็ก ร่วมถึงความรู้เกี่ยวกับการบำบัดรักษา (Person, 1993: 15) อีกทั้งยังมีมุมมองที่ว่าสมาชิกของสังคมจะมีบทบาทที่แตกต่างกันตาม ความจำเป็นที่มีต่อระบบสังคม ความเจริญก้าวหน้าเป็นการเกิดขึ้นจากการบูรณา บทบาทของบุคคลอื่นเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ระบบสังคม ส่วนประเด็น องค์ประกอบของการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและการอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมืองและ สิ่งแวดล้อม (Daft, 2005: 635) เป็นการถ่ายทอดค่านิยมในการส่งเสริมให้ชุมชน สามารถปรับตัวจากภายใน ต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิด การจัดสภาวะแวดล้อมที่ซับซ้อน ไม่นั่นนอนและคลุมเครือ และมีวิสัยทัศน์และสามารถ ถ่ายทอดวิสัยทัศน์แก่บุคลากรอย่างชัดเจน

4. ข้อเสนอเชิงนโยบาย ซึ่งประกอบด้วย 6 นโยบาย 12 มาตรการ 3 ระดับ เพื่อเสนอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาตินำนโยบายดังกล่าวไปใช้ในการปลูกฝังให้ตำรวจ

ดำรงชีพโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม พัฒนางานของวิชาชีพตำรวจ ส่งเสริมการทำให้กิจกรรมให้สอดคล้องกับงานบุญประเพณี 12 เดือน อีกทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและการอนุรักษ์พืชพื้นเมือง พร้อมทั้งการยกย่องตำรวจที่ดำรงชีวิตภายใต้หลักพอเพียงที่เป็นตัวอย่างที่ดี (Fisher, 2010 : 12) ด้านการบริหารนโยบายภาพลักษณ์ตำรวจไทยในสายตาประชาชน การรับรู้ถึงสาระสำคัญในการบริหารทุกด้าน และรับรู้นโยบายบริการดูญาติ พิทักษ์ราษฎร์ดูแลครอบครัว กำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในด้านการบริการ ด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านความพึงพอใจตลอดจนครอบคลุมบริบทของปัญหาสังคม และมีแผนในการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

สรุปผลการวิจัย

1. บริบทมีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของประชาชน อีกทั้งยังมีการพัฒนาต่อยอดเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์สุขของชุมชน เน้นที่การพึ่งพาตนเอง

2. บทบาทของผู้นำของตำรวจ มีการนำศิลปะในการครองใจ มีการใช้เมตตาธรรม มีการจัดการความรู้และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีลักษณะเป็นคนทีกล้าเปิดเผย มองการณ์ไกล ซื่อสัตย์ จริงใจ ตรงไปตรงมา มีการวางแผนล่วงหน้าด้วยตนเองในการเข้าสู่งานเป็นผู้นำ

3. วิเคราะห์องค์ประกอบผู้นำการเปลี่ยนแปลงประกอบไปด้วย เป็นผู้ที่มีรอบรู้ในทุกด้าน มีคุณธรรม มีศิลปะในการพูด ปกป้องทรัพย์สินและประชาชน

4. ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาภาวะและบทบาทผู้นำจัดเป็น 6 นโยบาย ประกอบไปด้วย ปลุกฝังให้ตำรวจดำรงชีพโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม พัฒนางานของวิชาชีพตำรวจ ส่งเสริมกิจกรรมงานบุญ ส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและการอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมือง และส่งเสริมและยกย่องตำรวจตัวอย่างที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตพอเพียง และ 12 มาตราการใน 3 ระดับ คือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยฝึกอบรมต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสถานีตำรวจทุกแห่ง

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการกำหนดการแนวทางในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่ข้าราชการตำรวจดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา สร้างทัศนคติและวัฒนธรรมในการทำงานให้เป็นตำรวจที่ดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของรัฐและประชาชน และเผยแพร่รูปแบบผู้นำตำรวจไทยให้ข้าราชการตำรวจใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของสังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- พรทิพย์ แก้วมูลคำ. (2560). การบริการราชการแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2557). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2559). พุทธธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้**. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2559). **โครงการประเมินระดับความสำเร็จของการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. กรุงเทพฯ: กองวิจัยสำนักงานยุทธศาสตร์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สุภางค์ จันทรวานิช. (2540). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนรรักษ์ ปัญญานววัฒน์. (2548). **การศึกษาชุมชนเชิงพหุลักษณะ: บทเรียนจากวิจัยภาคสนาม**. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส).
- อภิชัย พันธเสน. (2560). **เศรษฐกิจพอเพียง: พระอัจฉริยภาพและพระกรุณาธิคุณของในหลวง รัชกาลที่ 9**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.

- อัจฉรา ภาณุรัตน์. (2555). **เศรษฐกิจและนิเวศวิทยาสิ่งแวดล้อม, ขาดทุนคือกำไร.**
 สุรินทร์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- Baker. W. E. and Sinkula, J. M. (1999). The Synergistic Effect of Market Orientation and Learning Orientation on Organizational Performance. **Journal of the Academy of Marketing Science**, 27, 411-427.
- Bass, B. M. (1990). **Transformational leadership development.** California: Consulting Psychologists Press.
- Boyle. (1981). Manager' leadership and critical care nurses' intent to stay. **American Journal of Critical Care**, 2, 42-47.
- Daft. (2011). **Leadership: Theory and practice.** Fort Worth, TX: Dryden Press.
- Fisher, Paula. (2010). An investigation of leadership best practices and teacher morale in six community college child development centers in southern California. **Dissertation.** Capella University.
- House, R. J. and Mitchell, R. R. (1974). "Path-goal theory of leadership." **Journal of Contemporary Business**, 3, 81-97.
- Koontz, H. and Weihrich, F. (1994). **Essentials of Management.** New York: McGraw – Hill.
- Person, J. L. (1993). An Examination of The Relationship Between Participative. Management and Perceived Institutional Effectiveness in North Carolina Community Colleges. **Dissertation Abstracts International**. 53 (15): 1351 – A.
- Roscoe, John T. (1975). **Fundamental Research Statistics for the Behavioral.** New York: Sciences, Holt, Rinehart and Winston Inc.
- Seers, D. (1969). "The Meaning of Development." **International Development Review** 11. 2-6.

การศึกษาการใช้คำปัจจัยภาษาจีน “X 子” กับ “X 儿”

The study of Chinese suffix structure “X 子” and “X 儿”

กมลทิพย์ รักเกียรติยศ*

Kamontip Rakkiattiyod

บทคัดย่อ

บทความวิจัยการศึกษาการใช้คำปัจจัยภาษาจีน “X 子” กับ “X 儿” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบทางความหมายและชนิดของคำปัจจัย “X 子” กับ “X 儿” ในภาษาจีน โดยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากพจนานุกรมภาษาไทยและจีนมาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบชนิดคำโครงสร้าง “X 子” กับ “X 儿” ส่วนใหญ่จะเปลี่ยนเป็นคำนาม ส่วนประเภทความหมายของโครงสร้าง “X 子” กับ “X 儿” นั้น ส่วนใหญ่มีรูปแบบทางความหมายที่ยังคงความหมายเดิม ทั้งนี้ผลการวิจัยสามารถเพิ่มความเข้าใจและลดความสับสนในการใช้คำปัจจัยภาษาจีน “X 子” กับ “X 儿” และเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาระบบคำในภาษาจีนต่อไป

คำสำคัญ: คำปัจจัยภาษาจีน ; “X 子” ; “X 儿”

* กมลทิพย์ รักเกียรติยศ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเซี่ยงไฮ้

Kamontip Rakkiattiyod, Ph.D, candidate (Teaching Chinese to Speakers of Other Languages), Shanghai International Studies University.

李玉洁, 上海外国语大学汉语国际教育专业博士研究生。

Abstract

The research aimed to study the meaning of suffix structure in the pattern and type of Chinese suffix “x 子” and “x 儿” by collecting all the information from the dictionary to analyze. The results showed that most of the structure of “x 子” and “x 儿” became nouns, while the meaning of the structure “x 子” and “x 儿” still kept their original meaning. As a result, this study could improve the understanding and reduce misapplication of Chinese suffix structure “x 子” and “x 儿” as a Chinese word database system.

Keyword: Chinese suffix; “x 子”; “x 儿”

บทนำ

จีน หมายถึง ชื่อประเทศและชนชาติที่อยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีพรมแดนติดต่อกับมองโกเลีย รัสเซีย เวียดนาม ลาว พม่า ภูฏาน เนปาล อินเดีย ศรีลังกาและคาซัคสถาน มีภาษาพูดและอักษรเป็นของตนเอง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ด้วยประเทศจีนมีพรมแดนที่กว้างใหญ่และใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร โดยมีการใช้กันอย่างแพร่หลายในด้านภาพรวมทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ ธุรกิจ จีนจึงเป็นประเทศที่มีอิทธิพลและบทบาทอย่างสูงในภูมิภาคอาเซียน ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้ภาษาจีนมีความสำคัญในโลกยุคปัจจุบัน

ภาพรวมการเรียนการสอนภาษาจีนของประเทศไทยในทุกระดับการศึกษายังมีปัญหาอยู่มาก เช่น ปัญหาการขาดครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาภาษาจีนหรือสาขาการสอนภาษาจีนโดยตรง ปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนที่ยังไม่ได้มาตรฐานของโรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ เนื่องจากยังไม่มีข้อกำหนดมาตรฐานกลางของการจัดการเรียนการสอน รวมถึงเอกสารตำราเรียนที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมีความหลากหลายส่งผลให้เกิดรูปแบบวิธีการสอนและเนื้อหาที่หลากหลายและมีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะต่างคนต่างทำซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์และทักษะทาง

ภาษาของนักเรียนที่เรียนภาษาจีน (ประพัฒน์ มโนมัยพิบูลย์, 2548) รวมถึงทักษะทางภาษาจีน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนของนักเรียนไทยซึ่งยังคงเป็นปัญหาในการเรียนการสอนภาษาจีนนั้นมีมากมายซึ่งปัญหาที่เกี่ยวกับ“后缀” ภาษาไทยเรียกว่า “คำปัจจัย” นั้น ยังคงเป็นปัญหาที่พบมากสำหรับผู้เรียนชาวไทย (ประพัฒน์ มโนมัยพิบูลย์, 2545) ได้ให้คำนิยาม “后缀” ภาษาไทยเรียกว่า “คำปัจจัย” ซึ่งหมายถึงเป็นคำไม่แท้และส่วนใหญ่เป็นคำเสียงเบาใช้ลงท้ายเพื่อบ่งบอกหน้าที่ของไวยากรณ์ คำปัจจัยต่างจากคำลงท้าย (语气助词) ในข้อที่ว่าคำปัจจัยเมื่อลงไว้ท้ายคำใดก็เป็นส่วนหนึ่งของคำนั้น ๆ ส่วนคำลงท้ายนั้นจะลงได้แต่ในโครงสร้างที่เป็นวลีหรือประโยคและมีความหมายคลุมเครือหรือประโยคนั้น ๆ ทั้งหมด คำปัจจัยประกอบไปด้วย ปัจจัยนาม ปัจจัยกริยา รวมถึงคำปัจจัยสมัยใหม่

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบทางความหมายและชนิดคำของคำปัจจัย“x 子” กับ “x 儿” ในภาษาจีนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจเรียนภาษาจีนในอนาคตต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาเรื่องการใช้คำปัจจัยภาษาจีน “x 子” กับ “x 儿” ผู้วิจัยได้รวบรวมคำปัจจัยภาษาจีน“x 子” กับ “x 儿” จากพจนานุกรมจีน 《现代汉语词典》และพจนานุกรมไทย-จีน 《现代汉泰词典》เพื่อนำมาประมวลผลการวิเคราะห์โดยการหาคำร้อยละ รวมถึงการนำคำศัพท์ที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์รูปแบบทางความหมายและชนิดคำของคำปัจจัย “x 子” กับ “x 儿”ในภาษาจีน

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้คำปัจจัยภาษาจีน “x 子” กับ “x 儿” ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. วิเคราะห์รูปแบบทางความหมายของคำโครงสร้าง “x 儿” และ“x 子”
 ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของคำที่มีคำว่า“ 儿”และ “子” เป็นคำ
 ลงท้าย

คำโครงสร้าง	จำนวน (คำ)	ร้อยละ (%)
คำโครงสร้าง “x 儿”	210	24.88
คำโครงสร้าง “x 子”	634	75.12
รวม	844	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าคำโครงสร้าง “x 子” มีจำนวนมากกว่าคำ
 โครงสร้าง “x 儿” โดยคำโครงสร้าง“x 子” มีจำนวน 634 คำ คิดเป็นร้อยละ 75.12
 และคำโครงสร้าง “x 儿” มีจำนวน 210 คำ คิดเป็นร้อยละ 24.88 สามารถจำแนก
 ตามความหมายของคำที่พบออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความหมายคงที่ ความหมาย
 ย้ายที่ และความหมายกำกึ่ง โดยสรุป (ได้ดังตารางที่ 2) ดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบประเภทของความหมายของคำโครงสร้าง“x
 儿”และ“x 子”

ประเภทของ ความหมาย	คำโครงสร้าง“x 儿”		คำโครงสร้าง “x 子”	
	จำนวน (คำ)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คำ)	ร้อยละ(%)
ความหมายคงที่	96	45.71	275	43.38
ความหมายย้ายที่	66	31.43	242	38.17
ความหมายกำกึ่ง	48	22.86	117	18.45
รวม	210	100.00	634	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าคำที่มีคำว่า“ 儿” เป็นคำลงท้ายจำแนกตาม
 ประเภทความหมายพบว่า ประเภทของความหมายคงที่ พบมากที่สุด จำนวน 96 คำ
 คิดเป็นร้อยละ 45.71 ประเภทของความหมายเปลี่ยนไปจากเดิม จำนวน 66 คำ
 คิดเป็นร้อยละ 31.43 และประเภทของความหมายกำกึ่ง พบน้อยที่สุด จำนวน 48 คำ
 คิดเป็นร้อยละ 22.86 สามารถอธิบายแต่ละประเภทได้ ดังนี้

1) ความหมายคงที่

รูปแบบของความหมายคงที่โครงสร้าง “x 儿” พบจำนวน 96 คำ คิดเป็น ร้อยละ 45.71 ซึ่งความหมายคงที่ คือ คำที่มีการเสริมท้ายคำปัจจัยแล้วความหมายยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลงไปทางใดทางหนึ่ง สามารถอธิบายได้ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 คำว่า 盆儿 เนื่องจากคำว่า 盆 ปกติมีความหมายเดิมว่า กระถาง กะละมัง อ่าง และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 儿 เป็นคำว่า 盆儿 และยังคงความหมายเดิมว่า กระถาง กะละมัง อ่าง ซึ่งนั่นหมายความว่าคำว่า 盆儿 นั้นได้มีความหมายตรงตัวอยู่แล้วความหมายจึงมีความคงที่

ตัวอย่างที่ 2 คำว่า 辫儿 เนื่องจากคำว่า 辫 ปกติมีความหมายเดิมว่า เปีย และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 儿 เป็นคำว่า 辫儿 และยังคงความหมายเดิมว่า เปีย ซึ่งนั่นหมายความว่าคำว่า 辫儿 นั้นมีความหมายตรงตัวอยู่แล้ว ดังนั้นจึงเป็นคำที่มีความหมายคงที่

ตัวอย่างที่ 3 คำว่า 场儿 เนื่องจากคำว่า 场 ปกติมีความหมายว่า สนามซึ่งเป็นที่ชุมนุมของบุคคลต่าง ๆ และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 儿 เป็นคำว่า 场儿 และยังคงความหมายเดิมว่า สนามซึ่งเป็นที่ชุมนุมของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งนั่นหมายความว่าคำว่า 场儿 นั้นมีความหมายตรงตัวอยู่แล้ว ดังนั้นจึงเป็นคำที่มีความหมายคงที่

จากตัวอย่างข้างบนสามารถสรุปได้ว่าคำที่มีรูปแบบความหมายคงที่นั้นจะเป็นคำที่มีความหมายตรงตัวคือคำที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายไปทางใดทางหนึ่ง

2) ความหมายย้ายที่

รูปแบบของความหมายย้ายที่โครงสร้าง “x 儿” พบจำนวน 66 คำ คิดเป็น ร้อยละ 31.43 ซึ่งความหมายย้ายที่ คือ คำที่มีการเสริมท้ายคำปัจจัยแล้วความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่เหลือเค้าโครงความหมายเดิมสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 4 คำว่า 翻儿 เนื่องจากคำว่า 翻 ปกติมีความหมายเดิมว่า พลิกคว่ำ และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 儿 เป็นคำว่า 翻儿 มีความหมายว่า แฉกคอกัน ทะเลาะกัน ดังนั้นคำว่า 翻儿 จึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายย้ายที่

ตัวอย่างที่ 5 คำว่า 果儿 เนื่องจากคำว่า 果 ปกติมีความหมายว่า ผลไม้ เต็ดขาด ดังที่คาดหมาย และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 儿 เป็นคำว่า 果儿 มีความหมายว่า ไข่ไก่ ดังนั้นคำว่า 果儿 จึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายย้ายที่

ตัวอย่างที่ 6 คำว่า 胎儿 เนื่องจากคำว่า 胎 ปกติมีความหมายว่า ยางรถ และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 儿 เป็นคำว่า 胎儿 มีความหมายว่า ลูกในท้อง ครรภ์ในท้อง ทารกในท้อง ดังนั้นคำว่า 胎儿 จึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายย้ายที่

จากตัวอย่างข้างบนสามารถสรุปได้ว่าคำที่มีรูปแบบความหมายย้ายที่นั้นจะเป็นคำที่เกิดความหมายใหม่คือคำที่มีความหมายเปลี่ยนไปจากเดิมหรือไม่เหลือเค้าโครงความหมายเดิมไว้

3) ความหมายก้ำกึ่ง

รูปแบบของความหมายก้ำกึ่งโครงสร้าง “x 儿” พบจำนวน 48 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.86 ซึ่งความหมายก้ำกึ่ง คือ คำที่มีการเสริมท้ายคำปัจจัยแล้วความหมายจะมีความหมายโดยนัยที่คล้ายคลึงและใกล้เคียงจากความหมายเดิม สามารถอธิบายได้ดังนี้

ตัวอย่างที่ 7 คำว่า 亮儿 เนื่องจากคำว่า 亮 ปกติมีความหมายเดิมว่า สว่าง แจ่ม วาว วาววับและเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 儿 มีความหมายว่า ไฟ ซึ่งไฟนั้นมีความหมายโดยนัยว่า สว่าง ดังนั้นคำว่า 亮儿 จึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายก้ำกึ่ง

ตัวอย่างที่ 8 คำว่า 主儿 เนื่องจากคำว่า 主 ปกติมีความหมายเดิมว่า บุคคลผู้ต้อนรับคนอื่น เจ้าของบ้าน เจ้าของภาพ และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 儿 มีความหมายว่า ไฟ ซึ่งไฟนั้นมีความหมายโดยนัยว่า เจ้านาย นายจ้าง ดังนั้นคำว่า 主儿 จึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายก้ำกึ่ง

ตัวอย่างที่ 9 คำว่า 崽儿 เนื่องจากคำว่า 崽 ปกติมีความหมายเดิมว่า ลูก และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 儿 มีความหมายว่า ลูกสัตว์ ดังนั้นคำว่า 崽儿 จึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายก้ำกึ่ง

จากตัวอย่างข้างบนสามารถสรุปได้ว่าคำที่มีรูปแบบความหมายก้ำกึ่งนั้น จะมีความหมายโดยนัยที่คล้ายคลึงและใกล้เคียงจากความหมายเดิม

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าคำที่มีคำว่า “子” เป็นคำเสริมท้ายจำแนกตามประเภทความหมายพบว่าประเภทของความหมายคงเดิม พบมากที่สุด จำนวน 275 คำ คิดเป็นร้อยละ 43.37 ประเภทของความหมายย้ายที่ จำนวน 242 คำ คิดเป็นร้อยละ 38.18 และประเภทของความหมายก้ำกึ่ง พบน้อยที่สุด จำนวน 117 คำ คิดเป็นร้อยละ 18.45

1) ความหมายคงที่

รูปแบบของความหมายคงที่ที่โครงสร้าง “x 子” พบจำนวน 275 คำ คิดเป็นร้อยละ 43.38 ซึ่งความหมายคงที่ คือ คำที่มีการเสริมท้ายคำปัจจัยแล้วความหมายยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลงไปทางใดทางหนึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 10 คำว่า 刀子 เนื่องจากคำว่า 刀 ปกติมีความหมายเดิมว่า มีด และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 子 ก็ยังคงความหมายเดิมว่า มีด มีดเล่มเล็ก หมายความว่า คำว่า 刀子 นั้นมีความหมายตรงตัวอยู่แล้วเพียงแค่นี้เป็นมีดที่มีลักษณะเล็ก ดังนั้นจึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายคงที่

ตัวอย่างที่ 11 คำว่า 蛾子 เนื่องจากคำว่า 蛾 ปกติมีความหมายเดิมว่า แมลงเม่า แมงเม่า และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 子 ก็ยังคงความหมายเดิมว่า แมลงเม่า แมงเม่า นั้นหมายความว่า คำว่า 蛾子 นั้นได้มีความหมายตรงตัวอยู่แล้ว ดังนั้นจึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายคงที่

ตัวอย่างที่ 12 คำว่า 歌子 เนื่องจากคำว่า 歌 ปกติมีความหมายเดิมว่า เพลง และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 子 ก็ยังคงความหมายเดิมว่า เพลง นั้นหมายความว่า คำว่า 歌子 นั้นมีความหมายตรงตัวอยู่แล้ว ดังนั้นจึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายคงที่

จากตัวอย่างข้างบนสามารถสรุปได้ว่าคำที่มีรูปแบบคงที่นั้นจะเป็นคำที่มีความหมายตรงตัวคือคำที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายไปในทางใดทางหนึ่ง

2) ความหมายย้ายที่

รูปแบบของความหมายย้ายที่ที่โครงสร้าง “x 子” พบจำนวน 242 คำ คิดเป็นร้อยละ 38.17 ซึ่งความหมายย้ายที่ คือ คำที่มีการเสริมท้ายคำปัจจัยแล้วความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่เหลือเค้าโครงความหมายเดิม สามารถอธิบายได้ดังนี้

ตัวอย่างที่ 13 คำว่า 份子 เนื่องจากคำว่า 份 ปกติมีความหมายเดิมว่า ส่วนหนึ่งของทั้งหมด และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 子 เป็น 份子 มีความหมายว่า ของขวัญ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าความหมายมีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นคำว่า 份子 จึงจัดเป็นรูปแบบความหมายย้ายที่

ตัวอย่างที่ 14 คำว่า 包子 เนื่องจากคำว่า 包 ปกติมีความหมายเดิมว่า ห่อ คลุม และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 子 เป็น 包子 มีความหมายว่า เกี๊ยว ซึ่งเห็นได้อย่าง

ชัดเจนว่าความหมายมีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นคำว่า 包子 จึงจัดเป็นรูปแบบความหมายย้ายที่

ตัวอย่างที่ 15 คำว่า 被子 เนื่องจากคำว่า 被 ปกติมีความหมายเดิมว่า ถูก (ที่ใช้ในลักษณะสันธานในรูปกรรมวาจก) และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 子 เป็น 被子 มีความหมายว่า ผ้านวม ซึ่งเห็นได้ชัดชัดเจนว่าความหมายมีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นคำว่า 被子 จึงจัดเป็นรูปแบบความหมายย้ายที่

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าคำที่มีรูปแบบความหมายย้ายที่นั้นจะเป็นคำที่มีความหมายใหม่คือคำที่มีความหมายเปลี่ยนไปจากเดิมหรือไม่เหลือเค้าโครงความหมายเดิมไว้

3) ความหมายกำกวม

รูปแบบของความหมายกำกวมโครงสร้าง “x 子” พบจำนวน 117 คำ คิดเป็นร้อยละ 18.45 ซึ่งความหมายกำกวม คือ คำที่มีการเสริมท้ายคำปัจจัยแล้วความหมายจะมีความหมายโดยนัยที่คล้ายคลึงและใกล้เคียงจากความหมายเดิม สามารถอธิบายได้ดังนี้

ตัวอย่างที่ 16 คำว่า 辣子 พริกไทย พริก เนื่องจากคำว่า 辣 ปกติมีความหมายเดิมว่า รสชาติเผ็ด และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 子 มีความหมายว่า พริก พริกไทย ซึ่งพริก พริกไทย ก็มีรสชาติที่เผ็ดเหมือนกัน ดังนั้นคำว่า 辣子 จึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายกำกวม

ตัวอย่างที่ 17 คำว่า 锤子 เนื่องจากคำว่า 锤 ปกติมีความหมายเดิมว่า ลูกตุ้มที่ใช้เป็นอาวุธในสมัยโบราณ และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 子 มีความหมายว่า ค้อน ซึ่งค้อนก็มีลักษณะคล้ายกับลูกตุ้มและความหนักสามารถใช้เป็นอาวุธได้เช่นกัน ดังนั้นคำว่า 锤子 จึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายกำกวม

ตัวอย่างที่ 18 คำว่า 弹子 เนื่องจากคำว่า 弹 ปกติมีความหมายเดิมว่า ลูกกลม ๆ เล็ก ๆ และเมื่อนำมาผสมกับคำว่า 子 มีความหมายว่า ลูกกระสุนที่ใช้หน้าไม้ยิง ซึ่งลูกกระสุนที่ใช้หน้าไม้ยิงก็ต้องมีลักษณะกลม ๆ เล็ก ๆ เช่นกัน จึงจะใช้ยิงได้ ดังนั้นคำว่า 弹子 จึงเป็นคำที่มีรูปแบบความหมายกำกวม

จากตัวอย่างข้างบนสามารถสรุปได้ว่าคำที่มีรูปแบบความหมายกำกวม นั้น จะมีความหมายโดยนัยที่คล้ายคลึงและใกล้เคียงกับความหมายเดิม

2. วิเคราะห์ชนิดคำของโครงสร้าง “x 儿” และ “x 子”

ผลการวิเคราะห์ชนิดคำของโครงสร้าง “x 儿” และ “x 子” ผู้วิจัยได้สรุปการวิเคราะห์ชนิดคำโดยแบ่งออกเป็นชนิดคำที่ยังไม่ได้เติมคำปัจจัยก่อน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้แบ่งตามรูปแบบชนิดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเติมคำปัจจัยแล้ว โดยสามารถแบ่งได้ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ชนิดคำของโครงสร้าง “x 儿”

ตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์ชนิดคำของโครงสร้าง “x 儿”

ชนิดคำ“x 儿”	เปลี่ยนเป็นชนิดคำ	จำนวน(คำ)	ร้อยละ (%)
คำนาม		20	80.00
คำกริยา	คำกริยา	4	16.00
คำลักษณนาม		1	4.00
รวม		25	100.00
คำนาม	คำนาม	155	100.00
รวม		155	100.00
คำนาม		4	40.00
คำลักษณนาม	คำลักษณนาม	5	50.00
คำคุณศัพท์		1	10.00
รวม		10	
คำนาม	คำคุณศัพท์	17	100.00
รวม		17	100.00
คำสรรพนามชี้เฉพาะ	คำสรรพนามชี้เฉพาะ	2	100.00
รวม		2	100.00
คำบุพบทสรรพนาม	คำบุพบทสรรพนาม	2	100.00
รวม		2	100.00

จากตารางที่ 4 จำแนกชนิดคำสามารถแบ่งออกเป็นคำที่ยังไม่ได้เติมคำปัจจัยก่อน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้แบ่งตามรูปแบบชนิดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเติมคำปัจจัยแล้ว สามารถวิเคราะห์โดยแบ่งได้ 6 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 คำกริยาเปลี่ยนเป็นคำนาม จำนวน 20 คำ คิดเป็นร้อยละ 80.00 เป็นคำกริยาเหมือนเดิม จำนวน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.00 และเปลี่ยนเป็นคำลักษณนาม จำนวน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตัวอย่างเช่น คำว่า 画 เป็นคำกริยา มีความหมายว่า วาด เมื่อเติมปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 画儿 เปลี่ยนเป็นคำนาม มีความหมายว่า ภาพวาด คำว่า 玩 เป็นคำกริยาที่มีความหมายว่า เล่น เมื่อเติมปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 玩儿 ยังคงมีความหมายเดิมและชนิดคำเดิม คือคำกริยาที่มีความหมายว่า เล่น และคำว่า 摔 เป็นคำกริยาที่มีความหมายว่า ขุดหลุมเพาะแตงถั่ว เมื่อเติมปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 摔儿 เปลี่ยนเป็นคำลักษณนามมีความหมายว่า ศัพท์บอกปริมาณในการเพาะปลูกแตงหรือถั่ว

ประเภทที่ 2 คำนามยังคงเป็นคำนามเหมือนเดิม จำนวน 155 คำ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตัวอย่างเช่น คำว่า 窗 เป็นคำนามมีความหมายว่า หน้าต่าง เมื่อเติมปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 窗儿 ยังคงเป็นคำนามมีความหมายว่า หน้าต่างเหมือนเดิม

ประเภทที่ 3 คำลักษณนามเปลี่ยนเป็นคำนาม จำนวน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 40.00 เปลี่ยนเป็นคำลักษณนาม จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเปลี่ยนเป็นคำคุณศัพท์ จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตัวอย่างเช่นคำว่า 朵 คำลักษณนามมีความหมายว่า ศัพท์บอกจำนวนของดอกไม้หรือของก้อนเมฆเมื่อเติมปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 朵儿 เปลี่ยนเป็นคำนามมีความหมายว่า ดอกไม้ คำว่า 本 คำลักษณนามมีความหมายว่า เล่มของหนังสือ (สมุด) เมื่อเติมปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 本儿 ยังคงเป็นคำลักษณนามมีความหมายว่า เล่มของหนังสือ (สมุด) และคำว่า 个 เป็นคำลักษณนามมีความหมายว่า ศัพท์บอกจำนวน บอกจำนวนสร้อยที่เสริมท้ายเมื่อเติมคำปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 个儿 เปลี่ยนเป็นคำคุณศัพท์มีความหมายว่า รูปร่าง ขนาด

ประเภทที่ 4 คำคุณศัพท์ยังคงเป็นคำคุณศัพท์เหมือนเดิม จำนวน 17 คำ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตัวอย่างเช่น คำว่า 好 คำคุณศัพท์ที่มีความหมายว่า ดี เมื่อเติมปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 好儿 เปลี่ยนเป็นคำนามมีความหมายว่า บุญคุณ ความกรุณา

ประเภทที่ 5 คำสรรพนามชี้เฉพาะยังคงเป็นคำสรรพนามชี้เฉพาะเหมือนเดิม จำนวน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตัวอย่างเช่นคำว่า 这 คำสรรพนามชี้เฉพาะมีความหมายว่า นามชี้เฉพาะ ใช้ชี้บุคคลและสิ่งของที่ค่อนข้างใกล้ เวลา นี้ ขณะนี้ เดียวนี้ เมื่อเติมคำปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 这儿 ยังคงเป็นคำสรรพนามชี้เฉพาะมีความหมายว่า ที่นี้ เวลา นี้ ขณะนี้ เดียวนี้

ประเภทที่ 6 คำปุจฉาสรพนามยังคงเป็นคำปุจฉาสรพนามเหมือนเดิม จำนวน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตัวอย่างเช่น คำว่า 𐄂 คำปุจฉาสรพนามมีความหมายว่าปุจฉาสรพนาม แสดงการย้อนถามเมื่อเดิมคำปัจจัย 𐄂 เป็นคำว่า 𐄂 𐄂 คำปุจฉาสรพนามมีความหมายว่าอยู่ที่ไหน

2.2 วิเคราะห์ชนิดคำของโครงสร้าง “x 子”

ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์ชนิดคำของโครงสร้าง “x 子”

ชนิดคำ“x 子”	เปลี่ยนเป็นชนิดคำ	จำนวน(คำ)	ร้อยละ(%)
คำนาม		103	92.79
คำกริยา	คำกริยา	6	5.41
คำลักษณนาม		2	1.80
รวม		111	100.00
คำนาม	คำนาม	471	99.16
คำลักษณนาม		4	0.84
รวม		475	100.00
คำนาม	คำลักษณนาม	15	83.33
คำลักษณนาม		3	16.67
รวม		18	100.00
คำนาม	คำคุณศัพท์	53	94.64
คำคุณศัพท์		3	5.36
รวม		56	100.00
คำลักษณนาม	คำวิเศษณ์	1	100.00
รวม		1	100.00
คำนาม	คำบุพบท	2	66.67
คำกริยา		1	33.33
รวม		3	100.00
คำนาม	คำสรรพนาม	1	100.00
รวม		1	100.00

จากตารางที่ 5 จำแนกชนิดคำสามารถแบ่งออกเป็นชนิดคำที่ยังไม่ได้เติมคำปัจจัยก่อน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้แบ่งตามรูปแบบชนิดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเติมคำปัจจัยแล้ว พบว่าสามารถวิเคราะห์โดยแบ่งได้เป็น 7 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 คำกริยาเปลี่ยนเป็นคำนาม จำนวน 103 คำ คิดเป็นร้อยละ 91.96 เปลี่ยนเป็นคำกริยา จำนวน 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.36 และเปลี่ยนเป็นคำลักษณนาม 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.78 ตัวอย่างเช่นคำว่า 騙 เป็นคำกริยา มีความหมายว่า หลอกลวง โกหก เมื่อเติมปัจจัย 子 เป็นคำว่า 骗子 เปลี่ยนเป็นคำนามมีความหมายว่า นักต้ม นักหลอกลวง คำว่า 吵 เป็นคำกริยาหมายความว่า ส่งเสียงอึกทึกครึกโครม เมื่อเติมคำปัจจัย 子 เป็นคำว่า 吵子 ยังคงเป็นคำกริยาที่มีความหมายว่า ตีกัน ชกต่อยกัน ทะเลาะวิวาทกัน และคำว่า 过 คำกริยาที่มีความหมายว่า ผ่าน ข้าม เมื่อเติมคำปัจจัย 子 เป็นคำว่า 过子 เปลี่ยนเป็นคำลักษณนามมีความหมายว่า ศัพท์บอกจำนวนซึ่งมีความหมายว่า รอบ ครั้ง

ประเภทที่ 2 คำนาม เป็นคำนามเหมือนเดิม จำนวน 469 คำ คิดเป็นร้อยละ 99.15 และเปลี่ยนเป็นคำลักษณนาม จำนวน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.84 ตัวอย่างเช่นคำว่า 杯 คำนามมีความหมายว่า ถ้วย จอก แก้วเมื่อเติมคำปัจจัย 子 เป็นคำว่า 杯子 ยังคงเป็นคำนามมีความหมายว่า ถ้วย และคำว่า 档 คำนามหมายความว่า ings หรือตู้ที่แบ่งเป็นช่องส่วนมากจะใช้เก็บเอกสาร เมื่อเติมคำปัจจัย 子 เป็นคำว่า 档子 เปลี่ยนเป็นคำลักษณนามมีความหมายว่า ศัพท์บอกจำนวนใช้เกี่ยวกับเหตุการณ์ กรณีเรื่องราว

ประเภทที่ 3 คำลักษณนามเปลี่ยนเป็นคำนาม จำนวน 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 83.33 และเป็นคำลักษณนามเหมือนเดิม จำนวน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตัวอย่างเช่นคำว่า 份 คำลักษณนามมีความหมายว่า ชิ้น ส่วนหนึ่งของทั้งหมด เมื่อเติมคำปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 份儿 เปลี่ยนเป็นคำนามมีความหมายว่าของขวัญ และคำว่า 汪 คำลักษณนามมีความหมายว่า ศัพท์บอกจำนวน เมื่อเติมคำปัจจัย 子 เป็นคำว่า 汪子 เป็นคำลักษณนามมีความหมายว่าศัพท์บอกจำนวน

ประเภทที่ 4 คำคุณศัพท์เปลี่ยนเป็นคำนาม จำนวน 53 คำ คิดเป็นร้อยละ 94.64 เป็นคำคุณศัพท์เหมือนเดิม จำนวน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.36 ตัวอย่างเช่นคำว่า 矮 คำคุณศัพท์ มีความหมายว่า เตี้ย เมื่อเติมปัจจัย 子 เป็นคำว่า 矮子 เปลี่ยนเป็นคำนามมีความหมายว่า คนเตี้ย คนเตี้ยม่อต้อเป็นมะขามข่อยเดียว และคำว่า 杌 คำคุณศัพท์ตั้ง (ส่วนมากจะหมายถึงเตี้ย) เมื่อเติมคำปัจจัย 子 เป็นคำว่า 杌子 ยังคงเป็นคำคุณศัพท์มีความหมายว่า ตั้ง (ส่วนมากจะหมายถึงเตี้ย)

ประเภทที่ 5 คำวิเศษณ์เปลี่ยนเป็นคำลักษณนาม จำนวน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตัวอย่างเช่นคำว่า 恰 คำวิเศษณ์มีความหมายว่าเหมาะสม เหมาะเจาะ เหมาะ เมื่อเติมคำปัจจัย 子 เปลี่ยนเป็นคำลักษณนามมีความหมายว่า หยิบมือหนึ่ง

ประเภทที่ 6 คำบุพบทเปลี่ยนเป็นคำนาม จำนวน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเปลี่ยนเป็นคำกริยา จำนวน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตัวอย่างเช่นคำว่า 被 มีความหมายว่า ถูก (ที่ใช้ในลักษณะสันธาน ในรูปกรรมวาจก) เป็นคำบุพบท เมื่อเติมปัจจัย 子 เป็นคำว่า 被子 เปลี่ยนเป็นคำนามมีความหมายว่า ผ้านวมและคำว่า 下 คำบุพบทมีความหมายว่า ใต้ ล่าง จากที่สูงสู่ที่ต่ำเมื่อเติมคำปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 下儿 เปลี่ยนเป็นคำกริยามีความหมายว่า หวานเมลิ็ดพันธุ๋ วางไข่

ประเภทที่ 7 คำบุจฉาสรรพนามเป็นคำบุจฉาสรรพนามเหมือนเดิม จำนวน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตัวอย่างเช่น คำว่า 啥 เป็นคำบุจฉาสรรพนามมีความหมายว่า อะไร เมื่อเติมคำปัจจัย 儿 เป็นคำว่า 啥儿 ยังคงเป็นคำบุจฉาสรรพนามมีความหมายว่า อะไร ของอะไร

จากการศึกษาพบว่าชนิดคำที่เสริมท้ายปัจจัย 儿 ทั้งหมด 7 ชนิด มีคำกริยา คำนาม คำลักษณนาม คำคุณศัพท์ คำสรรพนามชี้เฉพาะ และคำบุจฉาสรรพนาม โดยคำกริยาเมื่อเสริมท้ายด้วยปัจจัย 儿 พบเปลี่ยนเป็น คำนาม และคำลักษณนามได้ ส่วนคำลักษณนามเมื่อเสริมท้ายด้วยปัจจัย 儿 พบเปลี่ยนเป็น คำนาม และคำลักษณนามได้ ส่วนคำคุณศัพท์พบว่า มีการเปลี่ยนเป็นคำนามชนิดเดียว ยังพบว่าชนิดคำที่เสริมท้ายปัจจัย 子 มีทั้งหมด 7 ชนิดคำ คือมีคำกริยา คำนาม คำลักษณนาม คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำบุพบท และคำสรรพนามเมื่อเสริมท้ายด้วยปัจจัย 子 พบว่ามีการเปลี่ยนเป็นคำนามมากที่สุด

วิจารณ์และสรุปผล

ผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้คำปัจจัยภาษาจีน “X 子” กับ “X 儿” สามารถอภิปรายได้ดังนี้

รูปแบบชนิดคำโครงสร้าง “X 子” กับ “X 儿” พบว่ามีรูปแบบชนิดคำที่ไม่ซับซ้อนเกินไปจนถึงซับซ้อนมาก และพบว่าส่วนมากคำที่มีการเสริมท้ายด้วยคำปัจจัย 儿 กับ 子 ส่งผลให้ชนิดคำจะเปลี่ยนเป็นคำนาม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวมีความ

สอดคล้องกับ ประพิน มโนมัยวิบูลย์ (2545) ที่กล่าวว่า คำ 子 เมื่อเป็นคำปัจจัยจะมี ส่วนคล้ายกับปัจจัย 儿 โดยมีหน้าที่หลักคือทำให้คำที่ลงด้วยปัจจัยรูปนี้เป็นคำนาม ส่วนประเภทความหมายของโครงสร้าง “x 子” กับ “x 儿” พบว่ามีรูปแบบทาง ความหมายที่ยังคงความหมายเดิมอยู่หรือมีรูปแบบทางความหมายที่เปลี่ยนไปจากเดิม เลย นอกจากนี้บางคำก็มีรูปแบบทางความหมายกำกวม

เอกสารอ้างอิง

เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2535). **พจนานุกรมจีน-ไทย 现代汉语词典**. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

ประพิน มโนมัยวิบูลย์. (2545). **ไวยากรณ์จีนกลาง**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2548). **ระบบภาษาจีนกลาง**. วารสารภาษาจีนพื้นฐานเพื่อ การสื่อสาร, 2, 215-330.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2554**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

中国社会科学语言研究所词典. (2014). **现代汉语词典 (第六版)**. 北京: 商务印书馆.

การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากร
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Online Database Usage of Faculty Members in
Sisaket Rajabhat University

ลำพึง บัวจันธุ์ *

Lampueng Buajanaut

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (2) ศึกษาปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และ (3) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. การใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนใหญ่ใช้แหล่งสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย รับทราบเกี่ยวกับการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากข่าวประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย สถานที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์คือห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ที่ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อเตรียมการสอน/บรรยาย เพื่อการทำวิจัย เหตุผลของการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ คือ ค้นหาสารสนเทศจากฐานข้อมูลได้ง่าย สะดวก

* บรรณารักษ์, สำนักส่งเสริมและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ทุกเวลา/ทุกสถานที่ เรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากเอกสารแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่แน่นอน ช่วงเวลาในการสืบค้นฐานข้อมูลอยู่ในช่วงเวลา 13.00 - 18.00 น. มีระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ 30-60 นาที ต้องการรูปแบบผลลัพธ์จากการค้นคืนในรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม (Full text) มีความต้องการใช้ฐานข้อมูล ISI web of science มากที่สุด

2. ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้านผู้ให้บริการไม่ทราบวิธีการสืบค้นขั้นสูง/ซับซ้อน ด้านผู้ให้บริการขาดการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลออนไลน์ ด้านฐานข้อมูลมีจำนวนไม่เพียงพอ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายไม่มีเครื่องพิมพ์ให้ใช้หรือมีจำนวนไม่เพียงพอ

3. แนวทางการแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ คือ ควรเพิ่มฐานข้อมูลออนไลน์ให้ครอบคลุมการเรียนการสอนทุกหลักสูตรที่เปิดสอน จัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์และการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสืบค้นอย่างต่อเนื่อง เพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ที่สืบค้นให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ จัดทำคู่มือการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์อย่างละเอียด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพ ประชาสัมพันธ์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง และควรมีบุคลากรที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์โดยตรงเพื่อคอยบริการแก่ผู้สนใจได้ตลอดเวลา

คำสำคัญ: การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์, ฐานข้อมูลออนไลน์

Abstract

The purposes of this research are to (1) to study the using and the requirement of online database for the teachers and the officers in Sisaket Rajabhat University (2) to study the problem of the online database and (3) to study the guidance for solving the problems of the online database. A Sample, 186 persons is selected from Teachers and officers of Sisaket Rajabhat University. Questionnaires is a tool in this

research and statistical methods for analyzation are percentage, average and standard derivation. Results has shown

1. the most users for online database come from the faculty of education, having educational level in master or doctoral degree and 6 – 10 years in working experience. The using purpose is to prepare lecturing in classroom and the using reasons are: firstly, to search information database because it is convenient, easy to access in every time and every place; secondly, to study the method for searching information from library document; thirdly, to search full paper and finally, to search ISI web for science.

2. The using problems of online database are unknowing with advance search techniques, lacking of publicity, few databases and few supporting technologies for searching database (computers, internet and printers).

3. The guidance for solving the problem of online database usage are: firstly, adding up the number of online databases corresponding and covering with curriculum of the university; secondly, training for online database and efficiency English language usage; thirdly, increasing the number of serving computers; fourthly, preparing documentation manual with Thai and English languages; fifthly, improving efficiency of internet and Lan; sixthly, publicity and finally, adding up consulting officers for taking care of the users.

Keywords: online database usage, online database

บทนำ

ฐานข้อมูลออนไลน์ นับเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อห้องสมุดทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมการเรียนการสอน การค้นคว้า และวิจัยของนักศึกษา อาจารย์รวมทั้งบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา แล้วยังเป็นคลังข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ตที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลของผู้ผลิต และแหล่งผลิตได้อย่างรวดเร็วไม่ว่าจะอยู่มุมใดของโลก โดยการเชื่อมต่อไปยังแหล่งให้บริการ ซึ่งปัจจุบันฐานข้อมูลออนไลน์ มีบทบาทต่อการให้บริการของห้องสมุด และต่อผู้ใช้บริการเพิ่มมากขึ้น การบริการฐานข้อมูลออนไลน์เป็นอีกหนทางหนึ่งในการเพิ่มทางเลือกของการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดให้ครอบคลุมเนื้อหาในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้มากขึ้น เพราะว่าฐานข้อมูลออนไลน์มีระบบค้นคืนที่ช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเก็บสารสนเทศได้เป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังช่วยประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศอีกด้วย (กุลวรีย์ ดิษพรศิริธนะกุล, 2551, น.1)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้มีการกำหนดพันธกิจเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยคือ 1) ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้า และการวิจัยของมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้บริการทางวิชาการ จัดหา รวบรวม และเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่นักศึกษา บุคลากรในมหาวิทยาลัย และชุมชน 2) ส่งเสริมสนับสนุนการค้นคว้าและวิจัยของมหาวิทยาลัย เป็นศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศและฐานข้อมูลเพื่อการศึกษาและการวิจัยทั้งภายในภายนอกมหาวิทยาลัย และท้องถิ่น 3) เผยแพร่และให้บริการสารสนเทศแก่สังคม จัดหา จัดเก็บ บำรุงรักษาและบริการทางวิชาการในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สิ่งไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการแก่นักศึกษา 4) จัดเก็บและให้บริการสารสนเทศด้านศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น รวมทั้งยังให้การสนับสนุนข้อมูลทั้งเอกสารหลักฐานด้านศิลปวัฒนธรรมแก่มหาวิทยาลัย (กลุ่มงานวิทยบริการและและเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2559, น.1) ดังนั้นเพื่อสามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับพันธกิจ และวัตถุประสงค์ของห้องสมุดและมหาวิทยาลัย จึงต้องมีการพัฒนาคุณภาพในการจัดการและการบริการ โดยได้ดำเนินการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนางานบริการห้องสมุด เช่น การใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

การบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์ และเพิ่มคุณค่าในการบริการ โดยมีความร่วมมือในระดับเครือข่ายกับห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษา ในการจัดทำ Digital Collection ของวิทยานิพนธ์ งานวิจัยผลงานทางวิชาการของอาจารย์ และบุคลากรเป็นฐานข้อมูลฉบับเต็ม ให้บริการบนอินเทอร์เน็ต รวมทั้งบอกรับฐานข้อมูลร่วมกันในลักษณะของภาคี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่หลากหลายได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูล และค้นคืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ลำพึง บัวจันธวัช, 2559, น.2)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้เริ่มให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2548 เพื่อให้บริการทางเทคโนโลยีการศึกษาแก่นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัย โดยครั้งแรกเป็นการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จำนวน 6 ฐาน ซึ่งฐานข้อมูลออนไลน์ดังกล่าว ได้แก่ ฐานข้อมูล Wilson Databases, Pro Quest Dissertation and Theses Full text, ACM Digital Library, ABI/INFORM complete, และ ISI Web of sciences และSpringer link หลังจากนั้นปีต่อ ๆ มาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ส.ก.อ.) ได้จัดซื้อเพิ่มเติมเพื่อให้ห้องสมุดทุกแห่งได้จัดให้บริการแก่ผู้ใช้ จนกระทั่งปัจจุบันห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษมีฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการอยู่จำนวน 14 ฐาน โดยฐานข้อมูลที่ได้รับเพิ่มเติมอีก 8 ฐานนั้น ประกอบด้วยฐานข้อมูล ACS, Academic search complete, Communication & Mass media Complete, Computer & Applied Science Complete, Education research complete, Emerald Management Science Direct และ ABI/INFORM Complete นอกจากนั้นทาง ส.ก.อ. ยังได้จัดหาฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย (ThaiLIS) ให้ห้องสมุดทุกแห่งไว้ให้บริการอีกด้วย ซึ่งฐานข้อมูลดังกล่าว ห้องสมุดได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากการจัดหาให้ของ ส.ก.อ. แล้ว ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษยังได้จัดซื้อฐานข้อมูลมาให้ผู้ใช้บริการได้ใช้เพิ่มเติม โดยในปี พ.ศ. 2556 ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอีก 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชื่อ Ebrary มาให้บริการ และในปีพ.ศ. 2557 ก็ได้ปรับเปลี่ยนจาก

Ebrary มาเป็น IG Publishing เพื่อให้บริการในห้องสมุด เป็นความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (วรรณิตา ดวงมณี และอนันต์ศักดิ์ พวงอก, 2557, น.19)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ได้มีการจัดบริการฐานข้อมูลออนไลน์มาเป็นเวลากว่าสิบปีแล้ว แต่จากการสำรวจการใช้ฐานข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้รวบรวมสถิติการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์แล้วพบว่า มีปริมาณการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์น้อยมาก เมื่อเทียบจำนวนผู้เข้าใช้งานกับมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 37 แห่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษมีปริมาณการใช้ฐานข้อมูลปีที่ผ่านมาจำนวนเพียง 47,398 ครั้งต่อปี จัดอยู่อันดับท้าย ๆ ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560, ออนไลน์) จากทุกฐานข้อมูลที่มหาวิทยาลัยบอกรับ จะเห็นได้ว่าเป็นสถิติที่น่าตกใจมากกับงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาลงทุนบอกรับให้กับทางมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษจัดบริการให้กับผู้ใช้บริการ ซึ่งในด้านบริการยังไม่สามารถทราบได้ว่า ผู้ใช้บริการมีสภาพการใช้บริการอย่างไร มีปัญหาการใช้ฐานข้อมูลมากน้อยเพียงใด ฐานข้อมูลที่ทำให้บริการสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการหรือไม่

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อจะนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการฐานข้อมูลในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้สารสนเทศที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่ายิ่งขึ้น ผลการวิจัยจะช่วยให้ห้องสมุดนำไปพัฒนานโยบายในการบอกรับรวมทั้งการจัดหาให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ และได้รับทราบถึงปัญหาในการเข้าใช้บริการเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุง ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการได้ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีการพัฒนาการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และจะส่งผลให้มหาวิทยาลัยมีความเข้มแข็งทางวิชาการและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

ของอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และแนวทางการแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ประจำปีการศึกษา 2561
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทุกประเภท
4. สถานที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยทำการวิจัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
5. การวิเคราะห์ผลข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่าสถิติทางสังคมศาสตร์ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สังกัดคณะครุศาสตร์ มีวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาโท และวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์ในการสอน/การทำงาน 6-10 ปี เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุด ส่วนใหญ่ที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุดเพราะไม่ทราบว่า มีฐานข้อมูลออนไลน์บริการ

ไม่ทราบวิธีการใช้และเทคนิคการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ และไม่มีผู้ให้คำแนะนำหรือแก้ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

การใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้แหล่งสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย รับทราบเกี่ยวกับการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากชาวประชาสัมพันธ์ บนเว็บไซต์ของห้องสมุดสถานที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จากห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ที่ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อเตรียมการสอน/บรรยาย เพื่อการทำวิจัย เหตุผลของการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์คือ ค้นหาสารสนเทศจากฐานข้อมูลได้ง่าย สะดวกทุกเวลา/ทุกสถานที่ ข้อมูลที่สืบค้นได้มีความทันสมัย หลากหลาย ครอบคลุมทุกสาขา เรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากเอกสารแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่แน่นอน ช่วงเวลาในการสืบค้นฐานข้อมูลอยู่ในช่วงเวลา 13.00 - 18.00 น. มีระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ 30-60 นาที ต้องการรูปแบบผลลัพธ์จากการค้นคืนในรูปแบบเอกสารฉบับเต็ม (Full text) อาจารย์และบุคลากรมีความต้องการใช้ฐานข้อมูล ISI web of science และ Pro Quest Dissertations & Theses

ตารางแสดงปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ โดยภาพรวม

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านผู้ใช้บริการ	1.97	1.73	น้อย
2. ด้านผู้ให้บริการ	1.96	1.67	น้อย
3. ด้านฐานข้อมูล	2.07	1.74	น้อย
4. ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย	2.27	1.86	น้อย
รวม	2.06	1.75	น้อย

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.06$, S.D. = 1.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านผู้ใช้บริการ ได้แก่ ไม่ทราบวิธีการสืบค้นขั้นสูง/ซับซ้อน ($\bar{X} = 2.08$, S.D. = 1.81)

มีปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสืบค้น ($\bar{X} = 2.04$, S.D. = 1.75) ไม่ทราบว่าฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละฐานมีเนื้อหาและลักษณะของข้อมูลอย่างไร ($\bar{X} = 2.01$, S.D. = 1.75) ไม่เข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ค้นคืนได้ ($\bar{X} = 2.01$, S.D. = 1.75) ด้านผู้ให้บริการ ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลออนไลน์ ($\bar{X} = 2.05$, S.D. = 1.72) ไม่มีเอกสารแนะนำการสืบค้นฐานข้อมูลอย่างละเอียด ($\bar{X} = 2.04$, S.D. = 1.73) และผู้ให้บริการมีจำนวนน้อยเกินไป ($\bar{X} = 2.00$, S.D. = 1.69) ด้านฐานข้อมูล ได้แก่ ฐานข้อมูลออนไลน์มีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.14$, S.D. = 1.79) ไม่มีเอกสารฉบับเต็มจากผลการสืบค้น ($\bar{X} = 2.12$, S.D. = 1.79) และฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการไม่ตรงต่อความต้องการไม่ครอบคลุมสาขาที่ต้องการ ($\bar{X} = 2.06$, S.D. = 1.75) ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ได้แก่ ห้องสมุดไม่มีเครื่องพิมพ์ให้ใช้หรือมีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.34$, S.D. = 1.88) การสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากคอมพิวเตอร์ภายนอกห้องสมุดล่าช้าขัดข้องบ่อย ($\bar{X} = 2.30$, S.D. = 1.90) และเครื่องคอมพิวเตอร์ในมหาวิทยาลัยที่ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้มีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.27$, S.D. = 1.86)

วิจารณ์และสรุปผล

ผลการศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุด จากผลการวิจัยที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่าอาจารย์และบุคลากรได้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เนื่องจากอาจารย์ต้องทำผลงานวิชาการ เขียนเอกสาร ตำรา และทำวิจัย หรือใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดคุณภาพกับนักศึกษา ส่วนบุคลากรก็สามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลออนไลน์ในการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในสายอาชีพ และการทำวิจัยเพื่อพัฒนาต่อยอดงานประจำ หรือเพื่อใช้เพิ่มพูนความรู้ในศาสตร์สาขาลดจนเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีอาจารย์และบุคลากรบางส่วนที่ไม่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุด สาเหตุเพราะไม่ทราบว่า มีฐานข้อมูลออนไลน์บริการ และไม่ทราบ

วิธีการใช้และเทคนิคการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณิตา ดวงมณี และอนันต์ศักดิ์ พวงอก (2557, น.89) ที่พบว่า เหตุผลที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ไม่เคยใช้ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คือ ไม่รู้จักวิธีการเข้าใช้บริการ และไม่ทราบวิธีการค้นคืน (retrieval) ฐานข้อมูลออนไลน์และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีความต้องการให้จัดอบรมการเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ และประชาสัมพันธ์วิธีการเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ จากข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ทำให้ห้องสมุดต้องย้อนกลับมาหาวิธีการแก้ไขสำหรับอาจารย์และบุคลากรบางท่านที่ไม่เข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เพราะไม่ทราบว่ามิไว์ให้บริการในห้องสมุด เพื่อให้ไม่ให้เกิดปัญหานี้ขึ้นมาเอง ในขณะที่เราต้องเสียงบประมาณในการจัดซื้อเพื่อมิไว์ให้บริการสำหรับผู้เข้าใช้ แต่เมื่อสำรวจผู้ใช้งานกลับไม่ทราบว่าเรามีบริการนี้ ดังนั้นห้องสมุดต้องประชาสัมพันธ์เชิงรุกไปยังคณะ สาขา สำนักทุกช่องทาง รวมทั้งต้องจัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า และผู้ให้บริการได้ประโยชน์อย่างแท้จริงจากบริการที่ห้องสมุดจัดไว้ให้

แหล่งสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนใหญ่สืบค้นจากเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยต่างประเทศของ สุภารักษ์ เมินกระโทก, จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ และมนิสรา สีนปฐ (2551, น.46) ; Huggard (2002, pp.297-308) ที่พบว่าผู้ให้บริการส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลผ่านเว็บเพจของห้องสมุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้ฐานข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุด มีการเชื่อมโยงรายชื่อฐานข้อมูลออนไลน์ไว้ให้บริการและมีรายละเอียดของฐานข้อมูลแต่ละฐาน ทำให้ผู้ใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ได้รับความสะดวกและสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว

การรับทราบเกี่ยวกับการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์อาจารย์และบุคลากรรับทราบเกี่ยวกับการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากข่าวประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารักษ์ เมินกระโทก, จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ และมนิสรา สีนปฐ (2551, น.90) ที่พบว่าผู้ให้บริการทราบข่าวการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จากการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดทางหน้าโฮมเพจของห้องสมุด เพื่อให้ผู้ให้บริการทราบข่าวสารใหม่ และทราบความเคลื่อนไหวภายในห้องสมุดตลอดเวลา

วัตถุประสงค์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่เพื่อเตรียมการสอน/บรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุภัททิรา โทณแก้ว (2557, น.83) ที่พบว่าอาจารย์มีความจำเป็นต้องใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ จากฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อนำมาเตรียมสอนให้กับนักศึกษา ส่วนบุคลากรก็มีความจำเป็นต้องใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เช่นเดียวกัน เพราะมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานประจำ จึงมีความจำเป็นในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อสืบค้นฐานข้อมูลวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และคล้ายกับงานวิจัยต่างประเทศของ Maquignaz (2000, pp.66-67) ที่ผู้ใช้บริการใช้ฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ บงกช จันทรัตน์, (2553, น.91) ที่พบว่าวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อบริการและแนะนำวิธีการสืบค้นสารสนเทศ บริการตอบคำถาม และนิศาร อดมผล (2555, น.103) ; รสสุคนธ์ ไตรรงค์ (2555, น.53) ที่มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ และภาคานิพนธ์

เหตุผลของการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์คือ ค้นหาสารสนเทศจากฐานข้อมูลได้ง่าย สะดวกทุกเวลา/ทุกสถานที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตดาวดี ขาญอนงค์สุข (2548, น.112) ; วรณิดา ดวงมณี และอนันต์ศักดิ์ พวงอก (2557, น.98) ที่พบว่าเหตุผลการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่คณาจารย์เลือกตอบมากที่สุดคือ ข้อมูลในฐานข้อมูลออนไลน์มีความหลากหลาย สามารถค้นคืนได้ในทุกที่ทุกเวลาที่มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ไม่ต้องมาที่ห้องสมุดก็สืบค้นได้ และสารสนเทศที่ได้มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะฐานข้อมูลออนไลน์รวบรวมและจัดเก็บสารสนเทศรูปแบบดิจิทัลเป็นจำนวนมากอย่างเป็นระบบ เนื้อหาอยู่ในหลายรูปแบบ ทั้งรายการบรรณานุกรม สารสังเขป เอกสารฉบับเต็ม ภาพ สถิติต่าง ๆ ผู้ใช้สามารถเข้าถึงค้นอย่างสะดวกได้ทุกที่ทุกเวลา ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามเงื่อนไขการให้บริการ ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ในเวลาเดียวกันและพร้อมกันได้ครั้งละหลายคน

การเรียนรู้วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ผู้ใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนใหญ่เรียนรู้วิธีการสืบค้นจากเอกสารแนะนำวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งแตกต่างกับผลงานวิจัยของหทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553, น.72) ที่เรียนรู้การใช้ฐานข้อมูลจากคำแนะนำของเพื่อน และสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในเอกสารแนะนำวิธีการสืบค้นจะมีรายละเอียดของข้อมูล วิธีการ และมีรูปภาพประกอบในการสืบค้น เพราะในแต่ละฐานข้อมูลมี

ความแตกต่างกัน บางฐานข้อมูลมีวิธีการสืบค้นที่ยากซับซ้อน ทำให้ผู้ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์เกิดความสับสน บางครั้งเนื้อหาในฐานข้อมูลไม่ตรงกับความต้องการ ฉะนั้นการศึกษาจากเอกสารแนะนำวิธีการสืบค้นจะเห็นหน้าจอของฐานข้อมูลแต่ละฐานที่จะสืบค้น

ความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากรแต่ละครั้งใช้เวลาไม่แน่นอน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สิ้นน้อย (2549, น.67) ที่พบว่าในเรื่องช่วงเวลาที่ว่าในการใช้ไม่แน่นอน ไม่สามารถกำหนดได้ว่ามีความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลอย่างไร ซึ่งแตกต่างจากผลงานวิจัยของ Maquignaz (2000, pp.66-67) ที่ผู้ใช้สืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และงานวิจัยของ Rogers (2001, pp.25-34) ที่สามารถเข้าใช้งานได้ตลอด 24 ชั่วโมง และเข้าถึงได้ง่าย

เวลาในการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แต่ละครั้งใช้เวลาเฉลี่ยครั้งละประมาณ 30-60 นาที ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553, น. 76) ; จันทรเพ็ญ จัยจงรักษ์ (2549, น.74) ; ธารณี แซ่ตั้ง (2549, น.119) ที่พบว่าเวลาที่ใช้ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละครั้งเฉลี่ยมากกว่า 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในการสืบค้นหาสารสนเทศในฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละครั้งผลการค้นหาข้อมูลอาจมีความล่าช้าในการโหลดเอกสารจึงทำให้ค่อนข้างนาน

รูปแบบการแสดงผลที่ได้จากการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์เป็นเอกสารฉบับเต็ม (Full Text) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณิดา ดวงมณี และอนันต์ศักดิ์ พวงอก (2557, น.90) ; หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553, น.80) ; ทิพวรรณ ขุนแก้ว (2554, น.50) ; ธัญญา ตันติวรภา (2551, น.80) ; รสสุคนธ์ ไตรรงค์ (2555, น.56) และงานวิจัยต่างประเทศของ Pajarillo (2001, pp.296-306) พบว่าการแสดงผลที่ได้จากการสืบค้นแสดงรายละเอียดเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบ PDF โดยการอ่านจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ทันที เนื้อหาที่ได้ครบถ้วนถูกต้อง

ด้านความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่อาจารย์และบุคลากรมีความต้องการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ ISI web of science และ Pro Quest Dissertations & Theses ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกช จันทรรัตน์ (2553, น.92) ; หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553, น.67) ; รสสุคนธ์ ไตรรงค์ (2555, น.60) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ISI Web of Science เป็นฐานข้อมูลอ้างอิงที่ให้ข้อมูลบรรณานุกรมพร้อมด้วยบทคัดย่อ รายการ

อ้างอิง และรายการอ้างอิง ซึ่งครอบคลุม สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขา ศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จากวารสารไม่น้อยกว่า 10,000 รายชื่อ ให้ข้อมูลตั้งแต่ปี 2001- ปัจจุบัน เป็นฐานข้อมูล เพื่อการค้นคว้าและการอ้างอิง สามารถเชื่อมโยงไปยัง บทความหรือผลงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการจากผลการสืบค้นที่ได้ ให้ข้อมูล การอ้างอิงผลงานทางวิชาการ ว่ามีบทความหรือผลงานใดที่นำ บทความ ผลงาน เอกสารสิทธิบัตร รวมทั้งงานศิลป์ และงานดนตรี ที่มีผู้จัดทำไปแล้วไปใช้ในการอ้างอิง ส่วนฐานข้อมูล Pro Quest Digital Dissertations เป็นฐานข้อมูลที่ครอบคลุม สารสังเขปวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก และปริญญาโทของสหรัฐอเมริกา จำนวนกว่า 1.6 ล้านรายการ (Entries) มี Preview ของวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก และปริญญาโท ตั้งแต่ ปี 1997 ถึงปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้งานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สนใจฐานข้อมูลที่ เกี่ยวกับการด้านการศึกษาเป็นส่วนใหญ่เพื่อประกอบการเรียนการสอน และการทำ วิทยานิพนธ์ในการศึกษาตามหลักสูตรแล้วนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องมีการทำ วิจัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามโครงสร้างของหลักสูตร จึงจำเป็นต้องสืบค้น ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ จะต้องใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ด้านปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

จากการศึกษาปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่พบมีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านผู้ให้บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยพบว่าอาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เรื่องไม่ทราบวิธีการสืบค้นขั้นสูง/ซับซ้อน และปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสืบค้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารักษ์ เมินกระโทก, จันทรเพ็ญ จุ้ยจงรักษ์ และ มนีสรา สินปฐุ (2551, น.94) ; รสสุคนธ์ ไตรรงค์ (2555, น.61) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการ ขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษในการสืบค้น ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ใช้ไม่มีทักษะในการใช้ ภาษาอังกฤษ ไม่ทราบขอบเขตของฐานข้อมูล ทำให้ได้รับข้อมูล ไม่ตรงกับ ความต้องการ และไม่มีผู้แนะนำจึงทำให้ไม่เข้าใจการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในแต่ละฐานมีความแตกต่างกัน บางฐานข้อมูลมีวิธีการสืบค้นที่ยุ่งยากซับซ้อน ให้ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความสับสน

บางครั้งเนื้อหาในฐานข้อมูลไม่ตรงกับความต้องการซึ่งอาจเป็นเพราะอาจารย์และบุคลากรบางท่านยังไม่ได้รับการอบรมการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์จึงยังไม่เข้าใจวิธีใช้เท่าที่ควร

2. ปัญหาด้านผู้ให้บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยพบว่าอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษมีปัญหาการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ เรื่องขาดการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ ขุนแก้ว (2554, น.51) ที่ผู้ให้บริการไม่ทราบว่ามีการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์หรือไม่ ผู้ใช้ไม่ทราบข้อมูลที่ต้องการอยู่ในฐานข้อมูลออนไลน์ ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดยังขาดการประชาสัมพันธ์ผู้ใช้อย่างต่อเนื่องและยังไม่กว้างขวางมากนักทำให้ผู้ให้บริการไม่ทราบว่าห้องสมุดมีบริการฐานข้อมูลอะไรบ้าง บางฐานข้อมูลมีให้บริการแต่ยังมีการใช้งานไม่คุ้มค่า และควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งต้องทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

3. ปัญหาด้านฐานข้อมูล ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยพบว่าอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีปัญหาการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ เรื่องฐานข้อมูลออนไลน์มีจำนวนไม่เพียงพอ ไม่มีเอกสารฉบับเต็มจากผลการสืบค้น และฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการไม่ตรงต่อความต้องการไม่ครอบคลุมสาขาที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภา สุยะนนท์ (2554, น.64) ที่พบว่าลักษณะของฐานข้อมูลออนไลน์มีทั้งรูปแบบที่ให้บริการแบบเต็มรูปแบบ และเอกสารฉบับเต็มซึ่งผู้ใช้ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็มได้ทุกรายการตามที่ต้องการ ซึ่งฐานข้อมูลบางฐานไม่ได้ให้เอกสารฉบับเต็มทุกรายการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการบอกรับและข้อจำกัดของแต่ละฐาน ทำให้ผู้ใช้ที่ต้องการเอกสารฉบับเต็มไม่ได้รับความสะดวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื่องจากห้องสมุดมีงบประมาณที่จำกัดจึงเลือกฐานข้อมูลที่ตรงกับสาขาวิชาที่มีอยู่ส่วนมาก

4. ปัญหาด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยพบว่าอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีปัญหาการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ เรื่องห้องสมุดไม่มีเครื่องพิมพ์ให้ใช้หรือมีจำนวนไม่เพียงพอการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากคอมพิวเตอร์ภายนอกห้องสมุดล่าช้าขัดข้องบ่อย และเครื่องคอมพิวเตอร์ในมหาวิทยาลัยที่ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้มีจำนวนไม่เพียงพอสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารักษ์ เมินกระโทก, จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ และ

มนิสรา สินปฐ (2551, น.95); หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์ (2553, น.93) พบว่า จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของอาจารย์และบุคลากร เนื่องจากปัจจุบันจำนวนบุคลากรมีเพิ่มมากขึ้นและในขณะที่ยังขาดแคลนบุคลากรในการจัดหาเครื่องพีซี และเครื่องคอมพิวเตอร์ค่อนข้างจำกัด ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อเสนอแนะด้านเครือข่ายที่ให้บริการ ซึ่งมีผู้ใช้บริการเสนอให้เพิ่มประสิทธิภาพเครื่องคอมพิวเตอร์และให้หาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการเพิ่มมากขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ กาญจนศิลป์ และคณะ (2553, น.87); ธญา ตันติวรภา (2551, น.82) ที่ส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ด้านระบบเครือข่าย ซึ่งเป็นปัญหาเรื่องระบบเครือข่ายขัดข้องบ่อยหรือสัญญาณไร้สายไม่ทั่วถึง ปัญหาการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากคอมพิวเตอร์ภายนอกห้องสมุดล่าช้า ขัดข้องบ่อย ทั้งนี้เนื่องจากระบบสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์นั้น สามารถสืบค้นได้เฉพาะภายในมหาวิทยาลัย โดยสืบค้นผ่าน IP ของมหาวิทยาลัยเท่านั้น ทำให้ผู้ใช้บริการไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใจเมื่อต้องการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากภายนอกมหาวิทยาลัย (จารุวรรณ กันหาโนน, 2557, น.118)

แนวทางการแก้ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

1. ห้องสมุดควรเพิ่มฐานข้อมูลให้ครอบคลุมการเรียนการสอนทุกหลักสูตรที่เปิดสอน
2. ห้องสมุดควรจัดให้มีการอบรมอย่างสม่ำเสมอให้แก่อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน
3. ห้องสมุดควรเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ที่สืบค้นให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้
4. ควรจัดทำคู่มือการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์อย่างละเอียดในแต่ละฐานข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น คลิปวิดีโอ Power point เป็นต้น เพื่อให้อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองสามารถเข้าถึงการใช้ได้อย่างสะดวก และคู่มือต้องมีความทันสมัย
5. ห้องสมุดควรปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการค้นสารสนเทศออนไลน์ ซึ่งอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการเชื่อมต่อทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

6. ห้องสมุดควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์อย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง โดยใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น ทางเว็บไซต์ มหาวิทยาลัย เว็บไซต์ของห้องสมุด หรือทางโซเชียลมีเดีย

7. ห้องสมุดควรจัดให้มีการอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสืบค้นให้กับอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน เพื่อให้สามารถใช้งานข้อมูลออนไลน์ได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประสิทธิภาพ

8. ควรจัดให้มีบุคลากรที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์โดยตรงเพื่อจัดไว้ให้บริการแก่ผู้สนใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1.1 มหาวิทยาลัย

1.1.1 กำหนดนโยบายให้อาจารย์ และบุคลากรใช้งานข้อมูลออนไลน์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การทำผลงานทางวิชาการ/ผลงานความก้าวหน้าสายอาชีพ และการทำวิจัย มีงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย

1.1.2 สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดหาฐานข้อมูลออนไลน์ที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน และการวิจัยของอาจารย์และบุคลากร

1.2 ห้องสมุด

1.1.1 ส่งเสริมความรู้ด้านภาษาต่างประเทศแก่ผู้ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์

1.1.2 ประชาสัมพันธ์การใช้ฐานข้อมูลให้กับอาจารย์และบุคลากร ได้ทราบวิธีการเข้าถึงการใช้งานข้อมูลออนไลน์ในหลากหลายรูปแบบ เช่น ทางเว็บไซต์ อิเล็กทรอนิกส์ เมลล์ เฟซบุ๊กส์ ยูทูปหรือไลน์ รวมทั้งแผนพับ คู่มือการใช้งานข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

1.1.3 ปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มความเร็วในการค้นสารสนเทศออนไลน์

1.1.4 ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการและประเมินผลการใช้งานข้อมูลออนไลน์ทุกปี เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดหาฐานข้อมูลให้ตรง

ตามความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด และเกิดความคุ้มค่าในการบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์

1.1.5 จัดอบรมการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในรูปแบบที่น่าสนใจในเชิงรุก เช่น การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ โดยวิทยากรที่มีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ สนุกสนาน ตามคณะต่าง ๆ

1.1.6 จัดช่องทางในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ภายนอกเครือข่ายของมหาวิทยาลัยเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

1.1.7 จัดบรรณารักษ์บริการให้คำปรึกษา แนะนำในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์และปรับปรุงคู่มือการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้ใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องการประเมินความคุ้มค่าในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2.2 ควรวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษของผู้ใช้บริการทั้งกลุ่มอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยสภาพการใช้และปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการโดยห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และสอดคล้องกับสภาพจริงมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กุลวรีย์ ดิษพรหิรัณยะกุล. (2551). การจัดการฐานข้อมูลออนไลน์ในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเอกชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กลุ่มงานวิทยบริการและและเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2559). รายงานประจำปี 2559. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

- จันทร์เพ็ญ จัวยงรักษ์. (2549). การใช้ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารุวรรณ กันหาโนน. (2557). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงใจ กาญจนศิลป์ และ ขวัญแก้ว เทพวิจิต. (2553). รายงานวิจัยสถาบันเรื่องความ
ต้องการและการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา
บอกรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี. นครราชสีมา: คลังปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ดารณี แซ่ตั้ง. (2549). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์สาขามนุษยศาสตร์ของนิสิต
บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิพวรรณ ขุนแก้ว. (2554). การใช้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ทางด้าน
วิทยาศาสตร์สุขภาพของบุคลากรสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธญา ตันติวราภา. (2551). การใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของ
อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นภา สุยะนนท์. (2554). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และนักศึกษา
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- นัดดาวดี ชาญอนงค์สุข. (2548). การศึกษาปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของ
คณาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิตากร อุดมผล. (2555). พฤติกรรมและปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในสำนัก
วิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- บงกช จันทรัตน์. (2553) . การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มะลิวัลย์ สีน้อย. (2549). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (รายงานการศึกษาอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รสสุคนธ์ ไตรรงค์. (2555). การใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ลำพิ่ง บัวจันอัฐ. (2559). ความคาดหวังของบุคลากรสายวิชาการต่อคุณภาพการบริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- วรรณิดา ดวงมณี และ อนันต์ศักดิ์ พวงอก. (2557). การใช้ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). สถิติการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์. สืบค้น 14 ต.ค. 2560, จาก http://www.uni.net.th/UniNet/reportDB/statistic_using_rfdb.php.
- สุภัททิรา โทณแก้ว. (2557). การใช้ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภารักษ์ เมินกระโทก, จันทรเพ็ญ จุ้ยจรงค์ และมนิสรา สีนปรุ. (2551). รายงานวิจัยสถาบัน เรื่องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

หทัยกานต์ วงศ์สวัสดิ์. (2553). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาสถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Huggard, Hopley S. (2002). Monash library database usage survey. In *E-
volving Information Futures : Proceedings, 11th Biennial
Conference and Exhibition*. 21(3), 297-308.

Maquignaz, L. (2000). Evaluation of a full text periodical database. *LASIE*,
31(4), 66-77.

Pajarillo, E. (2001). The use and evaluation of search databases by
professional nurses: A case study. *The Electronic Library*, 19 (5),
296-306.

Rogers, S. A. (2001). Electronic journals usage at Ohio State University,
College and Research Library, 62 (1), 25-34.

พระราชดำรัสและพรพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระ
พระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ที่จารึกอยู่ในประวัติศาสตร์ของชาวจังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ.2498*
The Royal Speech and Blessing of His Majesty King
Bhumibol Adulyadej the Great (Rama IX) Inscribed in
the History of Si Sa Ket People B.E. 2498

ธัญพงศ์ สารรัตน์**

Thanyapong Sararat

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพระราชดำรัสและพรพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่จารึกอยู่ในประวัติศาสตร์ของชาวจังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ. 2498 จากการศึกษาพบว่า พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมต่อพสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษ พระราชดำรัสและพรพระราชทานแก่พสกนิกรในครั้งนั้นที่ว่า “ต่อแต่นี้ไป ขอให้ความร่มเย็นเป็นสุขจงสลายจากไปจนหมดสิ้น” ไม่เพียงเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่

*บทความนี้เรียบเรียงขึ้นเพื่อน้อมรำลึกสำนักในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และรำลึกถึงเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญของท้องถิ่นศรีสะเกษ เมื่อเมืองศรีสะเกษอยู่ใต้ร่มพระบารมี 60 ปี ในหลวงรัชกาลที่ 9 เสด็จฯ ศรีสะเกษครั้งแรก (พ.ศ.2498 – 2558) ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของเมืองศรีสะเกษตามมาหลายประการ ทั้งนี้ผู้เขียนได้ขานพระปรมายโงยใหม่ของรัชกาลที่ 9 รัชกาลที่ 10 และพระนามาภิไธยใหม่ของพระบรมวงศ์ที่ถูกเฉลิมพระยศในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก วันที่ 5 พฤษภาคม พุทธศักราช 2562 ตามเกณฑ์ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา รวมถึงข้อความที่คัดมาจากเอกสาร เว้นแต่ชื่อเอกสารที่ถูกตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อนหน้านี้แล้ว หรือชื่อเฉพาะในเหตุการณ์นั้นๆ

**อาจารย์, สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

เกี่ยวกับอดีตของจังหวัดศรีสะเกษในสมัยเริ่มต้นก้าวสู่ยุคพัฒนา หากยังสะท้อนถึงพระมหากรุณาธิคุณต่อปวงชนชาวไทย ด้วยเป็นแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาคุณภาพของประชาชน ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้าและยั่งยืน

คำสำคัญ: พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร, พระราชดำรัส, พระพรราชทาน, จังหวัดศรีสะเกษ

Abstract

The purposes of this study were to The Royal Speech and Blessing of His Majesty King Bhumibol Adulyadej the Great (Rama IX) Inscribed in the History of Si Sa Ket People B.E. 2498. The result revealed that His Majesty King Bhumibol Adulyadej the Great (Rama IX) kindly gave His Majesty's boundless and gracious kindness to Si Sa Ket people. The royal speech is "From Now on, Poverty Will Be Forever Gone" and blessing have given at that time were not only considered as the historical evidence on the history of Si Sa Ket province in the beginning period of development but it also reflected His Majesty's boundless and gracious kindness given to Thai people. This royal speech involved with local development and quality development of Thai people that were considered as human resources that were important to develop Thailand in progressing and sustainable.

Keyword: His Majesty King Bhumibol Adulyadej the Great, royal speech, blessing, Si Sa Ket province

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ทรงเป็นผู้มีพระอัจฉริยภาพในหลายประการ ทั้งในด้านพระบรมเดชานุภาพ พระบารมี และพระมหากรุณาธิคุณที่พระราชทานต่อพสกนิกรทั้งมวล ซึ่ง

พระอัจฉริยภาพต่าง ๆ เหล่านี้ยังคงสถิตอยู่ในหัวใจและสำนึกของพสกนิกรของ
ชาวจังหวัดศรีสะเกษอยู่เสมอมา ถึงแม้เหตุการณ์การเสด็จประพาสจังหวัดศรีสะเกษ
ครั้งแรกในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้ผ่านมานานกว่า 60 ปีแล้วก็ตาม

สำหรับชาวจังหวัดศรีสะเกษ การที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้เสด็จพระราชดำเนินมายัง
จังหวัดศรีสะเกษ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้น เนื่องจากยังไม่เคยมี
พระมหากษัตริย์พระองค์ใดได้เคยเสด็จฯ มายังจังหวัดแห่งนี้มาก่อน ดังนั้นการเสด็จ
ประพาสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ใน พ.ศ.2498 จึงนับเป็นครั้งแรกที่พสกนิกรชาวจังหวัด
ศรีสะเกษได้มีโอกาสชื่นชมพระบารมี ดังนั้นทุกแห่งที่ได้เสด็จฯ จึงมีประชาชนจำนวนมาก
ได้มาเฝ้าเพื่อชมพระบารมีของทั้งสองพระองค์ ซึ่งในการเสด็จครั้งนี้ได้สะท้อน
ภาพความทรงจำในพระอัจฉริยภาพด้านพระบารมี และพระอัจฉริยภาพด้านพระมหา
กรุณาธิคุณเป็นสำคัญ

เรื่องราวของพระราชดำริและพรของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ที่พระราชทานแก่พสกนิกร
ชาวจังหวัดศรีสะเกษ อาจไม่มีความสำคัญเลยในประวัติศาสตร์ไทย และใน
ประวัติศาสตร์ชาวจังหวัดศรีสะเกษก็อาจปรากฏข้อความเพียงไม่กี่บรรทัด หรือเพียง
ย่อหน้าเดียว แต่พระราชดำริและพรพระราชทานส่วนหนึ่งส่งผลต่อการสร้างขวัญและ
กำลังใจให้กับพสกนิกรของพระองค์ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นตามมา ดังนั้น
เหตุการณ์นี้จึงควรได้รับความสนใจและให้ความสำคัญมากขึ้นจากคนศรีสะเกษ
ทั้งหลาย เพราะความภูมิใจของคนศรีสะเกษที่มีอยู่ในเวลานี้ และจากการที่เรามีการ
พัฒนาในทุกๆ ด้าน ล้วนมีความสัมพันธ์ไม่มากก็น้อยกับพระราชดำริและพร
พระราชทานใน พ.ศ. 2498

จังหวัดศรีสะเกษ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระบรมชน
กาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 อย่างต่อเนื่อง
ตั้งแต่ พ.ศ. 2497 กล่าวคือ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเด
ชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานภาพยนตร์ส่วนพระองค์ให้

โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดศรีสะเกษ (ศก.2) หรือโรงเรียนสตรีสิริเกศในปัจจุบัน เพื่อนำไปขายเพื่อหารายได้ในการสร้างหอประชุมของโรงเรียนเมื่อ พ.ศ. 2497 ได้เงินทั้งสิ้น 182,000 บาท และได้พระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์สมทบอีก 35,422 บาท ต่อมาในพ.ศ. 2498 เป็นช่วงที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเยี่ยมพสกนิกรที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเสด็จพระราชดำเนินจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น เลย อุดรธานี หนองคาย สกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ ตามลำดับ (เกนหลง สนทวงศ์ ณ ออยุธยา, 2542, น.91) นอกจากนี้ในพ.ศ.2502 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานนามโรงเรียนใหม่ว่าโรงเรียนสิริเกศ (ภราดร ศรีปัญญา; และคนอื่นๆ, 2558ก, น.72) ภายหลังจึงถูกเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนสตรีสิริเกศ” มาจนถึงปัจจุบัน (แหล่งเดิม, น.73)

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จฯ ถึงจังหวัดศรีสะเกษโดยขบวนรถไฟพระที่นั่งเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 เวลา 10.33 นาฬิกา และได้เสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังโรงเรียนสตรีสิริเกศ เพื่อทอดพระเนตรหอประชุมของโรงเรียน ซึ่งพระองค์ท่านได้พระราชทานพระราชทรัพย์และภาพยนตร์ส่วนพระองค์มาขายเพื่อหารายได้ในการก่อสร้าง จากนั้นจึงได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังมณฑลพิธีบริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดตลอดเส้นทางที่รถยนต์พระที่นั่งเสด็จฯ ผ่าน มีพสกนิกรคอยเฝ้าชมพระบารมีอย่างเนืองแน่น และพระราชทานพระราชดำรัสที่เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาจังหวัดให้ยั่งยืน และพระราชดำรัสที่นำประโยชน์อันเกื้อหนุนแก่พสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนการประพฤติปฏิบัติตน ในบทความนี้จะเน้นศึกษาพระราชดำรัส และพระราชทานที่จารึกอยู่ในประวัติศาสตร์ของชาวจังหวัดศรีสะเกษที่เกิดขึ้นในพ.ศ. 2498 และเป็นช่วงที่เริ่มต้นการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากนโยบายของรัฐบาลซึ่งจะสอดคล้องกับพระราชดำรัสและพรของพระองค์ท่านที่สะท้อนถึงแนวพระดำริเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นและการพัฒนาคน ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน (ธัญพงศ์ สารรัตน์, 2561, น.90)

จากกรณีดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้เขียนมีความต้องการที่จะศึกษา สืบค้น เพื่อสำรวจพระราชดำรัสและพรพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเสด็จพระราชดำเนินมาในเขตเมืองศรีสะเกษจากหลักฐานประวัติศาสตร์ต่างๆ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระองค์ท่านที่เคยเสด็จพระราชดำเนินมาในเขตเมืองศรีสะเกษให้ชัดเจนและเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นต่อไป เนื่องจากพระราชดำรัสและพรพระราชทานถือเป็นมงคลสูงสุดสำหรับประชาชนชาวไทย มีझेเฉพาะชาวศรีสะเกษเท่านั้น ถือเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ต่อพสกนิกรทุกหมู่เหล่าในราชอาณาจักร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อสำรวจและศึกษาพระราชดำรัสและพรที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ที่ได้ทรงพระราชทานไว้และมีความเกี่ยวข้องกับการเสด็จพระราชดำเนินมาในเขตจังหวัดศรีสะเกษ และเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 เมื่อครั้งเคยเสด็จพระราชดำเนินมาในเขตจังหวัดศรีสะเกษ และทำให้ประชาชน นักวิชาการ จะได้รับทราบถึงพระมหากรุณาธิคุณของล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 9 ในวงที่กว้างขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) นำเสนอในรูปของการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ซึ่งใช้ข้อมูลการศึกษาค้นคว้าจากหลักฐานชั้นต้น (Primary Sources) และหลักฐานชั้นรอง (Secondary Sources) ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะศึกษาพระราชดำรัสและพรของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ที่ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์ของชาวจังหวัดศรีสะเกษใน พ.ศ.

2498 ซึ่งเป็นช่วงที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษ เป็นครั้งแรก

ผลการศึกษา

พระราชดำรัสที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น พระราชดำรัสของพระบาท

สมเด็จพระบรมชนกนาถิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ที่ปรากฏหลักฐานใน พ.ศ. 2498 คือ พระราชดำรัสที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกนาถิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาต่างๆ จำนวนมาก ทรงมีการบริหารจัดการที่ทำให้โครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้ทรงกำหนดไว้ และแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในการบริหารจัดการของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกนาถิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 อย่างชัดเจน หลักและวิธีการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกนาถิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 สะท้อนให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในด้านการบริหารจัดการ ด้วยทรงมีพระราชวิสัยทัศน์อันยาวไกล ทรงมีภาวะผู้นำสูงในการทรงงาน ทรงสื่อสารกับประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในโครงการเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการบริหารโครงการนั้น ทรงมีการวางแผนยุทธศาสตร์และแผนกลยุทธ์และทรงมีกรอบเวลาในการปฏิบัติตน ก่อนจะพระราชทานโครงการใด จะทรงศึกษาข้อมูลสรุปรายละเอียดอย่างเป็นทางการ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น เอกสารแผนที่ และทรงสอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องในการช่วยพระราชทานความช่วยเหลือได้ตรงตามที่ต้องการ ทรงให้ความสำคัญแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เนื่องจากทรงเน้นการบริหารเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน นอกจากนี้ยังทรงเน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้วย (ปิยนดา บุนนาค; และคณะ, 2554, น.55)

ลักษณะดังกล่าวล้วนเป็นผลจากการเสด็จพระราชดำเนินท้องที่ต่างจังหวัดของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกนาถิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถ

บพิตร รัชกาลที่ 9 ตั้งแต่ทศวรรษ 2490 เป็นต้นมา ดังที่ปรากฏ กลิ่นฟุ้ง ให้ข้อสังเกตว่าในทศวรรษ 2490 การเสด็จท้องที่ต่างจังหวัดมีเป้าหมายเป็นการเสด็จประพาสและเยี่ยมราษฎรเป็นหลัก (ปรากฏ กลิ่นฟุ้ง, 2551, น.45) ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของชนิดา ชิตบัณฑิตย์ที่ว่า โครงการพระราชดำริยุคก่อนกำเนิดเป็นโครงการพระราชดำริด้านสังคมสงเคราะห์ และสื่อมวลชนส่วนพระองค์ และมีการสนับสนุนโครงการพระราชดำริด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ (ชนิดา ชิตบัณฑิตย์, 2550, น.94) เห็นได้จากการพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนในการจัดสร้างหอประชุมโรงเรียนสตรีศรีสะเกษ

จากการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษในวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 ในวโรกาสดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “...ได้ทราบถึงความทุกข์ยากของราษฎรในจังหวัดศรีสะเกษว่าได้รับอุปสรรคนานาประการในการทำมาหากิน รู้สึกเป็นห่วงและขอให้ทุกคนมานะบากบั่นในการหาเลี้ยงชีพ และขอให้รัฐบาลเพิ่มความช่วยเหลือแก่ราษฎรมากขึ้น...”

นอกจากนี้ยังได้พระราชทานพรความว่า “...ต่อแต่นี้ไปขอให้ความแร้นแค้นจสูญสลายจากไปจนหมดสิ้น” ยังความปลื้มปิติแก่มวลประชาราษฎร์ที่มาเฝ้ารับเสด็จเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งแสดงถึงพระเมตตาและพระกรุณาอันล้นพ้นและต่อเนื่องที่ทรงมีต่อประชาชนและพระราชทานแก่ประชาชนอย่างไม่มีเงื่อนไขและไม่จำกัดกาลเวลา

จากนั้น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จฯ โดยรถไฟพระที่นั่งไปยังจังหวัดสุรินทร์เมื่อเวลา 12.20 นาฬิกา (มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 2554, น.70-71)



ภาพที่ 1 เสด็จประพาสจังหวัดศรีสะเกษใน พ.ศ.2498

ที่มา : มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 2550, น.97

จากพระราชดำรัสและพรดังกล่าวได้สะท้อนถึงสภาพท้องถิ่นศรีสะเกษในขณะนั้น เนื่องจากเมื่อหลายสิบปีก่อนมีการเปรียบเทียบในประเทศไทยที่ประชาชนยากจนที่สุด จากการสำรวจปรากฏาคือ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งจังหวัดนี้ยากจนถึงขนาดว่าเด็กต้องกินดินเพื่อความหิว (ทักษ์ เฉลิมเตียรณ, 2548, น.45) ทำนาเป็นอาชีพหลักอาศัยน้ำฝนตามฤดูกาล ปีไหนฝนดีข้าวก็ดี ปีไหนฝนแล้งนาล่ม จ่อมจมกับความยากจน คนหนุ่มสาวใช้แรงงานเข้าเมืองไปหางานรับจ้างชั่วคราวจะกลับมาต่อเมื่อฤดูฝนมาอีกครั้ง นั่นคือศรีสะเกษที่คนส่วนใหญ่เคยรู้จัก แต่สิ่งเหล่านี้กลับได้รับการพัฒนาขึ้นภายหลังนโยบายการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐบาลไทย โดยมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนา (พรานซิส คริปส์, 2551, น. 163)

จากพระราชดำรัสและพรพระราชทานข้างต้น จะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังที่ต่างๆทั่วประเทศอยู่เสมอ เพื่อทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของพสกนิกรอย่างใกล้ชิด เป็นโอกาสให้ได้รับฟังปัญหาความยากลำบาก และอุปสรรคในการประกอบอาชีพของเขาด้วย เมื่อใดที่ทรงทราบ เมื่อนั้นก็จะทรงหาทางแก้ไขไปด้วยการพระราชทานแนวความคิดแก่หน่วยงานราชการและ/หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องใน

หลายๆด้าน ซึ่งเป็นที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่อมา (วชิษฐ เดชกุญชร, บรรณาธิการ, 2549, น. 272)



ภาพที่ 2 แผ่นหินอ่อนสลักจากต้นแบบลายพระหัตถ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เกี่ยวกับการพระราชทานนามโรงเรียน ที่บริเวณประตูทางเข้าโรงเรียนสตรีศรีสะเกษ อำเภอเมืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ

ที่มา : อดิศักดิ์ ระวังวัน 14 กุมภาพันธ์ 2562

การเสด็จพระราชดำเนินไปยังท้องที่ต่างจังหวัดของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ในครั้งนี้เองก็ได้สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับสังคมไทยที่ไม่เคยปรากฏในรัชกาลก่อนหน้านี้อันที่สถานะของสถาบันพระมหากษัตริย์สะท้อนออกมาในพระราชกรณียกิจนี้อย่างชัดเจน ทั้งที่เป็นสถานะภายใต้หลักการของการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 และในเวลาต่อมา อันเป็นสถานะของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พยายามฟื้นฟูขึ้นใหม่หลังรัฐประหาร ค.ศ. 2500 นอกจากนั้น การเสด็จฯท้องที่ต่างจังหวัดยังเป็นที่มาของโครงการพัฒนาชนบทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ก่อให้เกิดความรับรู้อย่างกว้างขวางที่มีบทบาทต่อการพัฒนาของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย (อุทัยทิศ บุญชู, 2536, น.12)

พระราชดำรัสที่เกี่ยวกับการพัฒนาคน นอกจากพระราชดำรัสและพร

พระราชทานจะสะท้อนถึงสภาพท้องถิ่นของศรีสะเกษที่ “แร้นแค้น” เพราะการเพาะปลูกไม่ได้ผลนัก เนื่องจากสภาพดินเป็นดินปนทราย ซึ่งเคยเป็นมานานหลายสิบปี แล้วตั้งแต่ปรากฏในเอกสารของเอเจียน แอมอนิเย ในปี 2438 (เอเจียน แอมอนิเย, 2547, น.41) แล้วพระราชดำริยังแฝงเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาคนจากคำกล่าวที่ว่า “ขอให้ทุกคนมานะบากบั่นในการหาเลี้ยงชีพ และจะได้ขอให้รัฐบาลเพิ่มความช่วยเหลือแก่ราษฎรมากขึ้น” เนื่องจากในทศวรรษ 2490 คนอีสานยังมีการศึกษาในสถาบันต่างๆ ในเกณฑ์ที่แตกต่างจากคนภาคอื่น (วุฒิชัย มูลศิลป์, 2540, น.9) เพราะเหตุนี้การพัฒนาคนจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ รัฐบาลแต่ละสมัยที่ผ่านมาได้เห็นความสำคัญและอนุมัติงบประมาณจำนวนมหาศาลเพื่อพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทำให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถได้รับการศึกษาระดับสูงและนำความรู้มาช่วยกันพัฒนาประเทศ ดังข้อมูลในการเสด็จพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักบัณฑิตของมหาวิทยาลัยต่างๆ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ทรงเน้นย้ำให้นักบัณฑิตของแต่ละมหาวิทยาลัยมีจิตสำนึก ตระหนักถึงการทำงานตอบแทนประเทศชาติและประชาชนผู้เสียภาษีอยู่เสมอ เพราะ “...การที่มีความสำเร็จนี้...ยังมีผู้ขอความช่วยเหลืออีกมากที่ยังรอท่านทางอ้อม..บุคคลนั้น คือ ประชาชนคนไทยทั้งมวล ประชาชนเป็นผู้เสียภาษีอากรให้แก่รัฐ ซึ่งได้นำมาบำรุงการศึกษา..โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาที่ท่านสำเร็จแล้วนี้ ก็ต้องใช้เงินทองมิใช่น้อย...” (ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท, 2550ข, น. 29) และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว “...งานของท่านในอนาคต คืองานสร้างความเจริญมั่นคงของประเทศ เป็นคนให้ซึ่งผูกพันท่านให้ต้องร่วมกันกระทำอยู่ตลอดชีวิต งานนี้จะกระทำสำเร็จได้ก็โดยที่ทุกคนเข้าใจซึ่งถึงคุณของชาติบ้านเมือง และทำงานทุกอย่างด้วยสติ สำนึกถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อส่วนรวม...” (แหล่งเดิม, 2550ข, น.41) ดังกล่าวจะเห็นว่าพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการพัฒนาคนที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ส่วนใหญ่ทรงเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพของคน ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาด้านการศึกษา ประเด็นสำคัญได้แก่ การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ การทำหน้าที่ตอบแทนสังคมและการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม และอาจส่งผลต่อการทำงานและสร้างอาชีพของผู้นั้นทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นต่อมา ดังพระบรมราโชวาท ความตอนหนึ่งว่า “...ขอให้แต่ละคนตั้งใจ และเพียรพยายามนำความรู้ ความคิด และความสามารถมาใช้ในการปฏิบัติตนให้เป็นผล

เป็นความสร้างสรรค์จริงๆ จักได้นำพาตน สังคม และประเทศชาติไปสู่ความเจริญวัฒนา
ได้ด้วยคามมั่นคงและสวัสดิ...” (ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช 2517 – 2519, 2550ค, น.348)

ภายหลังจากการเสด็จฯ ในพ.ศ. 2498 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จฯ ถวายผ้าพระกฐินต้น ณ วัด
ปราสาทเยอเหนือ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษในวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2514 และ
พระราชทานพระพุทธรูปราชูปถัมภ์ให้จังหวัดศรีสะเกษใน พ.ศ. 2533 โดยโปรดเกล้าฯ ให้
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 10 เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยาม
มกุฎราชกุมาร เสด็จฯ แทนพระองค์เพื่อพระราชทานพระพุทธรูปราชูปถัมภ์ รวมถึงการ
พระราชทานหลักเมืองศรีสะเกษในวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2531 และพระราชกรณีย
กิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ คือ การที่พระบาทสมเด็จพระบรม
ชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ทรง
พระราชทานแนวทางในการแก้ปัญหา และการดำรงชีวิตของพสกนิกรไทยทั้งมวล
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเกษตรกรที่ยากไร้ ซึ่งประสบปัญหาภัยธรรมชาติและราคา
ผลผลิตตกต่ำ หนี้สินและความยากจน แนวทางที่ทรงพระราชทาน คือ การดำเนินชีวิต
แบบพอเพียงหรือปรัชญาแบบพอเพียง และแนวทางที่สามารถปรับใช้ได้ในทุกกลุ่ม
อาชีพของสังคมด้วย แต่อย่างไรก็ดี การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรชาวจังหวัด
ศรีสะเกษภายหลังพ.ศ. 2498 (ชนะชัย ผดุงธิตี, 2549, น. 165) และพระมหา
กรุณาธิคุณที่มีต่อพสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษต่างไม่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับพระ
บรมราโชวาท พระราชดำรัส หรือพรพระราชทาน มีเพียงพระบรมราโชวาทในพิธี
พระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ณ
จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดสกลนคร ซึ่งอยู่นอกเหนือขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า
แต่อย่างไรก็ดี ผู้เขียนขอนำมาเสนอในโอกาสต่อไป

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถ
บพิตร รัชกาลที่ 9 ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่สถิตอยู่ในดวงใจของชาวไทยทั้งมวล
รวมทั้งชาวศรีสะเกษ การเสด็จพระราชดำเนินมาจังหวัดศรีสะเกษในแต่ละครั้งยังคง

ประทับอยู่ในความทรงจำของพสกนิกรของชาวศรีสะเกษตลอดมา ผู้เขียนเชื่อว่าคงยังมีผู้คนอีกมากที่อยากจะเล่าถึงความประทับใจ และความซาบซึ้งในพระบารมี พระบรมเดชานุภาพ และพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวล้วนแสดงให้เห็นถึงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ปกเกล้าฯ ชาวศรีสะเกษตลอดมา

วิจารณ์และสรุปผล

พระราชดำรัสและพรพระราชทานที่พระราชทานแก่พสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษในพ.ศ. 2498 สะท้อนถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ในด้านการพัฒนาคนและท้องถิ่น พระองค์ทรงเน้นความสำคัญของการพัฒนาคนและพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา พสกนิกรหรือราษฎรจะต้องอยู่ดีกินดี และมีคุณภาพอย่างมากเพื่อป้องกันขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมในการพระราชทานพระราชดำรัสและพรเพื่อเป็นแนวทางให้พสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษเกิดความรู้ความเข้าใจ และรู้จักพัฒนาตนเองในชีวิตจริง และพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด อันจะนำความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าที่ยั่งยืนมาสู่ประเทศชาติ ทั้งนี้ พระราชดำรัสและพรนี้ได้จารึกอยู่ในประวัติศาสตร์และความทรงจำชาวจังหวัดศรีสะเกษ โดยไม่มีปรากฏในรูปแบบลายลักษณ์และเอกสารของทางราชการ เช่น ประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพุทธศักราช 2493 – 2512 (ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช 2493 – 2512, 2550ก, น.สารบัญ) แต่พระราชดำรัสและพรนี้จะอยู่ในความทรงจำของชาวจังหวัดศรีสะเกษรุ่นแรกเริ่มและส่วนใหญ่มีภูมิสำเนาที่นี้ที่เหตุทวนไฉไม่รู้ลืมด้วยความปลื้มปิติที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณอันเป็นมงคลสูงสุดในฐานะพสกนิกรในท้องถิ่นที่เป็นส่วนหนึ่งขององคาวพทที่ขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความอยู่ดีกินดีของคนในชาติ

อย่างไรก็ตาม เมื่อจังหวัดศรีสะเกษเติบโตขึ้นตามกาลเวลาและปรับเปลี่ยน

ทิศทางการสังคมโลกาภิวัตน์ มีผู้คนเคลื่อนย้ายมาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่มากขึ้น มีการพัฒนาในหลายๆ ด้าน เช่น การเป็นเมืองกีฬา เมืองเกษตร เป็นต้น (มาลัยอักษร ธวัชสุระบาล ผู้ว่าฯ ติดดิน, 2561, น.36-37; และ 100 ภาพฟื้นเรื่องเมืองศรีสะเกษ, 2561, น.42) และทุกวันนี้ศรีสะเกษตื่นขึ้นพ้นจากความเป็นจังหวัดยากจนที่สุดขึ้นมาได้ ผืนนากว่าสามล้านไร่ ผลิตข้าวหอมมะลิที่ดีที่สุดออกสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ หอมกระเทียมศรีสะเกษก็ขึ้นชื่อว่าเป็นผลผลิตชั้นเยี่ยมที่ยังไม่มีที่ใดเทียบได้ พร้อมกับอาชีพใหม่ คือ สวนไม้ผล ผลไม้จากทั่วทุกภาคในประเทศไทยก็สามารถปลูกได้ที่นี้ โดยเฉพาะทุเรียนที่มีรสชาติอร่อยแตกต่างจากที่อื่นๆ ที่มีการปลูกทุเรียน เนื่องจากพื้นที่ปลูกทุเรียนของจังหวัดศรีสะเกษนั้นเป็นดินภูเขาไฟมาก่อนนับร้อยนับพันปี มีแร่ธาตุสูง จึงทำให้ทุเรียนนั้นมีรสชาติอร่อย กรอบนอกนุ่มใน เปลือกบาง และที่สำคัญ กลิ่นจะไม่ฉุนและมีผลไม้อื่นๆ รวมทั้งสวนยางพาราและไร่พริก ศรีสะเกษมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัดมากมาย เป็นเมืองพระเกจิอาจารย์ชื่อดัง เป็นศูนย์กลางเส้นทางการค้าการท่องเที่ยวประตูสู่มรดกโลก นครวัด นครธม (ออกตลอดขอตศรีสะเกษ, 2561, น.13-14; และ ภราดร ศรีปัญญา; และคนอื่นๆ, 2558ข, น.6) การพัฒนาคนและท้องถิ่นจึงเป็นเพียงภารกิจหนึ่งของจังหวัด ผู้คนในท้องถิ่นกลับเผชิญวิกฤตด้านต่างๆ ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นตามพัฒนาการของสังคม บางทีหากชาวจังหวัดศรีสะเกษรวมถึงผู้ที่มาอยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่หวนกลับไปศึกษาพระราชดำริสและพรพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองและท้องถิ่น เพียงเฉพาะที่จารึกอยู่ในประวัติศาสตร์ของชาวจังหวัดศรีสะเกษในอดีต และนำไปลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังตามแนวพระราชดำริแล้ว ปัญหาเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นของชาติที่รัฐบาลทุ่มเทงบประมาณจำนวนมหาศาล แต่ยั้งวนเวียนอยู่ภายในเขาวงกตที่มองไม่เห็นแสงสว่างที่ปลายทาง อาจพบทางออกที่สร้างความหวังให้กับการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศในยุคไทยแลนด์ 4.0 สมดังแนวพระราชดำริของของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ที่ทรงมุ่งหมายให้จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่พัฒนาทั้งเรื่องคน คุณภาพชีวิตของผู้คนและลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่นให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยจะส่งผลพัฒนาชาติโดยรวมด้วย และจังหวัดศรีสะเกษก็จะเป็นท้องถิ่นหนึ่งที่ “ต่อแต่นี้ไป ขอให้ความแน่นแฟ้นจงสูญสลายจากไปจนหมดสิ้น” สมดังพรพระราชทานและพระราชปณิธานในพระบาทสมเด็จพระ

พระบรมชนกาทิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 อย่างแท้จริง

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงถือเป็นการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อจะได้เกิดความเข้าใจข้อมูลที่ถูกต้องตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่อไป

จากการศึกษาพบว่ายังมีประเด็นอื่นๆที่นำไปใช้ศึกษาได้ เช่น การศึกษาในพื้นที่อื่นๆ การศึกษาพระบรมราโชวาทหรือพระราชดำริที่มีต่อสถาบันการศึกษาในช่วงเวลาต่างๆ เช่น พระบรมราโชวาทที่จารึกอยู่ในประวัติศาสตร์ของขามมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษในช่วงเวลาต่างๆ โดยอาจศึกษาจากประวัติศาสตร์นิพนธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อจะได้เข้าใจภาพสะท้อนประวัติศาสตร์ของแต่ละพื้นที่แต่ละเวลาผ่านข้อมูลและหลักฐานประวัติศาสตร์ประเภทพระบรมราโชวาทหรือพระราชดำริได้ดียิ่งขึ้น และการศึกษาอาจขยายพื้นที่ออกไปเป็นระดับภูมิภาค ระดับประเทศ หน่วยงานต่างๆ และสถาบันการศึกษา ฯลฯ หรือศึกษาในบริเวณพื้นที่ที่แคบลงแต่ศึกษาหลายด้านให้ลึกซึ้งและเจาะจงกว่าเดิมก็ได้

เอกสารอ้างอิง

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ. (2550ก). **ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช** พุทธศักราช 2493 – 2512. กรุงเทพฯ: บริษัทเกรย์แมทเทอร์ จำกัด.

_____. (2550ข). **ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช** พุทธศักราช 2513 – 2514. กรุงเทพฯ: บริษัทเกรย์แมทเทอร์ จำกัด.

_____. (2550ค). **ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช** พุทธศักราช 2517 – 2519. กรุงเทพฯ: บริษัทเกรย์แมทเทอร์ จำกัด.

เกนหลง สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2542). **ทำเป็นธรรม**. กรุงเทพฯ : มุลนิธิกิตเวทิน
ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ชนิตา ชิตบัณขิตติย์. (2550). **โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การสถาปนาพระราชอำนาจนาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ทักษ์ เฉลิมเตียรณ (2548). **การเมืองระบบพหุชนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ชนะชัย ผดุงธิตติ. (2549). **พระมหากษัตริย์ นักปกครอง นักกฎหมาย**. กรุงเทพฯ : นิติรัฐ.

อัญยพงศ์ สารรัตน์. (2561). **การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และการพัฒนาเมืองศรีสะเกษ ระหว่าง พ.ศ.2498 – 2530**. ใน เอกสารรวมบทความการประชุมวิชาการระดับชาติด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1 “พลังวัฒนธรรมกับการจัดการชุมชนสู่ความยั่งยืน” วันอังคารที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2561 ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550. ศรีสะเกษ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. หน้าที่ 89 – 106.

ปราการ กลิ่นฟุ้ง (2551). **การเสด็จพระราชดำเนินท้องที่ต่างจังหวัดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พ.ศ. 2493 – 2530**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ปิยนดา บุณนาค; และคณะ. (2554). **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระอัจฉริยภาพในการบริหารจัดการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรานซิส คริปส์ (2551). **สภาพอีสาน**. แปลโดย “ตุลจันทร์”. กรุงเทพฯ : แม่คำผาง.

ภราดร ศรีปัญญา; และคนอื่นๆ. (2558ก). **ศรีสะเกษ จังหวัดของเรา : ประวัติศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม**. อุบลราชธานี : ยงสวัสดีอินเตอร์กรุ๊ป

_____. (2558ข). **ศรีสะเกษ จังหวัดของเรา 2: ภูมิศาสตร์**

การคมนาคมและสิ่งแวดล้อม. อุบลราชธานี: ยงสวัสดีอินเตอร์กรุ๊ป.

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. (2554). **พระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ที่มีตพสกนิกรชาวจังหวัดศรีสะเกษ**. อุบลราชธานี: ยงสวัสดีอินเตอร์กรุ๊ป.

มาลัยอักษรา ธวัช สุระบาล ผู้ว่าฯติดดิน. (2561). กรุงเทพฯ : มปท..

วสิษฐ เดชกุญชร, บรรณาธิการ. (2549). 29 ราชนัย. กรุงเทพฯ : มติชน.

วุฒิชัย มูลศิลป์ (2540). การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

อดุลลิตตชอติศรีสะเกษ. (2561). กรุงเทพฯ : มปท..

อุทัยทิศ บุญชู. (2536). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในอีสานจากนโยบายของรัฐบาล
ระหว่างปี พ.ศ.2434 – 2475. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหา
บัณฑิต). กรุงเทพฯ : ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เอเจียน แอมนียะ. (2547). บันทึกการเดินทางในลาวภาคหนึ่ง พ.ศ. 2438. แปลโดย
ทองสมุทร โดเร; และสมหมาย เปรมจิตต์. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

100 ภาพพื้นเรื่องเมืองศรีสะเกษ. (2561). กรุงเทพฯ : มปท..

แนวทางการพัฒนาการให้บริการ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของ
นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Guidelines for Improving participation in student activities.
Faculty of Humanities and Social Sciences Sisaket Rajabhat

รุ่งทิwa เนื่อนา*

Rungthiwa Nueana

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้การสนทนากลุ่มนักศึกษาและบุคลากร เพื่อให้ได้ข้อมูลแล้วนำไปสรุปประเด็นสำคัญ และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสถิติ โดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับนัยสำคัญ 0.05 และใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบ ผลการศึกษาพบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม / โครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมา ด้านสภาพปัญหาทั่วไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และด้านการให้บริการในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ตามลำดับ ผู้วิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

* เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ให้ระดับความสำคัญของความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 15 คน และเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานหน้างานด้านสโมสรนักศึกษาทั้งหมด 5 คณะ และ 1 หน่วยงาน จำนวน 6 คน ประกอบด้วย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง และงานพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและร่วมหาแนวทางการพัฒนางาน ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา พบว่า 1) นักศึกษาบางส่วนไม่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากไม่ชอบแต่เป็นสิ่งที่นักศึกษาหลีกเลี่ยงไม่ได้ สาเหตุเกิดจากไม่เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ถือว่าไม่ผ่านกิจกรรม จนมีผลกระทบไปสู่การสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาบางส่วนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม 2) ควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายช่องทาง และมีการประชาสัมพันธ์ถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้นักศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรม 3) ควรมีการสำรวจความต้องการของนักศึกษาในการจัดกิจกรรมแต่ละประเภท และ 4) ควรมีการสร้างทัศนคติที่ดีให้กับนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงเน้นถึงประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, การมีส่วนร่วม, กิจกรรมของนักศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the satisfaction of the participate in student activities Faculty of Humanities and Social Sciences Rajabhat Srisaket University 2) To develop the guidelines for participation in student activities Faculty of Humanities and Social Sciences Sisaket Rajabhat University The researcher used the questionnaire as a tool to collect the data. And use the discussion of

student groups and personnel to obtain information and then summarize important issues. And using the data to analyze with statistical program by calculating percentage, mean, standard deviation significant level 0.05 and using a descriptive statistics

Most respondents were satisfied at the high level, which was the result of participation in activities / projects with an average value of 4.24, followed by general problems. With an average of 3.98 and the service of participating in each activity With an average of 3.93, respectively. The researcher found that Student satisfaction level Faculty of Humanities and Social Sciences Sisaket Rajabhat University Giving priority to Satisfied with participation in student activities In the overall picture is at a high level.

From the interviews with the 15 students and 1 staff, who have participated in the activities of the Faculty of Humanities and Social Sciences Sisaket Rajabhat University, and perform duties in all 5 student clubs and 6 departments, including the Faculty of Humanities and Social Sciences, Faculty of Education, Business Administration and Accounting Faculty of Art and Science, College of Law and Government And Student Development Work Sisaket Rajabhat University to inquire about the problem. And to find the ways to develop the work in participation of student activities. Causes, if not participating in any activities. It is considered that they do not pass the activity until there is an impact on the graduation of some students who do not participate in the activity. And should have a public relations about the purpose of the event. For the students to see the importance of participating in activities 3) should have explored the needs of students in each type of activity. The benefits of participating in student activities

Keyword : Development guidelines, participation, student activities

บทนำ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ถือว่า กิจกรรมนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีค่า ก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพ และค่านิยมของนักศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยมีนโยบายมุ่งส่งเสริมนักศึกษาให้มีการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอย่างเพียงพอและหลากหลาย และเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์การบริหารงาน การรับผิดชอบตนเอง และการทำงานร่วมกัน มหาวิทยาลัยจึงสนับสนุนให้มีการส่งเสริมในรูปแบบของชมรม ซึ่งมีอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรม มีกิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมนักศึกษาสัมพันธ์ รวมถึงกิจกรรมกีฬาในระดับมหาวิทยาลัย

กิจกรรมนักศึกษา (student activities) หมายถึง กิจกรรมที่นักศึกษาหรือสถาบันการศึกษาร่วมกันจัดขึ้น ตามความต้องการและความสนใจของนักศึกษา ลักษณะกิจกรรมต้องดี มีประโยชน์ และช่วยในการสร้างเสริมประสบการณ์ตรงให้กับนักศึกษานอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียนตามปกติ เพื่อพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์พร้อมด้านความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ สุขภาพกาย มีทักษะชีวิต และต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา ส่วนการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของบุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง (สำเนา ขจรศิลป์, 2542)

จากความหมายข้างต้น กิจกรรมนักศึกษาและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา ของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษามาโดยตลอด ด้วยการบริหารงานอย่างเป็นระบบของคณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรภายในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มุ่งมั่นดำเนินงานเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีความพร้อมและความเข้มแข็ง ในฐานะคนของพระราชอาและเข้ารับใช้ของแผ่นดิน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มุ่งหวังที่จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำในภูมิภาค เป็นที่พึ่งทางวิชาการของท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศชาติอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้วิจัย

จึงมีความต้องการที่จะศึกษาถึงความต้องการของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา เพื่อเป็นการศึกษาสภาพของการจัดกิจกรรม ปัญหาที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา และเพื่อหาแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษาได้ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนามีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ทั้งหมด 9 สาขาวิชา ชั้นปีที่ 1-4 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนักศึกษา จำนวน 321 คน โดยใช้สูตรการหากลุ่มตัวอย่าง ประชากรของ Yamane (Yamane, 1973 : 725) และกำหนดค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% เกี่ยวกับการสุ่มตัวอย่าง หรือยอมให้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวนทั้งหมด 321 คน พบว่าส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 73.83 เพศชาย จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 26.16 แยกตามสาขาวิชา มีจำนวนทั้งหมด 9 สาขาวิชา ส่วนมากเป็นสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 24.92 สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 16.19 สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 15.57 สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 11.21 สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10.59 สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.85 สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.29 และสาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.73 และแยกตามชั้นปีของนักศึกษา นักศึกษาส่วนมากศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 37.38 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 35.51 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.09 ตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านสภาพปัญหาทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน พบมากที่สุด คือ นักศึกษาได้รับความรู้ ได้ความคิดจากการเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.38 รองลงมา คือ นักศึกษาได้พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ค่าเฉลี่ย 4.30 นักศึกษามีความสามัคคีจากการได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ค่าเฉลี่ย 4.19 นักศึกษารู้จักการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ค่าเฉลี่ย 4.17 นักศึกษามีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 4.15 และ

นักศึกษาได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงของสังคมเมืองและชนบท เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 3.25 ตามลำดับ

2.2 ด้านบริการในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านบริการในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง พบมากที่สุด คือ มีการให้บริการตามลำดับก่อนหลัง ค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมา คือ การให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว ค่าเฉลี่ย 4.10 การให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร ค่าเฉลี่ย 4.04 ระยะเวลาในการให้บริการมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.94 การดูแลเอาใจใส่ กระตือรือร้น เต็มใจให้บริการ ค่าเฉลี่ย 3.89 และการให้คำแนะนำและตอบข้อซักถามอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย 3.32 ตามลำดับ

2.3 ด้านผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม / โครงการ

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม / โครงการ พบมากที่สุด คือ ด้านของการได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความบันเทิงในการเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.49 รองลงมา คือ นักศึกษามีส่วนร่วมและมีทักษะการทำงานเป็นทีม ค่าเฉลี่ย 4.44 นักศึกษาได้รับความรู้ได้ความคิดจากการเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.38 นักศึกษาได้พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ค่าเฉลี่ย 4.30 นักศึกษามีความสามัคคีจากการได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ค่าเฉลี่ย 4.19 นักศึกษารู้จักการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ค่าเฉลี่ย 4.17 นักศึกษามีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 4.15 และนักศึกษาได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงของสังคมเมืองและชนบทเพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 3.25 ตามลำดับ

วิจารณ์และสรุปผล

1. ด้านสภาพปัญหาทั่วไป

ด้านสภาพปัญหาทั่วไป พบว่านักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ นักศึกษาส่วนมากมีความพึงพอใจในรูปแบบของการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.26 อยู่ในระดับมาก รองลงมา

สิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.20 อยู่ในระดับมาก สถานที่ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งมีความเหมาะสมค่าเฉลี่ย 3.85 อยู่ในระดับมาก เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.82 อยู่ในระดับมาก และการประชาสัมพันธ์ กิจกรรม / โครงการแต่ละครั้ง ค่าเฉลี่ย 3.77 อยู่ในระดับมากตามลำดับ

โดยภาพรวมแล้วพบว่า นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีความพึงพอใจด้านสภาพปัญหาทั่วไปของการจัดกิจกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ค่าเฉลี่ย 3.98 อยู่ในระดับมาก

2. ด้านบริการในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง

ด้านบริการในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง พบว่า นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ นักศึกษาส่วนมากมีความพึงพอใจการให้บริการตามลำดับก่อนหลัง ค่าเฉลี่ย 4.30 อยู่ในระดับมาก รองลงมาให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว ค่าเฉลี่ย 4.10 อยู่ในระดับมาก ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร ค่าเฉลี่ย 4.04 อยู่ในระดับมาก ระยะเวลาในการให้บริการมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.94 อยู่ในระดับมาก การดูแลเอาใจใส่กระตือรือร้น เต็มใจให้บริการ ค่าเฉลี่ย 3.89 อยู่ในระดับมาก และการให้คำแนะนำและตอบข้อซักถามอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย 3.32 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

โดยภาพรวมแล้วพบว่า นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีความพึงพอใจด้านบริการในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง ค่าเฉลี่ย 3.93 อยู่ในระดับมาก

3. ด้านผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม / โครงการ

ด้านผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม / โครงการ พบว่า นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ นักศึกษาส่วนมากมีความพึงพอใจในด้านของการได้รับความสนุกเพลิดเพลิน ความบันเทิงในการเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.49 อยู่ในระดับมาก รองลงมา นักศึกษามีส่วนร่วมและมีทักษะการทำงานเป็นทีม ค่าเฉลี่ย 4.44 อยู่ในระดับมาก นักศึกษาได้รับความรู้ ได้ความคิดจากการเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ย 4.38 อยู่ในระดับมาก นักศึกษาได้พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ค่าเฉลี่ย 4.30 อยู่ในระดับมาก นักศึกษามีความสามัคคี

จากการได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ค่าเฉลี่ย 4.19 อยู่ในระดับมาก นักศึกษารู้จักการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมาก นักศึกษามีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก และนักศึกษาได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงของสังคมเมืองและชนบทเพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ย 3.25 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

โดยภาพรวมแล้วพบว่า นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีความพึงพอใจด้านผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม / โครงการ ค่าเฉลี่ย 4.24 อยู่ในระดับมาก

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการสำรวจความต้องการเบื้องต้นของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ควรมีระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง
3. ควรมีการจัดทำคู่มือในการจัดกิจกรรม เพื่อลดการตอบข้อซักถามที่ต้องปฏิบัติทุกปี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานการศึกษา
2. ควรมีการประเมินผล และสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- รำไพ เมฆาวิบูลย์. (2544). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจกรรม
นักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพ.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2525). หลักการกิจการนักศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- _____. (2539). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 1: พื้นฐานและบริการนักศึกษา.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- สมชาย บุญญบาล. (2541). ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาต่อการจัด
กิจกรรมนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลส่วนกลาง. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- สมบูรณ์ ตะปินา. (2529). การศึกษาทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับงาน
กิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครู ภาคใต้. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- โสภณ อรุณรัตน์. (2542). สภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินการด้าน
กิจกรรมนักศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุกษะสรวาด วงหาจัก. (2552). ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานกิจการ
นักศึกษา วิทยาลัยครูปากเซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
ชลบุรี:มหาวิทยาลัยบูรพา.

แนวทางการพัฒนาการให้บริการ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของ
นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Service Development Guidelines Student Loan Fund Faculty of
Humanities and Social Sciences Sisaket Rajabhat University

นงนุช แสงพุกกะ*

Nongnuch Saengpruek

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการให้บริการงาน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของนักศึกษาผู้กู้รายเก่า คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนา งาน ด้านการให้บริการงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของนักศึกษาผู้กู้ รายเก่า คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยผู้วิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาผู้กู้รายเก่า ประจำปีการศึกษา 2559 และบุคลากร ภาภายในมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานที่งานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำนวน 5 คณะ ดังนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี และวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มีนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 201 คน และบุคลากรผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้การสัมภาษณ์ นักศึกษา และบุคลากร เพื่อให้ได้ข้อมูลแล้วนำไปสรุปประเด็นสำคัญ และนำข้อมูลไป วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสถิติ โดยคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ระดับนัยสำคัญ 0.05 และใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบผลการศึกษา

* เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 201 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 78.10 เพศชาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 21.89 สาขาวิชาที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.39 รองลงมาคือ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 42.39 อาชีพผู้ปกครองของนักศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 57.71 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง 5,001-10,000 บาท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 42.28 รองลงมาคือ 10,001-15,000 บาท จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 รองลงมา ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงานงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ด้านการให้บริการของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่งานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ด้านระบบสารสนเทศของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนางานด้านการให้บริการงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของนักศึกษาผู้ถูกรายเก่า สรุปได้ ดังนี้ 1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชาสัมพันธ์ ที่หลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์มหาวิทยาลัย เว็บไซต์ของคณะฯ เฟสบุ๊ก บอร์ดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารงานกองทุน หรือบันทึกข้อความแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร และ 2) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรได้รับการฝึกอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง สามารถให้คำแนะนำ และตอบข้อซักถามได้ถูกต้อง และตรงประเด็น

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนาการให้บริการ, กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, ความพึงพอใจ, การศึกษา

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the satisfaction of providing loans for education (SLF). The participants were the old borrower students who study at the Faculty of Humanities and Social Sciences Srisaket Rajabhat University 2) To study guidelines for job development For the provision of educational loan fund services. The researcher collected data from students who were the old borrowers in Academic Year 2016 and 5 university staffs who loan the fund for education. The 5 university staffs were from Faculty of Humanities and Social Sciences, Faculty of Education, Faculty of Liberal Arts and Science, Faculty of Business Administration and Accounting, and the College of Law. There were 201 students who participated in answer the questionnaire and 5 persons who provided information. The researcher used the questionnaire as a tool to collect data. An interview also used with students and university staff to obtain information and then summarize important issues. By using the data to analyze with the statistical program by calculating a percentage, mean, standard deviation, The results are significance level 0.05 and using descriptive statistics to study the results can be summarized as follows.

First, general information of 201 respondents found that most of them were female, 157 persons, accounting for 78.10%, male 44 persons, accounting for 21.89%. The most questionnaire was given to 43 community development programs, 21.39%, followed by Business English 41 people, accounting for 42.39 percent. In the point of parents' occupation, most of them were the farmers equal to 116 people, accounting for 57.71 percent, followed by a general employee of 38 people, accounting for 18.90 percent. The average monthly income of

parents is 5,001-10,000 baht, 85 people, representing 42.28 percent. Followed by 10,001-15,000 baht, 67 people, representing 33.33 percent. Most respondents were satisfied with the high level, namely public relations, information on the loan fund for education (SLF), With an average value of 4.05, followed by the process of working money fund. Educational loan (SLF) Has an average value of 3.74. The service of personnel who perform duties for the Education Loan Fund (SLF) 3.68, the changing of the system of loan funds for education with an average of 3.68, respectively.

Guidelines for the development of the provision of educational loan fund services of the former borrower students can be summarized as follows: 1) Responsible staff or related agencies should provide public relations in various channels such as university websites, faculty website, Facebook, Public relations information, fund work information or record a written notice. The responsible officer or related agencies should receive short-term training on educational lending funds in performing duties, thus they can give advice and answer questions correctly.

Keyword: Guidelines for the development of services, educational loan funds, satisfaction, education

บทนำ

การศึกษา คือ อนาคตที่มั่นคงของชาติ สถาบันการศึกษาทุกแห่ง จึงได้มีการสนับสนุนการศึกษา ผ่านบริการสินเชื่อเพื่อการศึกษาต่อภายในประเทศ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาต่อในประเทศ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าตำรา และค่าอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ และการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชีพในอนาคต ทางภาครัฐบาลจึงได้มุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือ การพัฒนา “คน” โดยรัฐบาลมีนโยบายที่ต้องการส่งเสริมให้

บุคลากรของชาติได้มีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน จึงได้มีการจัดตั้งโครงการ “กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา” (กยศ.) ขึ้นโดยเริ่มต้นโครงการมา ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2538 ในสมัยนายชวน หลีกภัย (นายกรัฐมนตรี) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติใน คราวประชุมเมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2538 เห็นชอบหลักการโครงการดังกล่าว ใน ลักษณะเงินทุนหมุนเวียนตามนัยมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 เริ่มให้นักเรียน นักศึกษากู้ยืมครั้งแรก ตั้งแต่ปีการศึกษา 2539

ต่อมา จึงได้มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541” มีผลทำให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยอยู่ในกำกับดูแลของกระทรวงการคลังมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ให้เงินกู้ยืมเพื่อ การศึกษาแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้กู้ยืม สำหรับเป็นค่า เล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพ ระหว่างศึกษา ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นการช่วยแบ่งเบา ภาระด้านการเงินของผู้ปกครอง และเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ โดยรวม โดยทางกองทุนฯ (กยศ.) มุ่งหวังว่าผู้กู้ยืมจะสามารถเล่าเรียนได้สำเร็จ ตามหลักสูตร สามารถมีงานทำ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมถึงมี จิตสำนึกในการชำระหนี้คืนเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่รุ่นต่อไป ทั้งนี้หลังจาก ผู้กู้ยืมเงินกองทุนฯ (กยศ.) สำเร็จการศึกษา หรือเลิกกู้ยืมติดต่อกันเป็นระยะเวลา 2 ปี ผู้กู้ยืมมีหน้าที่ในการชำระหนี้คืนตามกฎหมาย ผู้กู้จะต้องนำเงินมาชำระหนี้ โดยเงิน กู้ยืมเพื่อการศึกษา จะมีระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี นับจากที่ผู้กู้ยืมเงินสำเร็จการศึกษา หรือเลิกศึกษา ซึ่งผู้กู้จะต้องชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อปี เป็นระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดชำระหนี้ โดยมีกำหนดระยะเวลา และ อัตราร้อยละของเงินต้นที่ต้องชำระ ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เป็นสถาบันอุดมศึกษา ของภาครัฐ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนในระดับ ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้ ปรับปรุงพัฒนาระบบการให้บริการต่าง ๆ รวมถึงระบบงานกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ ต้องให้บริการแก่นักศึกษาที่มีความประสงค์จะกู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา

เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็ว และเป็นที่พึงพอใจของนักศึกษาในการได้รับการบริการเพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) กำหนด นักศึกษาสามารถได้รับข้อมูลข่าวสารการกู้ยืมเพื่อการศึกษาในแต่ละภาคเรียน ซึ่งทางมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้แยกการดำเนินงานตามสังกัดแต่ละคณะและสาขาวิชา เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้มีการจัดสรรให้มีเจ้าหน้าที่ ที่รับผิดชอบงานกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ไว้ให้บริการนักศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้คำแนะนำ ดูแลนักศึกษา เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินโดยเฉพาะ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้บริการของงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน ด้านการให้บริการ ด้านระบบสารสนเทศ และด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทราบความพึงพอใจของนักศึกษาและนำผลจากการศึกษาในครั้งนี้ มาพัฒนาปรับปรุงหาแนวทาง การให้บริการได้รับความถูกต้องตามระเบียบ รวดเร็ว และจะได้พัฒนางาน พัฒนาระบบของการให้บริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการให้บริการงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของนักศึกษาผู้กู้รายเก่า คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนางาน ด้านการให้บริการงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของนักศึกษาผู้กู้รายเก่า คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการให้บริการ กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาผู้กู้รายเก่า คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 404 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักศึกษาผู้กู้รายเก่า คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ประจำปีการศึกษา 2559 ทั้ง 9 สาขาวิชา จำนวน 201 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krecie & Morgan) ในการประมาณค่าสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดให้สัดส่วน เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 55% และระดับความเชื่อมั่น 95%

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาผู้กู้รายเก่า ประจำปีการศึกษา 2559 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 78.10 และเพศชาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 21.89

ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.39 และ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.39 ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 57.71 และ ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90 ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เดือนละ 5,001-10,000 บาท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 42.28 และ มีรายได้ เดือนละ 10,001-15,000 บาท จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจต่อการให้บริการ กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ แต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) ด้านของมาตรฐานการ

คัดเลือกการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 4.07 รองลงมา 2) คือ ระยะเวลาในการขอกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 4.02 3) การมีระเบียบขั้นตอนในการขอกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 3.68 4) มีระบบขั้นตอนการจ่ายเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 3.35 และ 5) ความเพียงพอหรือความเหมาะสมต่อวงเงินกู้ที่นักศึกษาได้รับ ค่าเฉลี่ย 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.2 ด้านการให้บริการ

กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านการให้บริการ เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) ด้านการมีวัสดุ หรืออุปกรณ์รองรับในการดำเนินงานการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ยศ.) เช่น คอมพิวเตอร์ ปริ้นเตอร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.88 รองลงมา 2) เจ้าหน้าที่ที่มีการอธิบายให้ความรู้แก่นักศึกษา ก่อนการเข้าใช้งานระบบ การกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ยศ.) เช่น บอกวิธีการเข้ายืนยันระบบ กรอกข้อมูลในระบบ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.85 3) เจ้าหน้าที่บริการให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 3.56 และ 4) การกำหนดวัน เวลา และสถานที่นัดหมายหรือให้บริการเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.3 ด้านระบบสารสนเทศ

กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านระบบสารสนเทศ เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) ด้านของการค้นหาหรือเข้าถึง ข้อมูลที่ต้องการได้ทันที ค่าเฉลี่ย 3.88 รองลงมา 2) ความต่อเนื่องในการให้บริการ ค่าเฉลี่ย 3.95 3) การใช้งานของระบบงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) มีระบบที่ใช้งานง่ายและไม่ซับซ้อน ค่าเฉลี่ย 3.74 และ 4) ระบบมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ค่าเฉลี่ย 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.)

กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ศรีสะเกษ ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) นักศึกษาส่วนมากมีความพึงพอใจ ในการติดประกาศความเคลื่อนไหวของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 4.14 รองลงมา 2) เจ้าหน้าที่ที่มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ค่าเฉลี่ย 3.96 ตามลำดับ

จากการศึกษา ความพึงพอใจต่อการให้บริการงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) ของนักศึกษาผู้กู้รายเก่า ประจำปีการศึกษา 2559 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยสรุปเป็นรายด้านพบว่า

วิจารณ์และสรุปผล

1. ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน

พบว่า ส่วนมากมีความพึงพอใจในด้านของมาตรฐานการคัดเลือกการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 4.07 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือระยะเวลาในการขอกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 4.02 อยู่ในระดับมาก การมีระเบียบขั้นตอนในการขอกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 3.68 อยู่ในระดับมาก มีระบบขั้นตอนการจ่ายเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 3.35 อยู่ในระดับมาก และความเพียงพอหรือความเหมาะสมต่อวงเงินกู้ที่นักศึกษาได้รับ ค่าเฉลี่ย 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

โดยภาพรวมแล้วพบว่า นักศึกษาผู้กู้รายเก่า ประจำปีการศึกษา 2559 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีความพึงพอใจด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ย 3.74 อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการให้บริการ

พบว่า ส่วนมากมีความพึงพอใจในด้านการมีวัสดุ หรืออุปกรณ์รองรับในการดำเนินงาน การกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ยศ.) เช่น คอมพิวเตอร์ ปริ้นเตอร์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.88 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่มีการอธิบายให้ความรู้แก่นักศึกษาก่อนการเข้าใช้งานระบบ การกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ยศ.) เช่น บอกวิธีการ

เข้ายื่นยันระบบ กรอกข้อมูลในระบบ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.85 อยู่ในระดับมาก เจ้าหน้าที่ให้บริการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 3.56 อยู่ในระดับมาก และ การกำหนดวัน เวลา และสถานที่นัดหมายหรือให้บริการเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

โดยภาพรวมแล้วพบว่า นักศึกษาผู้กู้รายเก่า ประจำปีการศึกษา 2559 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีความพึงพอใจด้านการให้บริการ ค่าเฉลี่ย 3.68 อยู่ในระดับมาก

3. ด้านระบบสารสนเทศ

พบว่า ส่วนมากมีความพึงพอใจในด้านของการค้นหาหรือเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ทันที ค่าเฉลี่ย 3.88 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความต่อเนื่องในการให้บริการ ค่าเฉลี่ย 3.95 อยู่ในระดับมาก การใช้งานของระบบงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) มีระบบที่ใช้งานง่าย และ ไม่ซับซ้อน ค่าเฉลี่ย 3.74 อยู่ในระดับมาก และระบบมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ค่าเฉลี่ย 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

โดยภาพรวมแล้วพบว่า นักศึกษาผู้กู้รายเก่า ประจำปีการศึกษา 2559 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีความพึงพอใจด้านระบบสารสนเทศ ค่าเฉลี่ย 3.68 อยู่ในระดับมาก

4. ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.)

พบว่า ส่วนมากมีความพึงพอใจในด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) นักศึกษาส่วนมากมีความพึงพอใจ ในการติดประกาศความเคลื่อนไหวของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 4.14 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือเจ้าหน้าที่มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ค่าเฉลี่ย 3.96 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

โดยภาพรวมแล้วพบว่า นักศึกษาผู้กู้รายเก่า ประจำปีการศึกษา 2559 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีความพึงพอใจด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ยศ.) ค่าเฉลี่ย 4.05 อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ของหลักเกณฑ์ และคุณสมบัติที่นำไปสู่กระบวนการคัดเลือก ให้มีประสิทธิภาพตามนโยบายของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)
2. ควรศึกษาและเปรียบเทียบระหว่างผู้กู้รายเก่าและผู้กู้รายใหม่ ในการทำวิจัยครั้งต่อไป
3. ควรมีการประเมินผล และสำรวจ ความพึงพอใจของนักศึกษาที่กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาทุกครั้งที่มีการให้บริการ เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงการทำงานของงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ได้

เอกสารอ้างอิง

- ชัยญา กลิ่นบุบผา. (2557). พฤติกรรมการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานการวิจัยในวิชาแบบฝึกหัด 751409, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มณี โพธิเสน. (2543). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโพธิเสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. รายงานค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาริธร ประวิตวงศ์. (2545). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสถานพยาบาล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ บทความหรือบทความวิจัย (Instructions for Authors)

วารสารวิชาการมนุษยและสังคมมีนโยบายในการส่งเสริม เผยแพร่ เชื่อมโยง และกระตุ้นการผลิต ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยรูปแบบผลงานที่วารสารจะรับพิจารณา มี 2 ประเภท คือ บทความวิชาการ และบทความวิจัย

บทความวิชาการและบทความวิจัยที่จะนำมาตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมนุษยและสังคมนี้ จะได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (Peer Review) ก่อน เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

เงื่อนไขการส่งผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์

1. ผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์ จะต้องมีการ งานทบทวนความรู้เดิมและเสนอความรู้ใหม่ที่ทันสมัยรวมทั้งข้อคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. ผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์ ต้องไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาวารสารใด ๆ หากบทความได้รับการอนุมัติการตีพิมพ์แล้ว ผู้นิพนธ์บทความไม่ได้ปรับแก้เพื่อให้ได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนท่านละ 1,000 บาท
3. หากผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ก่อนส่งบทความมายังกองบรรณาธิการ
4. หากผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์เป็นงานแปลหรืองานที่เรียบเรียงมาจากภาษาต่างประเทศต้องมีหลักฐานการอนุญาตให้ตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์
5. ผู้นิพนธ์จะได้รับวารสารจำนวน 2 เล่ม ภายใน 1 เดือนหลังจากวารสารเผยแพร่แล้ว และกองบรรณาธิการมีสิทธิ์นำบทความดังกล่าวไปเผยแพร่ในวารสารฉบับออนไลน์โดยไม่ต้องแจ้งผู้นิพนธ์อีก

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม จัดพิมพ์โดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เป็นวารสารวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จัดทำขึ้นฉบับที่ 1 ปีที่ 1 ในปี พ.ศ.2560 การจัดพิมพ์ได้จัดพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และทัศนะทางวิชาการและงานวิจัยของนักวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเป็นแหล่งนำเสนอผลงานวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมทั้งนักวิชาการจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เช่น สังคม ภาษา ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วรรณกรรม ชุมชนท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการธรรมาภิบาล เป็นต้น ฯลฯ

วิธีการจัดส่งบทความ

ท่านสามารถส่งบทความได้ 2 วิธี

1. ส่งแบบเสนอผลงานวิชาการและไฟล์ข้อมูลบทความมาทางอีเมล
huso_journal@outlook.co.th
2. ส่งแบบเสนอผลงานวิชาการและไฟล์ข้อมูลบทความที่กองบรรณาธิการวารสารมนุษยและสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 319 ต.โพธิ์ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ 33000 โทรศัพท์:0-9332-77303 โทรสาร:0-4564-3607 website:<http://huso.sskru.ac.th/main2014/> สำหรับบทความที่ผ่านการกลั่นกรองแล้ว จะได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสารเพื่อเผยแพร่ต่อไป

รูปแบบการเขียนบทความวิจัย

1. คำร้องเพื่อขอรับการพิจารณาตีพิมพ์ จำนวน 1 ชุด

หากเป็นนักศึกษาที่ส่งบทความที่เป็นวิทยานิพนธ์ ต้องผ่านการตรวจสอบเบื้องต้น และลงลายมือชื่อที่ปรึกษาหลัก

2. องค์ประกอบของบทความวิจัย มีดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title)

ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเริ่มต้นจากภาษาไทยตามด้วย ภาษาอังกฤษ

2.2 ชื่อผู้แต่ง (Authors)

ระบุชื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในบทความวิจัยทุกคน พร้อมระบุตำแหน่งทาง วิชาการ หน่วยงานหรือสถาบันที่สังกัด หากเป็นนักศึกษาให้ระบุระดับการศึกษา สาขาที่ ศึกษาและสถาบันที่

2.3 บทคัดย่อ (Abstract)

ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษความยาวประมาณ 300 คำ หรือ 20 บรรทัด ให้มีบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนภาษาอังกฤษตอนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษมีคำสำคัญ (Keywords) ประมาณ 3-4 คำ

2.4 บทนำ (Introduction)

เป็นส่วนของเนื้อหาครอบคลุมความสำคัญ ความเป็นมาของปัญหาในการ วิจัย โดยมีความยาวประมาณ 40 บรรทัด

2.5 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย (Research Methodology)

ให้ระบุตัวแปร หรือแนวคิดในการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ ใช้ในการวิจัย วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.6 ผลการศึกษา (Result)

ระบุผลที่พบตามลำดับหัวข้อของการศึกษาอย่างชัดเจน ให้ได้ใจความ ถ้ามี ตาราง ตัวเลข ตัวแปรมาก อาจจะใช้คำบรรยายแทน

2.7 วิเคราะห์และสรุปผล

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

2.8 เอกสารอ้างอิง

ตัวอย่างการอ้างอิงท้ายข้อความ

.....ข้อความ.....(ชื่อ//สกุลผู้แต่งชาวไทย,/ปีที่พิมพ์,/เลขหน้า)

.....(สมุล รัตตากร, 2550, นน.11-12)
.....(สุวิมล เพชรใส, 2553, น.16)
.....(kidd, 1987, pp.15-16)

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงกรณีที่เป็นหนังสือ

ไชยยง รุจจนเวท. (2530). 20 ปีสวนสมุนไพร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ : บริษัทไปยาลใหญ่ ศรีเอทีพีเฮาส์.

Stebbing, L. (1993). Quality Assurance: The Route to Efficiency and Competitiveness. (3 rded). New York: Ellis Horwood.

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงกรณีที่เป็นวารสาร

กรัณทรัตน์ บุญช่วยธนาสิทธิ และจุฑารัตน์ เสรีวัตร. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม

การส่งเสริมสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยในนักศึกษา คณะการแพทย์

แผนตะวันออกมหาวิทยาลัยรังสิต. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 มกราคม-เมษายน 2553.

หน้าที่ 76-80.

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงกรณีที่เป็นวิทยานิพนธ์

ธัญพร วนิชอุทธา. (2550). การจัดการความรู้ในชุมชน : กรณีศึกษาด้านการจัดการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดสมุทรสงคราม. (วิทยานิพนธ์

ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

3. การส่งบทความ

จัดพิมพ์ 1 ชุด พร้อมแผ่น CD ส่งที่ สำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ถนนไทยพันทา ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดศรีสะเกษ 33000 หรือส่งไฟล์เอกสารที่ อีเมล: ส่งไฟล์เอกสาร word และ PDF มาที่
e-mail : huso_journal@outlook.co.th

4. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์

ต้องผ่านการกลั่นกรองโดยกองบรรณาธิการกลั่นกรองบทความ และผู้เชี่ยวชาญ
ประเมินบทความ(Peer Review)ก่อนการตีพิมพ์

รูปแบบการเขียนบทความ

ชื่อเรื่อง ภาษาไทย..... (THSarabunPSKขนาด16pt. หนา)

ชื่อเรื่อง ภาษาอังกฤษ.....(THSarabunPSKขนาด16pt. หนา)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย.....(THSarabunPSK ขนาด14pt. ปกติ) ชื่อผู้นิพนธ์

ภาษาอังกฤษ.....(THSarabunPSK ขนาด14pt. ปกติ

เว้น 1 บรรทัด

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. หนา)

เว้น 1 บรรทัด

(เนื้อหา TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. ปกติ)

.....

.....

เว้น 1 บรรทัด

คำสำคัญ: (TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. หนา)

เว้น 1 บรรทัด

(เนื้อหา TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. ปกติ)

.....

.....

เว้น 1 บรรทัด

Abstract (TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. หนา)

เว้น 1 บรรทัด

(เนื้อหา TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. ปกติ)

.....

.....

เว้น 1 บรรทัด

Keyword: (TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. หนา)

เว้น 1 บรรทัด

(เนื้อหา TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. ปกติ)

.....
.....

เว้น 1 บรรทัด

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. หนา)

เว้น 1 บรรทัด

(เนื้อหา TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. ปกติ)

.....
.....

เว้น 1 บรรทัด

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย (TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. หนา)

เว้น 1 บรรทัด

(เนื้อหา TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. ปกติ)

.....
.....

เว้น 1 บรรทัด

ผลการศึกษา TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. หนา)

เว้น 1 บรรทัด

(เนื้อหา TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. ปกติ)

.....
.....

เว้น 1 บรรทัด

วิจารณ์และสรุปผล (TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. หนา)

เว้น 1 บรรทัด

(เนื้อหา TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. ปกติ)

.....

.....

เว้น 1 บรรทัด

เอกสารอ้างอิง (TH SarabunPSK ขนาด 16 pt. หนา)

เว้น 1 บรรทัด

(เนื้อหา TH SarabunPSK ขนาด 14 pt. ปกติ)

.....

.....

**แบบเสนอผลงานวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมนุษยและสังคม
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ**

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ข้าพเจ้า (ชื่อ-สกุล).....

(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งทางวิชาการ(โปรดระบุ)

☐ ศาสตราจารย์

☐ รองศาสตราจารย์

☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

☐ ดร.

☐ อาจารย์

☐ อื่นๆ ระบุ.....

☐ นาย

☐ นางสาว

☐ นาง

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์(ที่ติดต่อได้)

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-mail.....

มีความประสงค์ขอส่งผลงานวิชาการ เรื่อง:

ชื่อผลงาน

(ภาษาไทย).....

.....

ชื่อผลงาน

(ภาษาอังกฤษ).....

.....

ประเภทของผลงานวิชาการ

☐ บทความวิจัย

☐ บทความวิชาการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผลงานนี้

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่ระบุชื่อในผลงาน

ผลงานนี้ยังไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่นๆอีก นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งผลงานต้นฉบับนี้ มายังกองบรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

.....ลายมือชื่อเจ้าของบทความ

(.....)

วันที่.....

แบบรับรองบทความวิจัย
จากปริญญานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษย์และสังคม มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏศรีสะเกษ

ข้าพเจ้า (ชื่อ-สกุล).....

(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งทางวิชาการ(โปรดระบุ)

☐ ศาสตราจารย์

☐ รองศาสตราจารย์

☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

☐ ดร.

☐ อาจารย์

☐ อื่นๆ ระบุ.....

☐ นาย

☐ นางสาว

☐ นาง

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์(ที่ติดต่อได้)

.....

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-mail.....

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบบทความวิจัยจากปริญญานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง:

ชื่อผลงาน

(ภาษาไทย).....

.....

ชื่อผลงาน

(ภาษาอังกฤษ).....

.....

ของนิสิต ชื่อ-สกุล.....

ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่
อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

.....ลายมือชื่อ

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

วันที่.....



คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ปรัชญา

จัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น สร้างมาตรฐานวิชาการ
พัฒนาบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม นำสู่ความเป็นสากล

วิสัยทัศน์

เป็นผู้นำวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ให้บริการวิชาการแก่ชุมชน ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ทักษะวิชาชีพสารสนเทศ ภาษาและการสื่อสารความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน มีความสามารถทางการแข่งขันระดับชาติและนานาชาติ

พันธกิจ

1. การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพโดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ
2. พัฒนาบุคลากรและผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติมีคุณธรรมจริยธรรมและมีศักยภาพในการแข่งขันเพื่อนำท้องถิ่นและประเทศชาติสู่สากล
3. บริการวิชาการและวิชาชีพด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แก่ท้องถิ่นประเทศชาติและนานาชาติ
4. สนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสถาบันท้องถิ่นและประเทศชาติ
5. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
6. บริหารจัดการองค์กรตามหลักการบริหารจัดการที่ดี

จัดพิมพ์ : บริษัท สำนักพิมพ์พานทองจำกัด

1540 ถ.ศรีสุมังค์ ซ. 1 ต.เมืองใต้ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ 33000

โทร.08-1760-8058, 0-4561-3499 0 E-mail: sm.20panthong@Gmail.com